Leven met God (1)

Blok D nivo 2 : 14-16 jarigen

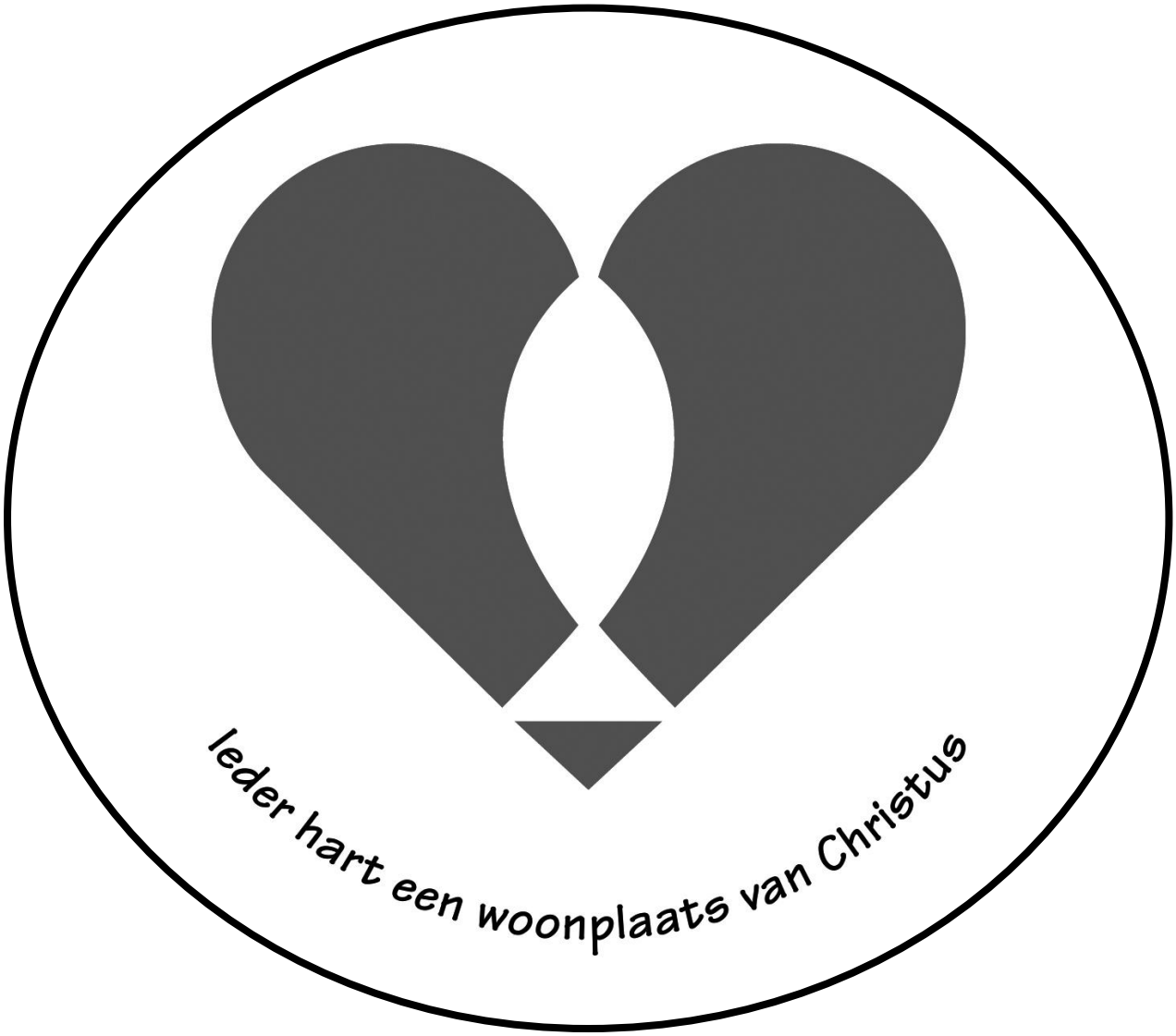

HANDLEIDING CATECHEET & MENTOR

Beste catecheet/mentor,

Deze map maakt deel uit van een set van vier mappen. We stellen het op prijs als de **set met de mappen aan het eind van dit blok weer ingeleverd** wordt bij degene die het materiaal voor het Kruispunt verzorgt. Op de lijst met afspraken die je aan het begin van het seizoen hebt gekregen staat vermeld wie dat is. Mocht je deze lijst kwijt zijn schiet dan even een lid van de oudercommissie aan. Het materiaal voor het Kruispunt wordt namelijk verzorgt door de oudercommissie.

Het is toegestaan bladen uit deze map te halen. Vermeld hieronder welke bladen je verwijderd hebt zodat we over twee jaar wanneer we opnieuw gebruik hopen te maken van deze map de map eenvoudig weer aan kunnen vullen.

De volgende pagina's werden verwijderd uit deze map voor eigen gebruik:

Inhoudsopgave

Achtergrondinformatie over dit blok **4**
De memorisatieteksten tijdens dit blok **4**
Korte inhoud van dit blok **5**
Achtergrondinformatie per avond **6**
Opzet per avond **7**
Avond 1 De wet en jij **8**
Achtergrondinformatie 8
Lesopzet 10
Werkbladen 16
Avond 2 Goeie genade!! **21**
Achtergrondinformatie 21
Lesopzet 25
Werkbladen 31
Avond 3 Be free !! **36**
Achtergrondinformatie 36
Lesopzet 39
Werkbladen 44
Avond 4 Wat vult jouw hart? **48**
Achtergrondinformatie 48
Lesopzet 51
Werkbladen 57
Avond 5 Godsbeelden **61**
Achtergrondinformatie 61
Lesopzet 65
Werkbladen 71
Avond 6 What 's in a Name? **74**
Achtergrondinformatie 74
Lesopzet 78
Werkbladen 83
Avond 7 Relax man! **88**
Achtergrondinformatie 88
Lesopzet 96
Werkbladen 101
Avond 8 Gezag en gehoorzaamheid **105**
Achtergrondinformatie 105
Lesopzet 107
Werkbladen 112

Achtergrondinformatie over dit blok

In dit blok gaan we het thema behandelen:
Samen leven met God (1)

- In dit blok zal het gaan over de inleiding op de wet en de eerste 5 geboden.
In de catechismus gaat het om de zondagen 34-39.

- Als achtergrondmateriaal voor je eigen voorbereiding zou je naast het door ons aangeleverde materiaal ook het volgende kunnen gebruiken:

- alle catechese methoden behandelen deze stof. Kijk eens hoe men het daar aanpakt. (naast 'Ik geloof' hebben we als commissie ook exemplaren aangeschaft van de twee nieuwe methoden die recent in onze kring in gebruik zijn genomen: follow-up en geloven.nu)
- Je kunt ook de volgende boeken gebruiken:
  - Egbert Brink — Het Woord Vooraf hfst 23 (methode voor belijdeniscatechese)
  - J.I. Packer — Groeien in Christus Novapres (deel 4 De Tien Geboden)
  - C. Bijl — Uit dankbaarheid leven (Over Catechismus znd 34-52)
  - M.R. van der Berg — Gij geheel anders
  - J. Douma — De Tien geboden I en II

Verder is er natuurlijk ook van alles te vinden op internet.

De memorisatieteksten tijdens dit blok

week	tekst:
1	Johannes 14:21
2	Matteüs 22:37-39
3	Exodus 20: 1-17 (de tien geboden)
4	Zondag 34 vraag en antwoord 95
5	Psalm 19: 8
6	Romeinen 10: 17
7	Spreuken 18: 10
8	Matteüs 11:28-30
9	Efeziërs 6: 1 en 4

PS Sla je een week over, sla dan ook die tekst over en neem die dan evt. in de uitloopweek alsnog.

Korte inhoud van dit blok

In deze module gaan we beginnen met de behandeling van de 10 geboden. Maar eerst wijden we een paar lessen aan de plaats van de wet in het leven van de gelovige. In het eerste nivo (12-14 jr) blijven we dicht bij de Bijbeltekst. In nivo 2 (14-16 jr) gaan we dieper op de zaken in en betrekken we ook de catechismus erbij. Op het derde nivo (16-18 jr) tenslotte wordt er verder op ingegaan op concrete ethische keuzes die de jongeren zelf maken.

les	**nivo 1 (12-14 jr)**	**nivo 2 (14-16 jr)**	**nivo 3 (16-18 jr)**
1	**De wet is goed voor je!** Dankbaarheid over de wet, psalm 119, spreuken 1/3	**inleiding** hoe sta jij tgov de wet de functies van de wet: zonde kennis/ nieuw leven in liefde	**De wet en de Vader** - gebruiksaanwijzing bij de schepping - wet ten goede - bevrijdend
2	**Het gaat om je hart!** Het gaat of liefhebben niet om regels Kern van de wet; Matt 22/ Matt 19 de rijke jongeling	**Genade en wetticisme** Waarom leef je zoals God het wil: om gered te worden, of omdat je gered bent?	**De wet en Jezus (1)** - vervulling - de wet lezen via Jezus
3	**Eerst gered dan de wet** Tijdlijn, Israel eerst bevrijd daarna de wet, Ex 20, verbond als huwelijk, Wet en de doop	**De wet maakt je vrij** De wet is er om je vrij te maken. Dit komt ook steeds terug bij de volgende geboden.	**De wet en Jezus (2)** Genade en bevrijding
4	**Laat niets tussen jou en Mij in komen te staan** Eerste gebod: Elia op de Karmel, geen dingen tussen jou en God	**1e gebod** Alleen God is God. Toepassing: verslaving HC znd 34	**De wet en de Geest** vruchten van de Geest
5	**Dien Mij zoals ik dat heb gezegd** Plaatjes kiezen over het beeld van God, Ex 32; gouden kalf, eigenschappen van God	**2e gebod** Dien God zoals Hij bedoelde. Toepassing: magie/occultisme HC znd 35	**1e gebod** het lege hart > wat vult jouw hart
6	**Gebruik mijn naam eerbiedig** Namen in de bijbel zeggen veel over de persoon, de naam Jahweh, hoe gebruik je Gods naam eerbiedig, Ex 3	**3e gebod** toepassing: vloeken / getuigen HC znd 36/37	**1e gebod** God dienen met je hele hart navolging
7	**Maak van Mijn dag een feestdag** De 3 doelen van de Sabbat	**4e gebod** toepassing: de zondag HC znd 38	**4e gebod** rust, bevrijding, samenkomen bij God
8	**Ik geef je je ouders** Kenmerken van ouders: Eli, Job, Hannah Wat zijn goede ouders	**5e gebod** toepssing: je ouders HC znd 39	**5e gebod** omgaan met gezag

Achtergrondinformatie per avond

NIVO 2: 14-16 jaar

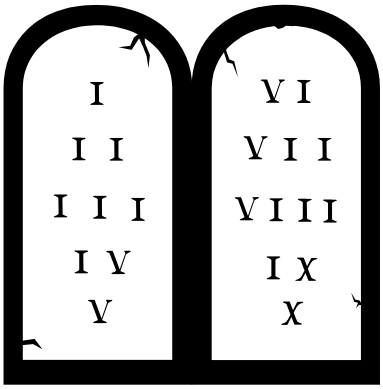

Inleiding

Dit blok gaan we beginnen met de behandeling van de tien geboden. Dan gaat dus over ons hele leven als christen voor God en de naaste. Voordat we met de behandeling van de geboden beginnen besteden we eerst 3 avonden aan een algemene inleiding op de wet.

Je kunt op twee manieren over de wet spreken:
- vanuit de genade
    * eerst gered, dan de wet
    * leven naar Gods wet is geen betaling van de verlossing, ook geen betaling achteraf
    * het is de Geest, die de wet in het hart van de gelovige schrijft
    * je verdienst niks met het houden van de wet, Jezus heeft alles al verdient.
    * het leven volgens de wet is een genadegeschenk van Christus
    * God is je Vader, niet je baas
- vanuit een wetticistisch schema
    * als jij je best doet zal God je zegenen
    * je leeft naar de geboden om gered te worden
    * je houdt de wet omdat je bang bent je verlossing kwijt te raken
    * je leeft vanuit een moeten

Het is ongelofelijk belangrijk om bij de behandeling van de geboden steeds duidelijk te maken dat we vanuit de genade bezig zijn. Het accent zal moeten vallen op het feit dat het nieuwe bevrijde leven naar Gods wil, een leven is dat Hij in ons wil werken door zijn Geest.

We hebben er voor gekozen in nivo 1 vooral onze insteek te nemen in het behandelen van de stof vanuit concrete bijbelverhalen.

Zorg dat je zelf goed in je hoofd hebt zitten wat in de Catechismus over dit onderwerp zegt:
- zondag 23-24 Rechtvaardiging alleen uit geloof, niet op basis van je goede daden
- zondag 32-33 De noodzaak van een christelijk leven; bekering
- zondag 34-44 De tien geboden

Verdere literatuurtips vindt je op bladzijde 4.

Opzet per avond

Op de volgende bladzijden vind je per avond:
- de leerdoelen
- de lesopzet
- benodigde materialen
- suggesties voor liederen enz.
- ruimte voor evaluatie

de leerdoelen
Probeer per avond in de gaten te houden of je inderdaad de leerdoelen haalt. Mis je bepaalde doelen, of vind je dat andere te hoog gegrepen zijn, noteer dat dan voor de evaluatie.

lesopzet
In dit onderdeel vind je de verschillende lesonderdelen min of meer uitgewerkt. Daarbij is ook een tijdschema aangegeven.
Vind je dat de leerdoelen op een andere manier beter gerealiseerd kunnen worden, heb je leuke alternatieve werkvormen, wil je de tijd liever wat anders indelen? Voel je vrij om die veranderingen aan te brengen. Noteer veranderingen wel op het evaluatieformulier, zodat we er voor een volgende keer onze winst mee kunnen doen.
Soms zal de tijd misschien te krap zijn bemeten. Beslis dan zelf welke onderdelen je inkort of misschien kunt laten vallen.

benodigde materialen
Check van tevoren of de benodigde materialen aanwezig zijn. Kom je dingen tekort, of wil je iets extra's aanschaffen, neem dan even contact op met meneer Bolhuis.

suggesties voor liederen enz
Per avond worden wat suggesties gedaan voor liederen, die je kunt laten zingen. Verder worden wat relevante gedeelten uit de bijbel en de belijdenisgeschriften genoemd. Vind je zelf nog andere liederen of leesgedeelten, geef dat dan even door op het evaluatieformulier.

ruimte voor evaluatie
Het is de bedoeling dat deze methode elke twee jaar beter wordt. Dat kan alleen als jullie je ervaringen, nieuwe ideeën, suggesties enz willen delen.
Tip: vul na elke les even het evaluatieformulier in. Na afsluiting van het blok kun je dan je ideeën, verbeteringen, enz gemakkelijk inbrengen.

Avond 1 De wet en jij

Achtergrondinformatie

Inleiding
In deze les gaan we zien dat Gods wet op verschillende manieren je leven binnenkomt. Daarnaast willen we aan het begin van dit blok ruim de tijd nemen om te peilen hoe ze zelf tegenover Gods wet staan.

drie aspecten van de wet
Een groot gedeelte van deze les is opgezet rond de verschillende functies die de wet, en met name de 10 geboden kunnen hebben in het leven van een mens.

functie 1.
Dit is de functie van de wet voor het publieke leven. Heel breed wordt met name de tweede tafel van de wet erkent als een goede norm voor het samenleven. Iedereen erkent wel dat doodslag, ontrouw en leugen zaken zijn, die het leven beschadigen.
In deze les hebben we voor deze functie het beeld van een hek gebruikt: de wet weerhoudt je om kwaad te doen, en grenst het kwade af van het goede.
Als bijbeltekst bij deze functie hebben we Spreuken 19: 16 gekozen.
Het citaat dat erbij hoort is: “Ja natuurlijk heb ik respect voor Gods geboden. Niet doodslaan, niet liegen, enzo, dat zijn gewoon heel goede regels. Anders wordt het een zootje.”
De bijbelse figuur bij wie je deze functie van de wet aan het werk ziet is koning Agrippa: niet geraakt door het evangelie, maar wel uit op een eerlijk proces voor Paulus.

functie 2.
De wet heeft ook de functie om de mens aan zijn zonde te ontdekken. Deze functie van de wet komt in zondag 2 van de Catechismus naar voren. Hoe beter je Gods wil leert kennen, hoe meer je beseft dat je de vergeving van Christus nodig hebt.
In deze les hebben we voor deze functie het beeld van een spiegel gebruikt: je ziet hoe zondig jezelf bent.
Als bijbeltekst bij deze functie hebben we Romeinen 7:7 gekozen.
Het citaat dat erbij hoort is: “Hoe meer ik de bedoeling van God met m’n leven ga begrijpen, hoe meer ik besef dat ik er helemaal niks van terecht breng.”
De bijbelse figuur bij wie je deze functie van de wet aan het werk ziet is Petrus die plotseling besefte dat hij zijn Heer verloochend had, en huilde van berouw.

functie 3.
Tenslotte heeft de wet ook ten diepste de functie om ons te leren onze liefde voor God en de naaste tot uitdrukking te brengen. Dat is de reden dat de Catechismus de 10 geboden in het gedeelte over de dankbaarheid behandeld.
In deze les hebben we voor deze functie het beeld van een hart: het gaat ten diepste in de wet om liefde.
Als bijbeltekst bij deze functie hebben we Romeinen 13: 8-9 gekozen.
Het citaat dat erbij hoort is: “Het is net als in een goede relatie: je wilt graag doen wat die

ander fijn vindt omdat je van die ander houdt."
De bijbelse figuur bij wie je deze functie van de wet aan het werk ziet is Zacheüs. Als hij Jezus liefde voor hem ervaren heeft, houdt hij zich niet maar aan de letter van de wet, maar laat hij radicaal en overvloedig merken dat zijn.leven veranderd is.

De wet in de kerkdienst
Het is ook in de gkv gebruikelijk om in de morgendienst de wet van de Here, samengevat in de formulering van de 10 geboden, voor te lezen. Deze gewoonte kennen we sinds de tijd van de reformatie. De lezing van de wet (de tien geboden) heeft verschillende doelen:
- om ons aan onze zonde te ontdekken en ons tot verootmoediging te brengen voor God
- om ons tot Christus te leiden als onze enige Verlosser
- om dankbaarheid in ons uit te werken voor Christus' vervulling van de wet
- om ons Gods leefregels voor het nieuwe leven eigen te maken, de wet is een concretisering van Gods oproep tot levensheiliging
- om ons te laten inzien dat we de heilige Geest nodig hebben om tot Gods eer te leven
- om het verbondsmatige aspect van de omgang van God met zijn volk in herinnering te brengen ('eerst gered dan de wet')

Lezing van de wet is dus niet bedoeld om:
- ons aan te sporen tot een heilig leven los van de persoon en het werk van Christus
- onze aandacht af te leiden van de genade waardoor we gered zijn
- onze aandacht te richten op onze eigen kracht in plaats van op het werk van de Geest

De vraag kan natuurlijk gesteld worden of er niet meer gevariëerd zou kunnen worden in de wetslezing in de kerkdiensten. Er is meer wet dan de 10 geboden die een goede maar tegelijk beknopte en tijdgebonden formulering zijn van Gods oproep tot levensheiliging.
De joden lazen in 1 jaar tijd de hele Thora door in de synagoge (alle boeken van Mozes) en vierden als ze daar weer doorheen waren 'vreugde der wet'.

Lesopzet

a. leerdoelen

- ze kunnen uitleggen dat de wet voor alle mensen duidelijk wil maken wat goed en kwaad is, en dat iedereen dat tot op een bepaald nivo ook accepteert
- ze kunnen uitleggen dat de wet je confronteert met je zonden, en je duidelijk maakt dat je jezelf niet kunt verlossen
- ze kunnen uitleggen dat de kern van het leven naar de wet de liefde voor God en de naaste is.
- ze kunnen uitleggen hoe ze zelf de wet ervaren
- ze kunnen aangeven welke rol de wet speelt in hun relatie met God.

b. lesopzet

Tijd	**Theorie /werkvorm**	**Wie**
19.00	Mentorkwartiertje: Hoe kom je aan ideeën voor het mentorkwartiertje: - uitwisselen met andere mentoren - zelf bedenken - zie de handleiding van blok A pag I 3-4 Blijf bedenken: het gaat erom aan te sluiten bij hun leefwereld en hun beleving. Voor deze eerste les een paar suggesties: Hernieuwde kennismaking: Op tafel liggen allerlei foto's. Pak eerst een foto die je aanspreekt en vertel aan de hand van de foto iets over jezelf. Doe ditzelfde daarna allemaal voor je rechterbuurman –vrouw. Ander suggestie: Wanneer de groep niet veel is veranderd na vorig jaar, kan het volgende ook een leuke optie zijn. Druk een aantal kaarten af. (kopieën uit een atlas, of via google) Kaart van Nederland, wereld, europa. Laat ze kleine stickertjes plakken waar ze geweest zijn op vakantie. Laat ze in tweetallen aan elkaar vertellen waar ze geweest zijn en hoe het was. Daarna deze verhalen uitwisselen binnen de groep.	
19.15	intro - In dit blok gaan we het hebben over de wet. Eerst in het algemeen, en daarna worden de eerste 5 geboden behandeld. In het volgende blok komen dan de laatste 5 geboden aan de orde.	

- Vanavond gaat het over de wet en jij.
Hoe sta je tegenover de wet?
Op het werkblad zijn de volgende uitspraken opgenomen:
- De wet van God is mooi
- Gehoorzamen wordt beloond, ongehoorzaamheid wordt bestraft.
- De wet brengt ons dichter bij God
- De wet is verschrikkelijk.
- Niets mag alles moet.
- We leven niet onder de wet maar onder de genade.
- De wet is een noodzakelijk kwaad

Laat ze er één kiezen die hen het meeste aanspreekt .Vraag dan naar hun reacties. Verzamelde antwoorden op een flap-over en deel ze als het lukt een beetje in naar functies van de wet zoals dat verderop in de les ter sprake komt.

19.30

Hoe werkt de wet

Op het werkblad staat het volgende schema:

	De wet vertelt iedereen wat goed en kwaad is.	De wet leert je je zonde kennen	De wet leert je je liefde voor God en de naaste te laten zien.
illustratie:			
bijbeltekst:			
citaat			
bijbels figuur:			
vraag en antw 115			
voorbeeld:			

Verder staan er
* de volgende plaatjes:

1) 2) 3)

	* de volgende teksten: 1) Romeinen 13: 8-9 2) Spreuken 19: 16 3) Romeinen 7:7 * de volgende citaten: 1) Ja natuurlijk heb ik respect voor Gods geboden. Niet doodslaan, niet liegen, enzo, dat zijn gewoon heel goede regels. Anders wordt het een zootje. 2) Het is net als in een goede relatie: je wilt graag doen wat die ander fijn vindt omdat je van die ander houdt. 3) Hoe meer ik de bedoeling van God met m'n leven ga begrijpen, hoe meer ik besef dat ik er helemaal niks van terecht breng. * de volgende bijbelse figuren 1) Zacheüs, die de helft van z'n bezit weggaf, en iedereen die hij bestolen had terugbetaalde (Lk 19) 2) Petrus die besefte dat hij de Heer verloochend had. (Mt 26) 3) Koning Agrippa die Paulus eerlijk behandelde tijdens zijn proces (Hnd 26) * vraag en antwoord 115 van de Catechismus. Met een 1) voor het eerste deel van het antwoord en een 2) voor het tweede deel. Geef een korte inleiding waarin je uitlegt dat je op heel verschillende manieren met de wet om kan gaan, en dat de wet ook hele verschillende effecten kan hebben in je leven. We gaan dat vanavond wat uitgebreider bekijken Laat ze nu in twee of drietallen het schema invullen. (Alles behalve het voorbeeld) Als ze klaar zijn bespreken we de resultaten. Vraag steeds door of ze het begrepen hebben. Laat ze het zo goed mogelijk toelichten.	
19.50	Hoe werkt de wet in jouw leven Het laatste vak van het schema is nog niet ingevuld. Laat ze allemaal voor zichzelf bij alle drie de functies van de wet een voorbeeld opschrijven uit hun eigen leven. Leg uit dat we tijdens het langslopen van de voorbeelden ook direct gebedspunten zullen noteren voor straks (b.v. "O, dat is misschien goed om straks de Here voor te danken, wil jij dat straks doen?" enz) Vraag wie wil beginnen met een voorbeeld. Praat erover door, en	

	vraag wie dan bij het volgende aspect een voorbeeld wil geven, enz. bespreek ook de vraag: welke functie van de wet staat in jouw leven het meest op de voorgrond? Hoe komt dat?	
20.00	Uitleg van de prestatie. Het is de bedoeling dat er een powerpointpresentatie met achtergrondmuziek komt over de 10 geboden, waarin wordt verwerkt wat we in deze lessen behandellen. Het is de bedoeling dat het resultaat ook aan de gemeente getoond wordt. - inventariseer de taken die daaraan verbonden zijn: * script schrijven * muziek erbij zoeken * foto's zoeken * tekst schrijven * lay-out verzorgen * eerste resultaat bespreken en van commentaar voorzien. Bespreek kort met elkaar wat er uit deze les meegenomen wordt. Wie wil er wat doen? Wie wil de zaak coördineren? Wie willen de technische kant verzorgen?	
20.10	huiswerk opgeven - memorisatiekaartje uitdelen. Leg het belang van memoriseren uit. (liefst aan de hand van je eigen ervaringen) en stimuleer ze om elke week 1 tekst+ de verwijzing uit hun hoofd te leren. - ze stimuleren om gebruik te maken van het bijbelleesrooster: elke dag een paar verzen om te lezen en even over na te denken. - Lees voor de volgende keer Lukas 15: 11-32 en beantwoord de vraag, die daarbij op het werkblad staan: Die vraag is: - Kun jij jezelf ergens in de gelijkenis plaatsen? (jongste zoon ver van huis; jongste zoon om weg naar huis, oudste zoon). Motiveer je antwoord. sluiting Verwerk in het gebed de punten die naar voren gekomen zijn bij de bespreking van de wet in hun eigen leven.	
voor de volgende keer.	- huiswerk (zie hierboven) - het bijbelleesrooster: * Exodus 19:1-6 Zó belangrijk: de wet wordt pas gegeven als het volk al bevrijd is. gehoorzaamheid aan de wet was geen voorwaarde om bevrijd te worden.	

	* Psalm 130 een besef van schuld en noodzaak van vergeving. De wet zonder genade kan ons niet bij God brengen. * Psalm 143:1-2 Niemand die leeft is voor God rechtvaardig uit zichzelf, ook al doe je nog zo je best om de wet te gehoorzamen. * Matteüs 5:43-48 God vraagt volmaaktheid. Volmaakt is niemand, hoe we ook ons best doen om Gods wet in praktijk te brengen. We hebben genade nodig. * Matteüs 19:16-26 Een voorbeeld van iemand die dacht door de wet rechtvaardig te kunen worden maar door het onderwijs van de Here Jezus ontdekte hoe diep het kwaad in zijn hart zat. * Romeinen 3:21-26 We worden rechtvaardig door geloof in Christus, door genade, niet door onze gehoorzaamheid aan Gods wet (die schiet namelijk hoploos tekort) * Galaten 2:15-17 Dezelfde boodschap voor de galaten als voor de Romeiene: met alleen de wet kunnen we niet zalig worden, we moeten leven van genade.	

c. benodigde materialen

- evt. iets voor mentorkwartiertje
- flaps , stiften
- memorisatiekaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 25:2,4 en 5 ; Ps 119: 1,3 en 40; Gz 23 ; LB 473
bijbelgedeelten: Ps 19, Ps 119, Spr.1:1-9; Luk.19:1-10; Rom.3:18-20; Rom 13: 8-14
belijdenis: HC znd 2; znd 44 v/a 115

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
ze kunnen uitleggen dat de wet voor alle mensen duidelijk wil maken wat goed en kwaad is, en dat iedereen dat tot op een bepaald nivo ook accepteert				
ze kunnen uitleggen dat de wet je confronteert met je zonden, en je duidelijk maakt dat je jezelf niet kunt verlossen				
ze kunnen uitleggen dat de kern van het leven naar de wet de liefde voor God en de naaste is.				
ze kunnen uitleggen hoe ze zelf de wet ervaren				
ze kunnen aangeven welke rol de wet speelt in hun relatie met God.				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

De wet en jij

blok D - nivo 2 - avond 1

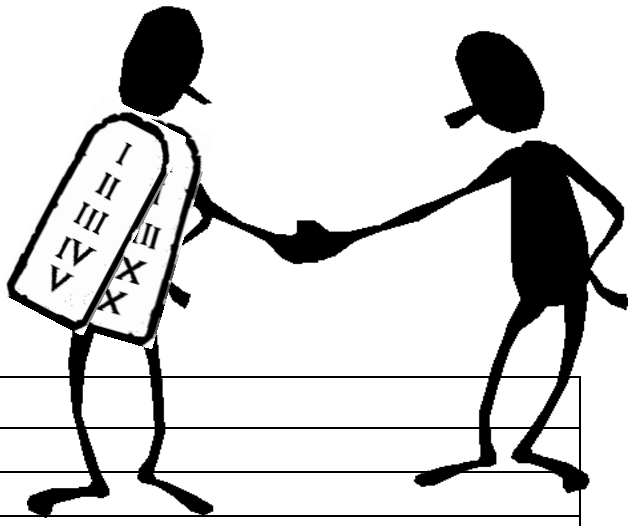

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Introductie onderwerp
19.30	Hoe werkt de wet?
19.50	Hoe werkt de wet in jouw leven?
20.00	Presentatie
20.10	Huiswerk en sluiting

Introductie onderwerp

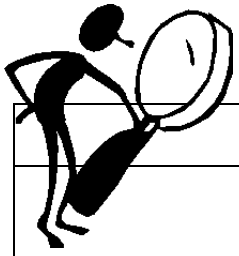

Hoe werkt de wet?			
	De wet vertelt iedereen wat goed en kwaad is	De wet leert je je zonde kennen	De wet leert je je liefde voor God en de naaste te laten zien
illustratie			
bijbeltekst			
citaat			
bijbels figuur			
vraag en antwoord 115			
Hoe werkt de wet in jouw leven?			
voorbeeld			

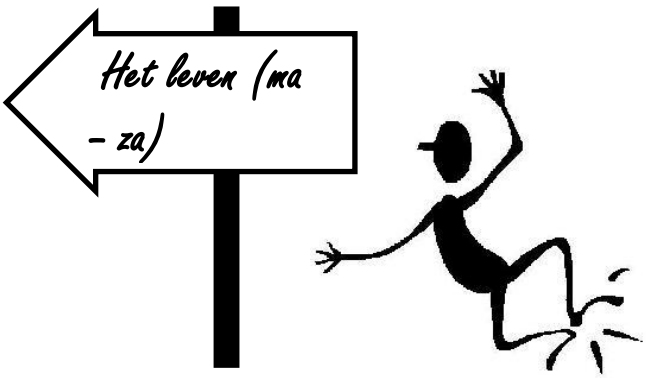

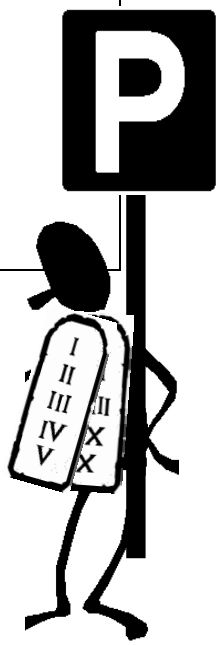

Kies uit:

de volgende plaatjes:

1) 2) 3)

de volgende teksten:

1) Romeinen 13: 8-9
2) Spreuken 19: 16
3) Romeinen 7:7

de volgende citaten:

1) Ja natuurlijk heb ik respect voor Gods geboden. Niet doodslaan, niet liegen, en zo, dat zijn gewoon heel goede regels. Anders wordt het een zootje.
2) Het is net als in een goede relatie: je wilt graag doen wat die ander fijn vindt omdat je van die ander houdt.
3) Hoe meer ik de bedoeling van God met m'n leven ga begrijpen, hoe meer ik besef dat ik er helemaal niks van terecht breng.

de volgende bijbelse figuren:

1) **Zacheüs**, die de helft van z'n bezit weggaf, en iedereen die hij bestolen had terugbetaalde (Lukas 19)
2) **Petrus** die besefte dat hij de Heer verloochend had (Mt 26)
3) **Koning Agrippa** die Paulus eerlijk behandelde tijdens zijn proces (Hnd 26)

vraag en antwoord 115 van de Catechismus:

Waarom laat God ons de tien geboden dan zo scherp prediken, als toch niemand ze in dit leven volbrengen kan?

1) *Ten eerste wil God, dat wij ons leven lang onze zondige aard steeds meer leren kennen en daardoor nog meer begeren de vergeving van de zonden en de gerechtigheid in Christus te zoeken.*
2) *Ten tweede dat wij zonder ophouden ons inspannen en God bidden om de genade van de Heilige Geest, om steeds meer naar het beeld van God vernieuwd te worden, totdat wij na dit leven het doel, namelijk de volmaaktheid, bereiken.*

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Lees voor de volgende keer Lukas 15: 11-32 en beantwoord de volgende vraag:

Kun jij jezelf ergens in de gelijkenis plaatsen? (jongste zoon ver van huis; jongste zoon op weg naar huis, oudste zoon). Motiveer je antwoord.

……
……
……...

Bijbelleesrooster ----------

Exodus 19:1-6
Zó belangrijk: de wet wordt pas gegeven als het volk al bevrijd is. gehoorzaamheid aan de wet was geen voorwaarde om bevrijd te worden.

Psalm 130
Een besef van schuld en noodzaak van vergeving. De wet zonder genade kan ons niet bij God brengen.

Psalm 143:1-2
Niemand die leeft is voor God rechtvaardig uit zichzelf, ook al doe je nog zo je best om de wet te gehoorzamen.

Matteüs 5:43-48
God vraagt volmaaktheid. Volmaakt is niemand, hoe we ook ons best doen om Gods wet in praktijk te brengen. We hebben genade nodig.

Matteüs 19:16-26
Een voorbeeld van iemand die dacht door de wet rechtvaardig te kunnen worden maar door het onderwijs van de Here Jezus ontdekte hoe diep het kwaad in zijn hart zat.

Romeinen 3:21-26
We worden rechtvaardig door geloof in Christus, door genade, niet door onze gehoorzaamheid aan Gods wet (die schiet namelijk hopeloos tekort)

Galaten 2:15-17
Dezelfde boodschap voor de Galaten als voor de Romeinen: met alleen de wet kunnen we niet zalig worden, we moeten leven van genade.

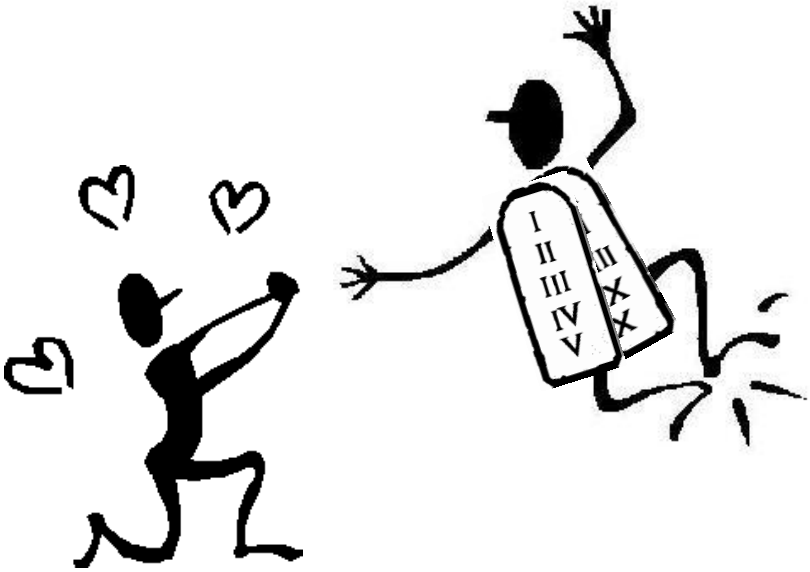

Avond 2 Goeie genade!!

Achtergrondinformatie

Inleiding
Doel van deze wet is om de jongeren te laten voelen dat we niet moeten leven met het idee dat we door de wet iets kunnen verdienen bij God (wetticisme), maar dat de wet juist een nieuwe manier van leven aangeeft, die past bij het verloste leven dat God door zijn Geest in ons wil werken..

Uit een Curaçaose cursus
Er zijn twee manieren van denken over het leven naar Gods geboden:

a. Je moet leven volgens de geboden om verlossing te krijgen
b. Je moet leven volgens de geboden omdat je verlossing hebt gekregen.

We hebben al gezien dat je de verlossing niet kunt verdienen. De verlossing is een geschenk van God dat je door het geloof aanpakt. Je kunt dat geschenk niet verdienen. (Ef.2:8-9)
Dat wordt ook duidelijk als je ziet op welk moment in de geschiedenis van het volk Israel de Here de 10 geboden heeft gegeven.:
eerst bevrijde God zijn volk uit de slavernij van Egypte, en daarna pas gaf Hij hen zijn geboden:

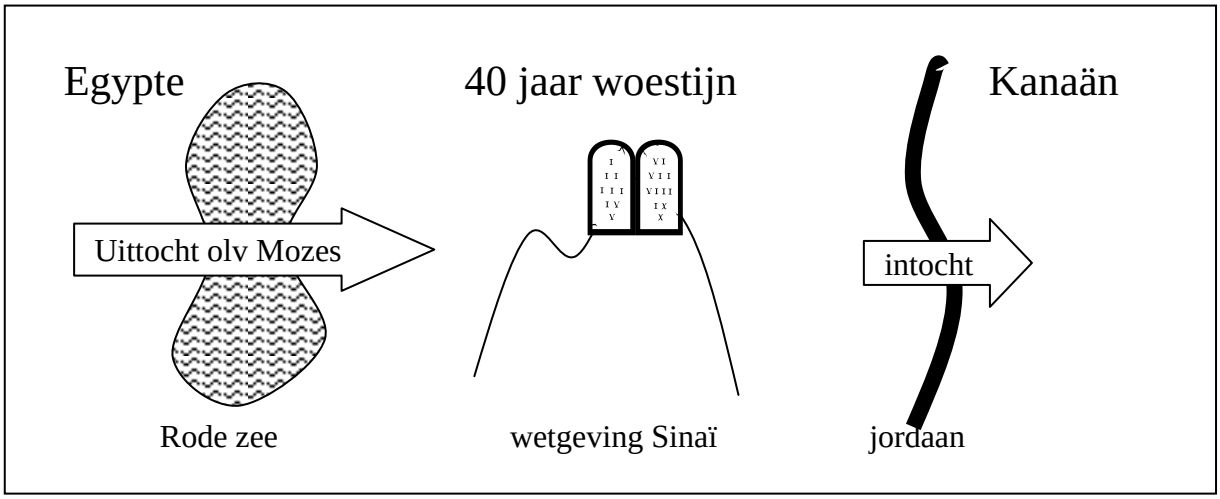

Het is niet voor niets dat de 10 geboden beginnen met de volgende inleiding:
"*Ik ben de HERE, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij heb bevrijd.*"
Dus: eerst de verlossing, en daarna de geboden. God bevrijdde zijn volk niet omdat het geboden had gehouden, maar opdat ze die geboden zouden gaan houden. (vgl Deut. 7: 7-8).

Voor gelovigen vandaag geldt hetzelfde als voor het volk Israël toen:

Israël leefde in Egypte in slavernij. Ze waren slaven van Farao.	*Wij leefden in de slavernij van de zonde. We waren slaven van satan.*
God besloot om Israël te bevrijden. Niet omdat ze beter waren dan de andere volken, maar omdat Hij van hen hield.	*God besloot om ons te bevrijden. Niet omdat ze beter waren dan de andere mensen, maar omdat Hij van hen hield.*
Mozes was degene die de Israëlieten uit Egypte leidde.	*Jezus was degene, die ons uit de slavernij van de zonde haalde.*
Daarna gaf God zijn volk de wet, zo konden zij laten zien: *a. dat ze dankbaar waren voor hun verlossing* *b. dat zij alleen de Here wilden dienen* *c. dat zij in vrijheid wilden blijven leven.*	*God geeft ons nu zijn Woord/ zijn wet; zo kunnen zij laten zien:* *a. dat we dankbaar waren voor onze verlossing* *b. dat wij alleen de Here willen dienen* *c. dat wij in vrijheid willen blijven leven.*
Als zij de Here bleven dienen, dan bracht hij hen in het beloofde land Kanaän.	*Als wij de Here dienen, dan brengt Hij ons naar het beloofde land: de nieuwe aarde.*

Achtergrondinformatie bij de gelijkenis van de verloren zoon

Elementen uit een preek van dominee Tim Keller over de gelijkenis van de verloren zoon

***** Jezus geeft een beeld van God als vader dat, zeker in die tijd, uniek was: de emoties, de gulheid, de liefde. Jezus zegt in feite dat zijn Vader anders is dan alle andere vaders. Naast zijn macht en majesteit is Hij liefde en verlangt Hij naar jouw liefde. Niemand die God ooit zo had beschreven. Jezus geeft een nieuw beeld van God.

* In het gedeelte over de jongste broer schetst Jezus een traditioneel beeld van zonde. Elke Farizeeër en elk religieus persoon herkent de fouten van de jongste zoon als zonde. Maar in het tweede deel met de oudste zoon geeft Jezus een nieuwe kijk op zonde. Beide zoons leven namelijk niet bij het hart van hun vader. Beide willen ze de dingen van hun vader, maar niet de vader zelf. Beide gebruiken ze de vader om te krijgen wat ze echt willen hebben: status en rijkdom. De een probeert dit door heel slecht te zijn, de ander door heel goed te zijn. Maar beiden zijn de weg kwijt. Beiden zijn verloren. Aan het eind weten we dat de jongste zoon is gered. Van de oudste zoon weten we dit niet. Zoals het verhaal nu eindigt, is hij verloren. Dat

gaat in tegen alles wat iedereen had verwacht. De prostituees zijn gered, terwijl de moraalridders verloren zijn.
Maar het wordt nog erger. De goede zoon is niet verloren óndanks zijn goedheid, maar dóór zijn goedheid. *„Ik ben u nooit ongehoorzaam geweest.''* Hij is trots op zijn goede daden. In de eerste twee verzen van Lucas 15 zien we dat zich twee groepen om Jezus hebben verzameld: tollenaars en zondaars, én Farizeeërs en schriftgeleerden. Het is duidelijk wie die twee jongens in de gelijkenis zijn. De zondaars zijn als de jonge broer. Ze gingen er vandoor en leefden hun eigen leven. Maar de religieuze mensen zijn als de oudste broer.
Wat Jezus ons hier leert is dat je niet gered wordt door goed te leven, maar door te beseffen hoe zondig je bent, en je nederig uit te leveren aan de liefde van de Vader. Juist voor mensen die denken dat ze het wel aardig doen, is dit moeilijk

* Uit onszelf proberen we God als Redder te ontlopen. De jongste zoon doet dat op een heel duidelijke manier: Hij loopt bij de Vader weg. Maar ook de oudste zoon probeert de Redder te vermijden door zonde te vermijden. Hij probeert invloed op God uit te oefenen door zijn goede daden. Hij gehoorzaamt God om te krijgen wat hij echt wil hebben. Zijn verlangen gaat niet uit naar God zelf. Religieuze mensen gehoorzamen God om zijn *presentjes* te krijgen. Gelovige mensen gehoorzamen God om in zijn *presentie* te leven, Hem te kennen en te aanbidden.
De situatie van de verloren jongste zoons onder ons is verschrikkelijk. Ze leiden een leven vol verslavingen en ellende. Maar ook de situatie van de oudste zoons is rampzalig. Kijk eens naar hun oordelende karakter en hun woede. Waarom zijn ze zo boos? Omdat ze zo goed leven dat God het wel aan hen verplicht moet zijn te doen wat zij willen. Maar weet wel: je leven zal nooit zo gaan zoals jij het wilt. Het gevolg is dat je altijd woede in je zult hebben. Volgens Jezus' definitie is religie de bron van de oneindige ellende in deze wereld.
Het draait uiteindelijk allemaal om onze motivatie. Natuurlijk gehoorzaam je de Vader als je van Hem houdt. Maar de oudste broer doet het niet uit liefde, maar om zijn zin te krijgen. Hoe kan onze motivatie totaal worden omgedraaid zodat we dingen niet doen uit verplichting, maar uit liefde en dankbaarheid? Dit zien we in het laatste punt.

* Jezus geeft je een nieuwe kijk op redding. Het christelijk geloof scheidt de wereld niet in goede en slechte mensen. De fout van de mensheid is zelfrechtvaardiging: het proberen alles onder controle te hebben.
We kunnen gered worden. Jezus zegt dat we drie dingen nodig hebben. **Het eerste** is de liefde van de Vader. De vader gaat uit naar beide zoons. Hij kust de jongste zoon nog voordat hij zich bekeert. Maar de vader gaat ook naar de oudste broer. Vergeet niet dat Jezus het verhaal ook vertelt aan de Farizeeërs. Hij weet dat zij Hem zullen vermoorden. En toch… Zijn liefde gaat naar hen uit. Zijn liefde gaat naar ons allen uit.
Ten tweede moeten we ons leren bekeren van onze redenen om het goede te doen. De jongste broer komt terug. Hij heeft veel zonden waarover hij berouw kan hebben. Maar zie je hoe radicaal deze gelijkenis is? Ook de oudste broer is verloren, maar voor zover hij zelf beseft, heeft hij niets op zijn lijst van zonden staan. Hoe wordt iemand gered die geen zonden op zijn lijstje heeft staan? Ik zeg hiermee niet dat er mensen zijn die zonder zonden zijn. Die zijn er namelijk niet. Dat is nu juist het punt: wanneer Farizeeërs zondigen, doen ze boete voor hun zonden. Maar daarna zijn het nog steeds Farizeeërs. Het verschil tussen een christen en een moralist is dat christenen niet alleen hun zonden belijden, maar zich ook bekeren van de redenen waarom ze andere dingen goed deden.

Kom tot het inzicht dat je vaak dingen goed doet uit zelfrechtvaardiging tegenover God en anderen. Wanneer we inzien dat we ook daar vergeving en redding voor nodig hebben, verandert dat alles. Het zal veranderen hoe we omgaan met kritiek, hoe we tegen andere mensen aankijken, enzovoort. Dit heet de wedergeboorte, omdat het zo radicaal is.
Het derde dat we nodig hebben om gered te worden, is dat we geraakt worden door de prijs die het kost om ons thuis te halen. Daardoor kan onze motivatie veranderen. Een Farizeeër gehoorzaamt om dingen te krijgen. Een christen gehoorzaamt om God te krijgen. Waarom? Omdat wat een christen heeft gezien, zijn hart heeft geraakt. Hij heeft gezien wat het God gekost heeft om jou thuis te brengen.
De vader uit de gelijkenis zei het volgende: *„Alles wat van mij is, is van jou.''* Jezus vertelt met opzet hoe de oudste broer er uitziet. Hij wil de Farizeeërs laten zien hoe zij er uitzien. Een goede oudste broer had gezien hoe zijn vader leed en was erop uit gegaan om zijn jongste broer te zoeken. Ik zal hem thuisbrengen, zelfs ten koste van mezelf. Het is jammer dat de jongste zoon niet zo'n broer had. Maar wij hebben die Broer wel!
Wij hebben een Broer nodig die vanuit de hemel naar de aarde komt om ons te halen. Niet ten koste van zijn portemonnee, maar ten koste van zijn eigen leven. Jezus hing naakt aan het kruis, zodat wij gekleed kunnen worden met het mooiste gewaad. Aan het kruis riep Jezus: „Mijn God, mijn God, waarom hebt U Mij verlaten!'' Het is de enige keer dat Jezus God niet aanriep als vader. Jezus werd niet behandeld als Gods zoon, zodat wij zijn zonden en dochters zouden kunnen zijn. Jezus betaalde de rekening voor ons. Hij had alles wat de Vader heeft. Maar Hij deelde het met ons. En brengt ons thuis. Ten koste van zichzelf.
Als je dit ziet, zal het je motivatie om het goede te doen veranderen. Je zult niet meer uit zijn op zelfontdekking of op zelfrechtvaardiging. Je zult een christen zijn.

Uit 'Gelukkig Gereformeerd'
Alle religies op de wereld willen antwoord geven op de ene vraag: wat moet jij doen om gelukkig of gered of door God geaccepteerd te worden? Om gered te worden moet je je aan allerlei geboden houden, zegt de ene godsdienst. Een andere zegt: je moet je plichten trouw vervullen. Een derde zegt dat je gelukkig wordt als je maar de juiste meditatietechnieken gebruikt.
Maar de kern van de bijbelse boodschap is anders: het gaat er niet om wat jij doet, het gaat erom wat Hij, Jezus, voor jou heeft gedaan.
En daarbij gaat het niet alleen over de vergeving van onze zonden. Er zijn velen – en ik moet bekennen dat ik vroeger ook wel eens zo gepreekt heb – die zeggen: 'Oké, Jezus is voor jouw zonden gestorven, maar dat zal dan nog wel eerst moeten blijken in jouw leven!' Of: 'Je bent pas goed gereformeerd als je...' en dan volgt een hele rij zaken die je zou moeten doen of moeten laten. Maar dat is niet terecht. Het geschenk dat God geeft is niet alleen de vergeving van onze zonden. Nee, uiteindelijk is dat geschenk een nieuw leven in en met Jezus. Ook het nieuwe leven, ook de goede daden, zijn het resultaat van zijn werk in ons leven. Dat we het heil niet zelf kunnen *verdienen* is bij de meeste gereformeerden wel doorgedrongen, maar soms lijkt het er toch op dat we een betaling achteraf wel gepast vinden: God heeft iets voor mij gedaan, dan moet ik natuurlijk wel iets terugdoen. Maar dat kan niet, want God doet je alles cadeau. Stel je eens voor dat iemand die heel veel van je houdt jou een prachtig cadeau geeft. Hoe zou het dan op hem of haar overkomen als jij in reactie daarop je portemonnee trekt en vraagt: 'Hoeveel krijg je van me?'
(zie verder 'Gelukkig Gereformeerd' van Jasper Klapwijk pag 18 ev)

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd

- ze kennen het verschil tussen leven uit genade en wetticisme
- Ze erkennen dat ze moeten leven van genade.
- Ze kunnen uitleggen waarom genade niet leidt tot losbandigheid

Hart

- ze ervaren da ze uit zichzelf niet rechtvaardig voor God zijn.
- Het evangelie van genade maakt ze blij

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik en intro - Vraag eerst aan de groep of er nog vragen zijn nav de vorige keer. Zeg eerst zelf uit je hoofd de memorisatietekst op en vraag wie hem ook op kan zeggen. Hebben ze het Bijbelrooster gelezen? - De vorige les ging het over hoe je tegenover de wet staat. Vanavond gaan we zien dat er 2 manieren zijn om met de wet om te gaan. De ene manier lijkt christelijk, de andere is het. - We starten vanavond met een heel belangrijke vraag: Stel jij sterft, je komt bij de hemelpoort en God vraagt: “ Vertel mij eens, waarom ik jou binnen zou laten?”. Wat zou je antwoord zijn. Laat ze er even in stilte over nadenken, en laat ze dan het antwoord op een geeltje (briefkaartformaat) schrijven. Als ze klaar zijn plak je de antwoorden op de poster. Vertel dat we tijdens de les er een paar keer op terugkomen.	
19.25	bijbelstudie Lukas 15:11-32 Laat ze hun huiswerkopdracht van vorige week erbij pakken. Vertel kort het eerste deel van de gelijkenis, en leg uit dat we nu vooral naar het tweede deel gaan kijken. Lees samen vrs 25-32. Laat ze nu in groepjes de volgende vragen beantwoorden (Op werkblad): - Hoe reageerde de oudste zoon en waarom? - Stel dat jij in zijn schoenen stond, hoe zou jij dan reageren? - Kun je uitleggen wat dit bijbelgedeelte met de wet te maken heeft? - Kun je uitleggen wat dit bijbelgedeelte met de vraag van daarnet	

	(over waarom toelaten in de hemel) te maken heeft? Inventariseer de antwoorden. Leg aan de hand daarvan uit wat de kern is van deze gelijkenis. Je hebt maar twee zonen, twee soorten mensen: a. jongste zonen, die weten dat ze het nergens aan verdiend hebben, en die begrijpen dat het pure genade van God is dat ze alles van Hem krijgen. Zij zullen dan ook nooit iets voor God doen met het idee dat ze er iets mee verdienen. > leven uit genade b. oudste zonen, die vinden dat ze er recht op hebben dat de Vader hen wat geeft, want ze doen er toch iets voor. Zij doen iets voor God met het idee dat God dan ook iets voor hen moet doen. > leven uit verdienste (let maar op: de oudste zoon praat alsof hij een knecht van de vader is, ipv zijn zoon) Zo kun je ook alle antwoorden op de vraag : " Vertel mij eens, waarom ik jou binnen zou laten?" in twee categorieën verdelen: antwoorden uit genade, antwoorden uit verdienste. Loop de antwoorden op de poster na, en verdeel ze zo. (Bij antwoorden als b.v. "omdat ik uw kind ben" of "omdat ik gedoopt ben" moet je doorvragen: waarom ben je zijn kind? Mag iedereen die gedoopt is naar de hemel? Waar hangt het dus van af?	
19.45	Nogmaals: genade Het is ontzettend belangrijk dat het idee van genade goed landt. Misschien is het behandelen van de bijbelstudie genoeg. Anders kun je nog één of meer van de volgende voorbeelden gebruiken: a) 0 wordt 10 Welk cijfer geef je de jongste zoon met zijn wegloop gedrag? Welk cijfer geeft God ons leven? (zie b.v. Rom 3: 10v) > schrijf een grote 0 op het bord. Hoe kun je een beter cijfer krijgen: goed je best doen, trouw naar de kerk gaan? Nee want de zonde maakt alles weer ongedaan. Maar als jij alles van Jezus verwacht, en Hij nummer 1 in je leven is (schrijf een 1 voor de 0) dan geeft God jouw leven toch een 10. Dat is genade! b) Het geschenk van een vriend Stel je voor dat je beste vriend (of man, vrouw, moeder enz.) je zou verrassen met een prachtig cadeau. Zou je dat cadeau aannemen? Hoe zou je vriend het vinden als je je portemonnee zou trekken en je vriend daarvoor betalen? Hij zou daardoor beledigd zijn, denk je ook niet? Zo is het ook met Gods geschenk van het eeuwige leven. Het is een cadeau en we mogen niet denken dat we ervoor moeten betalen. Maar hoe zou het zijn als je vriend de dag daarna tegen je zei: ik heb	

	jou een kado gegeven, nu wil ik ook dat jij…. (verzin een of andere veeleisende opdracht) voor me doet. Hoe zou dat overkomen? God zal zoiets ook niet doen. Hij laat je ook daarna niet betalen. c) z'n zoon werd doodgetrapt Op het werkblad staat het verhaal van de vader en zijn zoontje uit 'Gelukkig Gereformeerd' pag 27-28. Vertel ze dit verhaal, en verwijs daarna naar het werkblad voor als ze het nog eens na willen lezen.	
19.50	De catechismus Lees samen HC zondag 23 v/a 60. (Op werkblad) Laat ze er in tweetallen even over nadenken hoe ze dit antwoord kunnen formuleren vanuit de jongste zoon in de gelijkenis. (Wordt iets als: ook al heb ik mijn vader afschuwelijk behandeld, en ben ik nog steeds geen beste, toch geeft de vader me zonder dat ik dat verdiende een enorm feest. Er is maar een voorwaarde: ik moet naar de vader gaan) Ga nu nog even terug naar de vraag van het begin. Wie zou nu een ander antwoord opschrijven? Lees nu samen HC 24 v/a 64 Begrijpen ze de vraag? Genade is alles voor niets krijgen. Maar als je er dus niets meer voor hoeft te doen kun je dan maar raak leven? (Misschien is de vraag tijdens de les ook al naar voren gekomen) Gebruik bij je antwoord de volgende voorbeelden: - Denk je dat de jongste zoon zo zou reageren: Ha, vader is toch zo gek om me zelfs na alles wat ik gedaan heb een feest te geven; nou, dan kan ik wel weer de bloemetjes buiten gaan zetten. Werken voor m'n vader? Mij niet gezien. - Wat denkt je van een man die de dag na z'n trouwdag zegt: Mooi, nu heeft m'n vrouw me trouw beloofd, dus nu kan ik ook wel weer met andere vrouwen gaan flirten. - Genade is een kado dat je gratis krijgt. In dat kado zit ook de Heilige Geest die je hart verandert (vgl Ef 2: 10) - Keer het ook om: als jij helemaal niet voor God wil leven, dan ben waarschijnlijk nog nooit echt thuisgekomen.	
20.00	Komt een man bij de hemelpoort Vertel als uitsmijter het volgende: Er stond een man (M) aan de hemel poort. Hij vroeg of hij erin mocht. Petrus (P) vroeg waarom hij hem zou moeten binnenlaten. M: ik ben m'n hele leven trouw naar de kerk geweest. P: dat is 2 punten, maar je hebt er 1000 nodig M: Nou ik heb ook altijd 10% van m'n inkomen aan de kerk gegeven. P: dat is nog 1 punt	

	M: (een beetje in paniek) ik heb ook altijd goed voor m'n vrouw en kinderen gezorgd, en veel van ze gehouden. P: dat is 3 punten M: "Goeie genade,Jezus, wat moet ik dan doen P: dat is 1000 punten, kom erin.	
20.05	Prestatie: Presentatie. Bespreek samen hoe je deze les kort kunt samenvatten en op een dia kunt presenteren. Kan het ook met bijv. een tekening of een foto of een liedtekst erbij? Wie zoekt wat op? Wie maakt dit keer de dia's?	
20.15	Huiswerk opgeven - memorisatiekaartjes uitdelen - bijbelleesrooster. (Wordt het gebruikt?) - Doe thuis de 'wetticisme of genade testje' (werkblad) - neem voor de volgende keer een illustratie mee, die voor jou uitbeeld wat vrijheid is. sluiting - luister samen naar het lied Amazing grace , of zing het samen - Las in het gebed een moment van stilte in, en leg uit dat dan ieder er tegen de achtergrond van de gelijkenis, over nadenkt hoe hij of zij voor God staat.	
huiswerk	Huiswerk: - tekst memoriseren - evt. opdrachten mbt de prestatie - de wetticisme of genade test maken. - Het bijbelleesrooster: * Jakobus 1:22-25 De wet van de vrijheid: een hele merkwaardige uitdrukking voor mensen. Een wet betekent toch juist onvrijheid? Toch hebben de gelovigen van het eerst uur het blijkbaar anders beleefd. Enig idee wat het geheim hierachter is? (tip: denk nog weer eens aan de vis in het water) * Romeinen 6:15-18 Als we leven uit genade komt ook de wet in het juiste licht te staan: het is geen middel om zalig te worden maar bevrijd ons van en beschermt ons voor een leven dat naar de dood leidt. * Romeinen 6:19-23 Leven uit genade brengt liefde voor Gods geboden mee en brengt je bij het eeuwige leven1 * 2 Petrus 2:17-20 Wie genade in losbandigheid verandert brengt mensen tot slavernij in plaats van ze vrij te maken.	

	* 1 Petrus 2:16 We zijn vrij, juist daarom past het om God te eren en onze naaste lief te hebben. * Galaten 5:13-14 Vrijheid kan nooit gebruikt worden om er op os te leven, dat is juist onvrijheid, beheerst worden door je eigen slechte verlangens. * Kolossenzen 2:20-23 Menselijke regels die niks met het liefhebben van God en je naaste te maken hebben mogen we elkaar niet opleggen, dat maakt onvrij. Dit hoort bij de niet-christelijke godsdiensten.	

c. benodigde materialen

- evt. laptop om resultaten en materialen voor website te bekijken (prestatie)
- flap met vraag, geeltjes
- memorisatiekaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 130:1-2; Ps 145: 3; Gz 108, Gz 140; Gz 155 ; Amazing Graze
bijbelgedeelten: Mat.20:1-16; Lukas 16:11-32; Lukas 18,9-13; Ef.2: 1-10
belijdenis: HC znd 23 en 24

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
ze kennen het verschil tussen leven uit genade en wetticisme				
Ze erkennen dat ze moeten leven van genade.				
Ze kunnen uitleggen waarom genade niet leidt tot losbandigheid				
ze ervaren da ze uit zichzelf niet rechtvaardig voor God zijn.				
Het evangelie van genade maakt ze blij				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

Goeie genade!!

blok D - nivo 2 - avond 2

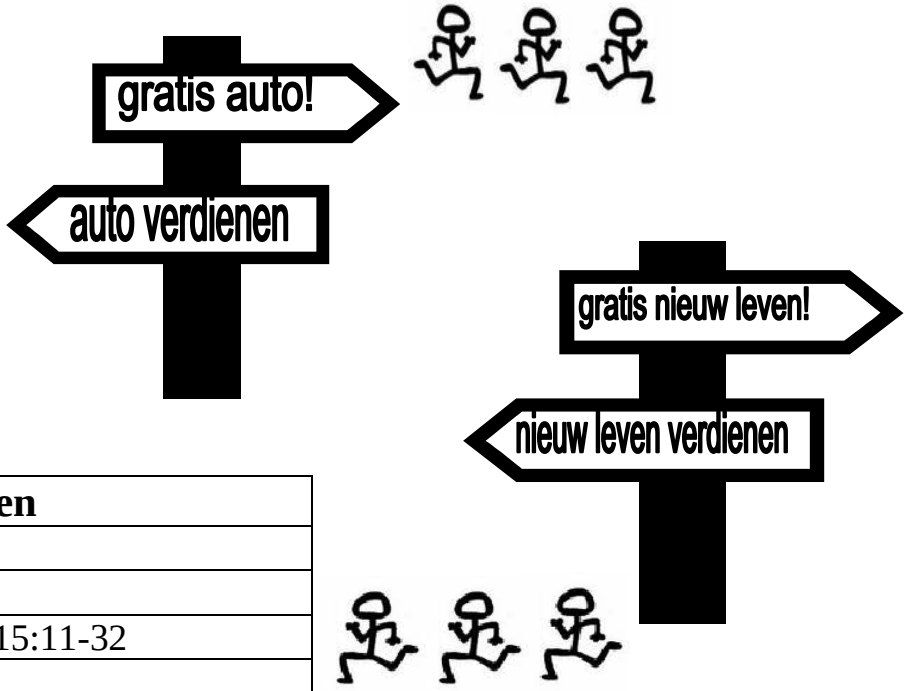

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugblik en intro
19.25	Bijbelstudie Lukas 15:11-32
19.45	Nogmaals: genade
19.50	De catechismus: zondag 23 v/a 60
20.00	Komt een man bij de hemelpoort…
20.05	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

Bijbelstudie Lukas 15:11-32

Hoe reageerde de oudste zoon en waarom?

Stel dat jij in zijn schoenen stond, hoe zou jij dan reageren?

Kun je uitleggen wat dit bijbelgedeelte met de wet te maken heeft?

Kun je uitleggen wat dit bijbelgedeelte met de vraag van daarnet (over waarom toelaten in de hemel) te maken heeft?

Nogmaals: genade

Er was eens een alleenstaande vader. Zijn vrouw was overleden en hij had één kind, Chris, een zoontje van vijf jaar oud. Dat jongetje betekende alles voor hem! Hij hield van hem met heel zijn hart. Op een dag zat Chris op de stoep voor z'n huis te kleuren met stoepkrijt. Op een gegeven moment kwam er een grote, wat onguur uitziende kerel aanlopen, het hoofd kaalgeschoren, in leer gekleed. Wat er precies gebeurde is niet echt duidelijk. Struikelde hij over Chris? Kreeg hij misschien vlekken op zijn kleren? Of ergerde hij zich zomaar aan dat kleine kind? Waarom hij het deed, zal wel nooit iemand weten, maar toen het jongetje voor z'n voeten kwam, verkocht hij hem een enorme schop. Daarna nog één, die Chris' hoofd raakte. Hij raakte hem zo hard, dat je zijn nek hoorde breken. En het is ongelooflijk, maar daarna vervolgde de man zijn weg naar huis, alsof er niets gebeurd was.
Toen de vader naar buiten kwam gerend en zijn zoontje dood op de stoep vond, brak zijn hart en stortte zijn wereld in. Kort daarna kwam de buurvrouw aangerend. Zij had alles zien gebeuren en had zelfs de dader herkend. Ze wist waar hij woonde en vertelde dat aan de getroffen vader. Wat deed toen die vader? Hij kon verschillende dingen doen. Hij kon een mes of een honkbalknuppel pakken, de dader opzoeken en al z'n woede koelen op die bruut. Wie zou er geen begrip hebben voor zo'n wanhopige reactie? Maar hij koos niet voor wraak.

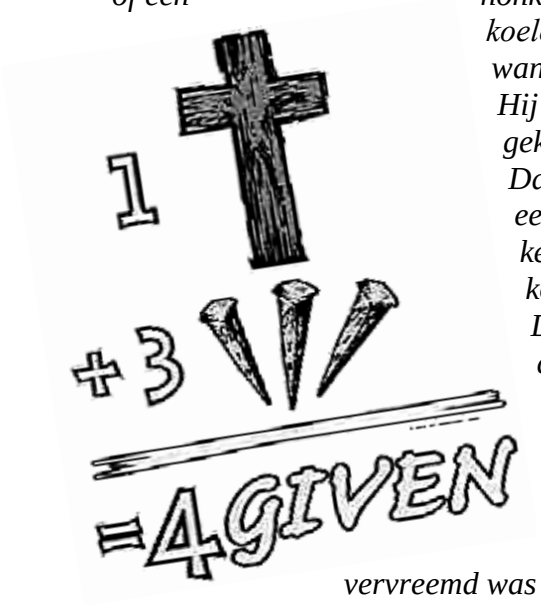

Hij kon naar de politie gaan en alles wat hij te horen had gekregen doorgeven, zodat de dader kon worden opgepakt. Dan zou hij later bij de rechtszaak aanwezig kunnen zijn en een zware straf tegen de dader horen uitspreken. Dat zou een keuze voor gerechtigheid zijn geweest. Maar ook daarvoor koos hij niet.
De vader deed het volgende: hij ging wel naar het huis van de dader, maar zonder wapens. Hij trof hem aan in een uitgewoond en armoedig pand en hij ging met de dader in gesprek. Wat er precies besproken is weet niemand, maar het draaide erop uit dat de vader hem alles vergaf. Hij ging zelfs nog verder: hij trok zich het lot aan van die gewelddadige, asociale man die zo van zijn omgeving vervreemd was en hij bood de man aan bij hem in huis te komen wonen. Een tijd later maakte hij hem zelfs zijn erfgenaam, in plaats van zijn vermoorde zoontje.

Dit verhaal is te vinden in het boek 'Gelukkig gereformeerd' van Jasper Klapwijk op blz. 27 en 28.

De catechismus

Zondag 23 v/a 60:

Hoe bent u rechtvaardig voor God?

Alleen door waar geloof in Jezus Christus.Al klaagt mijn geweten mij aan, dat ik tegen alle geboden van God zwaar gezondigd en geen daarvan gehouden heb en dat ik nog altijd uit ben op elk kwaad, toch schenkt God mij, zonder enige verdienste van mijn kant, alleen uit genade, de volkomen voldoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus.. Hij rekent mij die toe, alsof ik nooit zonde had gehad of gedaan, ja, alsof ik zelf al de gehoorzaamheid volbracht had die Christus voor mij volbracht heeft.Aan deze weldaad heb ik alleen deel, als ik die met een gelovig hart aanneem.

Zondag 24 v/a 64:

Maar maakt deze leer de mensen niet zorgeloos en goddeloos?

Nee, want het kan niet anders, of ieder die door waar geloof in Christus ingeplant is, brengt vruchten van dankbaarheid voort.

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Neem voor de volgende keer een illustratie mee, die voor jou uitbeeldt wat vrijheid is.

Doe thuis het ‘**wetticisme of genade testje**’ :

De tegenhanger van leven uit genade is wetticisme. Er zijn immers maar twee alternatieven: óf je weet dat Hij alles voor jou heeft gedaan, óf je denkt dat je het toch (voor een deel) zelf moet doen.
Hieronder staan 5 combinaties. Lees de beschrijving, en kies daarna wat voor jou het meest karakteristiek is.

1 a. mogen of b. moeten

Welk werkwoord is in jouw geloofsleven belangrijker: 'moeten' of ‘mogen. Is God voor jou vooral iemand voor wie je heel veel moet doen om door Hem geaccepteerd te worden, of iemand die jou al volledig geaccepteerd heeft, en bij wie je nu altijd mag horen. Voel je zijn wil en zijn geboden als iets dat je vrijheid beperkt of iets dat je juist echt vrij maakt?

a of b?

2 a. nederigheid of b. trots

Welke houding past het best bij jou? Nederigheid omdat je weet dat je alles wat je hebt en kunt van God hebt gekregen, omdat je weet dat Jezus ook voor jou moest sterven, omdat je weet dat je in Gods ogen niets beter bent dan die ander. Of trots om de dingen die jij presteert, om de dingen die jij doet en kunt, die anderen niet doen of kunnen, enz.

a of b?

3 a. Gods geboden of b. regels

Hoe bepaal jij wat wel en niet goed is? Leef je met Gods geboden en probeer je in alles de liefde voor God en je naaste te laten zien (ook al weet je dat je vaak tekort schiet, maar Jezus vergeeft en geeft hulp). Of probeer je je gewoon een beetje aan de regels te houden, en meet je daaraan af of je het wel goed doet of niet?

a of b?

4 a. de kern of b. randzaken

Waar draait het in jouw geloof en in je waardering van de kerk om? Leef je vanuit de kern: dat God je uit pure genade alles geeft, en nu je Vader wil zijn? Is dat wat je met anderen in de gemeente verbindt? Of gaat het in je geloof vooral om uiterlijke zaken gewoontes en vormen, en is dat ook waar je het als het over de kerk gaat het meest over hebt?

a of b?

5 a. Hij centraal of b. jij centraal

Wie is de belangrijkste persoon in je gebeden en in je verdere geloofsleven? Wil jij leven voor God, wil je dat Hij de eer krijgt en ben je op Hem gericht? Of gaat het er vooral om wat God voor jou doet, of Hij jou wel helpt en steunt?

a of b?

Bijbelleesrooster ----------

Jakobus 1:22-25
De wet van de vrijheid: een heel merkwaardige uitdrukking voor mensen. Een wet betekent toch juist onvrijheid? Toch hebben de gelovigen van het eerst uur het blijkbaar anders beleefd. Enig idee wat het geheim hierachter is? (tip: denk nog weer eens aan de vis in het water)

Romeinen 6:15-18
Als we leven uit genade komt ook de wet in het juiste licht te staan: het is geen middel om zalig te worden maar bevrijd ons van en beschermt ons voor een leven dat naar de dood leidt.

Romeinen 6:19-23
Leven uit genade brengt liefde voor Gods geboden mee en brengt je bij het eeuwige leven!

2 Petrus 2:17-20
Wie genade in losbandigheid verandert brengt mensen tot slavernij in plaats van ze vrij te maken.

1 Petrus 2:16
We zijn vrij, juist daarom past het om God te eren en onze naaste lief te hebben.

Galaten 5:13-14
Vrijheid kan nooit gebruikt worden om er op los te leven, dat is juist onvrijheid, beheerst worden door je eigen slechte verlangens.

Kolossenzen 2:20-23
Menselijke regels die niks met het liefhebben van God en je naaste te maken hebben mogen we elkaar niet opleggen, dat maakt onvrij. Dit hoort bij de niet-christelijke godsdiensten.

Avond 3 Be free !!

Achtergrondinformatie

inleiding
Het doel van deze les is om de jongeren te laten begrijpen en ervaren dat Gods wet je vrijheid niet beperkt, maar juist vergroot. Dat gaat dwars in tegen het heersende vrijheidsbegrip in de wereld om ons heen. Daar is vrijheid namelijk kunnen doen wat je zelf wilt.

de wet maakt vrij
Heel veel mensen zijn bang zijn bang dat geloof in God een opoffering van je vrijheid is. Het tegenovergestelde is waar. Geloven in God maakt je vrij. Je wordt een vis in het water. Alle andere dingen waar je jezelf in verliest maken je onvrij.
Een paar bijbelteksten:
- Romeinen 6: 17 Maar God zij gedankt: u was slaven van de zonde, maar nu gehoorzaamt u van ganser harte de leer waaraan u zich hebt toevertrouwd,
- Johannes 8: 34 Jezus antwoordde: 'Waarachtig, ik verzeker u: iedereen die zondigt is een slaaf van de zonde. 35 Nu blijft een slaaf niet voor eeuwig in huis, maar de Zoon blijft wel voor eeuwig. 36 Dus wanneer de Zoon u vrij zal maken, zult u werkelijk vrij zijn.

Dit principe van vrijheid die het dienen van God meebrengt is ook één van de motieven in de Exodus. God zegt: Ik zal jullie redden en bevrijden uit de slavernij en uit de macht van de farao ZODAT JULLIE MIJN VOLK KUNNEN ZIJN, IK ZAL JULLIE BEVRIJDEN ZODAT IK JULLIE TOT EEN GOD KAN ZIJN. Het volk wordt bevrijd uit Egypte om God te kunnen dienen.
Exodus is een boek over de grote bevrijding waar de mensen telkens weer aan herinnerd moesten worden:
Ik ben de Here uw God die u bevrijd heeft uit Egypte, uit de slavernij. Telkens weer moest het volk dit horen:
Denk niet dat dat hele verhaal over de uittocht uit Egypte alleen maar geschiedenis is waar wij verder niks mee te maken hebben. In dit boek worden fundamentele principes uiteengezet over geloven en leven in Gods wereld.
Aan het begin van de geschiedenis die God met zijn volk aangaat staat de grote bevrijding. God maakt op een indrukwekkende manier duidelijk dat alles in het leven draait om die ene grote vraag 'wie er gediend wordt'. God maakt op een indrukwekkende manier duidelijk dat we alleen door Hem te dienen tot onze bestemming komen, en dat het dienen van Hem altijd te maken heeft met bevrijding.

Bevrijding. Vrij zijn. Daar heeft de wereld van vandaag zo z'n eigen gedachten over. Je bent vrij wanneer je je eigen baas bent. Je bent vrij wanneer je je eigen keuzes maakt. Je bent vrij, wanneer je je van niks en niemand wat aan hoeft te trekken. Vrijheid, blijheid. Wie maakt me wat? Wil je echt leven? Wil je van het leven genieten? Zorg dan dat je vrij bent. Dat je je niet laat bevoogden door wie of wat dan ook. Zorg dan, dat je in elk geval niet naar één of andere kerk gaat waar ze je vertellen wat wel en niet mag. Een God die wat te zeggen heeft over mijn leven de gedachte alleen al.
Vrijheid voor de moderne mens, dat is 'Geen God geen meester'. Vrij van elke beperking om je eigen keuzes te kunnen maken.

Maar het boek Exodus maakt duidelijk dat zo'n vrijheid niet bestaat. De moderne opvatting van vrijheid is een leugen. Je dient altijd iets of iemand. Of je dient God als de Heer van je leven, of er is iets dat voor God in de plaats komt. Er is géén alternatief. Of je bent in positieve zin 'slaaf' – van God, of je bent slaaf van iets of iemand anders.

Er zijn veel voorbeelden te bedenken van slavernij:
-niet alleen alcohol, drugs, seks …
-maar ook: waardering van andere mensen, m'n auto, m'n carriere, m'n baan, prikkels en kicks etc.
Alles waar ik niet zonder kan, alles wat een verlengstuk van mezelf is geworden, het zal m'n leven inperken en m'n blik vernauwen. Alleen overgave aan God maakt me echt vrij om tot m'n bestemming te komen. In het liefhebben van God en m'n naaste kom ik erachter waar ik voor gemaakt ben als mens. Elke andere overgave maakt me onvrij, doet afbreuk aan mijn mens-zijn, ook al ervaar ik een schijn van vrijheid.

Nog wat opmerkingen over vrijheid

Het bijbelse vrijheidsbegrip moet je goed onderscheiden van wat in de wereld om ons heen vaak voor vrijheid wordt gehouden.

1) vrijheid is geen ongebondenheid
Wat is vrijheid? Velen zullen zeggen: vrijheid is nergens aan gebonden zijn, precies kunnen doen wat jezelf wilt.
Maar het is een illusie dat wij als mens helemaal los van bindingen kunnen leven. Vrijheid is niet los van bindingen zijn, maar de juiste bindingen hebben.
Twee voorbeelden kunnen dat illustreren:
- Een vis wordt door het water gebonden, maar die gebondenheid is zijn vrijheid. Buiten het water is hij verlost van de binding aan het water, maar dat wordt z'n dood. De mens is als een vis, en Gods wil is als het water.
- een paraglider is gebonden aan luchtstromingen en termiek. Maar juist die gebondenheid geeft de vrijheid. Maakt hij zich los van die binding, dan valt hij te pletter.

2) vrijheid is geen zelbeschikking
Voor veel mensen is hun vrije keuze de kern van de vrijheid: uiteindelijk ben ik het die in vrijheid kies: wat goed is en slecht; wat ik wil geloven en wat niet.
Maar weer zegt de bijbel: die vrije keus is een illusie, want er is altijd een macht, die je leven bepaalt. Jezus zegt: je bent slaaf van de zonde; uiteindelijk is er in je leven iets dat je drijft, dat je leven beheerst; als je dat dreigt te verliezen slaat de angst toe.
Niets in deze wereld kan je echt een vrijheid geven, een vrijheid die niet kappot kan.
Alleen Jezus kan je echt vrij maken, maar dan moet je juist je eigen keuze in willen leveren bij Hem. Als je in Hem gelooft wordt je echt vrij:
- vrij van schuld > God aksepteert jou, je hoeft het niet meer te maken
- vrij van de macht van verslaving > verslaving is de jacht naar iets dat je leven zin geeft, maar Hij wil de zin van je leven zijn.
- vrij van de dood> Jezus heeft voor wie gelooft de dood overwonnen.
Vrijheid is dus niet dat je zelf alles beslist, en in alles zelf kiest. Vrijheid is de keus voor Jezus maken, of eigenlijk nog dieper: weten dat Hij de keus voor jou heeft gemaakt!

3) vrijheid is geen zelfgerichtheid
Velen hebben het vrijheidsideaal van helemaal voor jezelf gaan, genieten, uiteindelijk toch iets van het leven maken, en je daa. Helemaal vrij zijn en gaan voor jezelf, daar lopen relaties op stuk, en tenslotte blijft alleen nog eenzaamheid over. Maar Jezus maak waarlijk vrij. De echte vrijheid, dat de Zoon onvoorwaardelijk van je houdt, dat de Vader je volledig accepteert, dat de Geest van God van binnenuit je leven wil gaan veranderen. En dat is een vrijheid die je juist verbind aan de ander, dat is een vrijheid om lief te hebben. (Gal.5:13)

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd
- Ze weten wat vrijheid volgens de bijbel betekent en dat dat anders is dan wat men er in de wereld meestal onder verstaat
- Ze kunnen a.d.h. van voorbeelden (vis, paraglider) uitleggen waarom vrijheid wat anders is dan ongebondenheid
- Ze kunnen aangeven dat de wet van God de wet van de vrijheid is

Hart
- Ze zijn meer gemotiveerd om naar Gods geboden te leven

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik, intro deze week - terugblik Bespreek het huiswerk: de genade-wetticisme-test. En vat aan de hand daarvan nog een keer de stof van vorige week samen. - intro deze week Iedereen laat de illustratie zien die hij of zij meegenomen heeft (huiswerk) en die past bij het woord vrijheid. (Zorg evt. zelf nog voor extra illustraties; te vinden op internet, afdrukken op A4tje) Leg uit waarom die afbeelding, en welk gevoel daar voor jou bij hoort. Leg uit dat vrijheid voor mensen vandaag ontzettend belangrijk is. Vandaag gaan we het hebben over de wet van God en onze vrijheid.	
19.25	De bijbel over vrijheid Er staan 3 stellingen op een groot vel papier: 1. Vrij zijn is nergens aan gebonden zijn! 2. Vrij zijn is helemaal zelf beslissen wat je wilt. 3. Vrij zijn is helemaal voor jezelf kunnen gaan. (Ze staan ook op de werkbladen.) Onder elke stelling staat een streep met daarop van links naar rechts de cijfers 1-10.	

	Alle jongeren plakken nu een stickertje onder alle drie de stellingen: 1. is absoluut mee oneens; 10 is 100% mee eens. Verdeel nu de groep in drieën. Elke groep krijgt 1 van de drie stellingen. Geef ze de opdracht om samen een bijbels standpunt over die stelling te formuleren. Op het werkblad staat bij elke stelling een tekstverwijzing. Die kunnen ze erbij gebruiken. (bij stelling 1: Jacobus 1: 12; bij stelling 2 Romeinen 6: 20-23; bij stelling 3 : Galaten 5: 13-16). Na een tijdje doet elke groep verslag en leest daarbij ook de bijbeltekst, die erbij gebruikt is. Zorg dat in ieder geval het volgende naar voren komt: bij stelling 1. Echte vrijheid is leven binnen de goede regels die God geschapen heeft. Je kunt het voorbeeld van een vis gebruiken: in het water (Gods geboden) leeft de vis vrij en blij. Maar de duivel zei: kom op, dat is toch veel te beperkt altijd in het water; spring op de kant. Een ander voorbeeld: een paraglider lijkt volstrekt vrij, maar kan dat alleen zijn binnen de wetten van de aërodynamica. Zo niet dan stort hij neer. bij stelling 2. Een mens heeft altijd een hogere macht in zijn leven; hij is namelijk geschapen als mens, en niet als God. Verdring je God als hogere macht, dan zal iets anders je leven gaan beheersen. En wat dat ook is: uiteindelijk kan het je geen eeuwig geluk geven; uiteindelijk zit de zonde en de satan erachter. bij stelling 3. Als je Gods liefde hebt ervaren, kun je in vrijheid liefde aan anderen geven. Maar ben je nog op jacht naar liefde en waardering voor jezelf, dan isoleert dat je altijd van andere mensen.	
19.45	De wet die vrijheid brengt Lees dan samen de inleiding van de wet: “Ik ben de……”. Laat ze in eigen woorden zeggen wat daar nu eigenlijk staat. Zoals God hen bevrijdde van de Egyptenaren zo bevrijdt Jezus ons van de zonde. Het doel van de wet is ons in vrijheid te leren leven. We gaan dat samen ontdekken. In groepjes van 2 vullen ze het volgende schema in (evt. kun je ook de verschillende onderdelen verdelen, zodat ieder groepje maar één van de rijen invult. Bij de nabespreking kan ieder dan alle vakjes invullen.	

Gods regel	hoe merk je dat dit je vrij maakt?
* Ik wil dat ik de allerbelangrijkste bent in jouw leven (1e gebod)	
* Geef gul van wat je hebt aan hen die het nodig hebben. (8e gebod)	
* sex hoort in een relatie, waarin je elkaar publiek eeuwig trouw beloofd hebt. (7e gebod)	
* roddel niet over een ander (9e gebod)	
* Neem elke week een rustdag, en gebruik die om extra aandacht aan de Heer en het dienen van Hem te geven. (4e gebod)	
* Wees tevreden met wat je hebt, en wees niet jaloers op een ander (10e gebod)	

Je kunt de volgende vragen als leidraad gebruiken.
a.Als ik me hier niet aan hou waar ben ik dan slaaf van?
b. Waarom maakt dit gebod mij vrij?
c.Hoe ziet dat er dan concreet uit?
d. Wat hoef ik dan niet meer?

Ter afsluiting:
Koppel terug naar de illustraties in het begin. Zou een plaatje van de 10 geboden geschikt zijn om vrijheid mee te illustreren?

20.00	Prestatie | Bespreek samen hoe je deze les kort kunt samenvatten en op een dia kunt presenteren. Wie maakt dit keer de dia's? Kijk samen naar wat er tot nu toe is en bespreek of je er tevreden mee bent.	
20.10	Huiswerk: - deel de memorisatietekst uit - Er zijn vele soorten verslaving. Kies er één uit, en zoek daar wat informatie of illustratiemateriaal bij ter presentatie op de volgende les. - bijbelleesrooster	

	Sluiting Doe een ‘vrij’ gebed: de catecheet begint, daarna kan ieder die het wil wat naar voren brengen, het mag ook best een tijdje stil zijn, tenslotte sluit de mentor het gebed af.	
huiswerk	Huiswerk: - iets over verslaving opzoeken - tekst memoriseren - evt. opdrachten mbt de prestatie - Het bijbelleesrooster: * Matteüs 6:19-24 Mammon is de god van het geld. Geld kan een echte afgod worden. * Kolossenzen 3:1-6 Hebzucht wordt afgoderij genoemd. * 1 Petrus 4:1-5 Een losgeslagen leven dat geen rekening houdt met God staat op één lijn met afgoderij. * 1 Tessalonicenzen 1:2-10 Let vooral op vers 9: bekering tot de levende God betekent altijd afstand nemen van afgoden. Welke zie je vandaag? * Johannes 5:41-44 Wat is de afgod van de farizeeën? * Efeze 5:1-5 Wat wordt in dit gedeelte ‘afgoderij’ genoemd? * 2 Timoteüs 3:1-4 Wat is de afgod die in vers 4 wordt genoemd?	

c. benodigde materialen

- foto’s/ illustraties over vrijheid (in ieder geval één van een vis, en van een paraglider)
- 3 vellen met stelling; stickertjes
- memorisatiekaartjes

d. suggesties

zingen: Ps 18: 1 en 9; Ps 105:20 en 21; Gz 141; LB 21: 1 en 5
bijbelgedeelten: Johannes 8: 30-36; Romeinen 6:15-23; Galaten 5
belijdenis: NGB art 14 en 24; HC znd 34

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
Ze weten wat vrijheid volgens de bijbel betekent en dat dat anders is dan wat men er in de wereld meestal onder verstaat				
Ze kunnen a.d.h. van voorbeelden (vis, paraglider) uitleggen waarom vrijheid wat anders is dan ongebondenheid				
Ze kunnen aangeven dat de wet van God de wet van de vrijheid is				
Ze zijn meer gemotiveerd om naar Gods geboden te leven				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

Be free!!

blok D - nivo 2 - avond 3

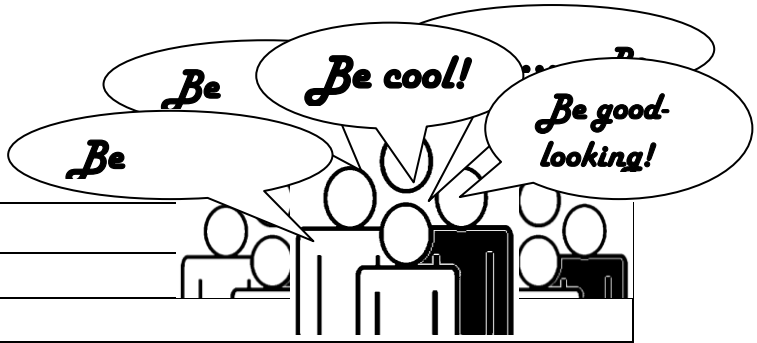

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugblik en intro
19.25	De bijbel over vrijheid
19.45	De wet die vrijheid brengt
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

De bijbel over vrijheid

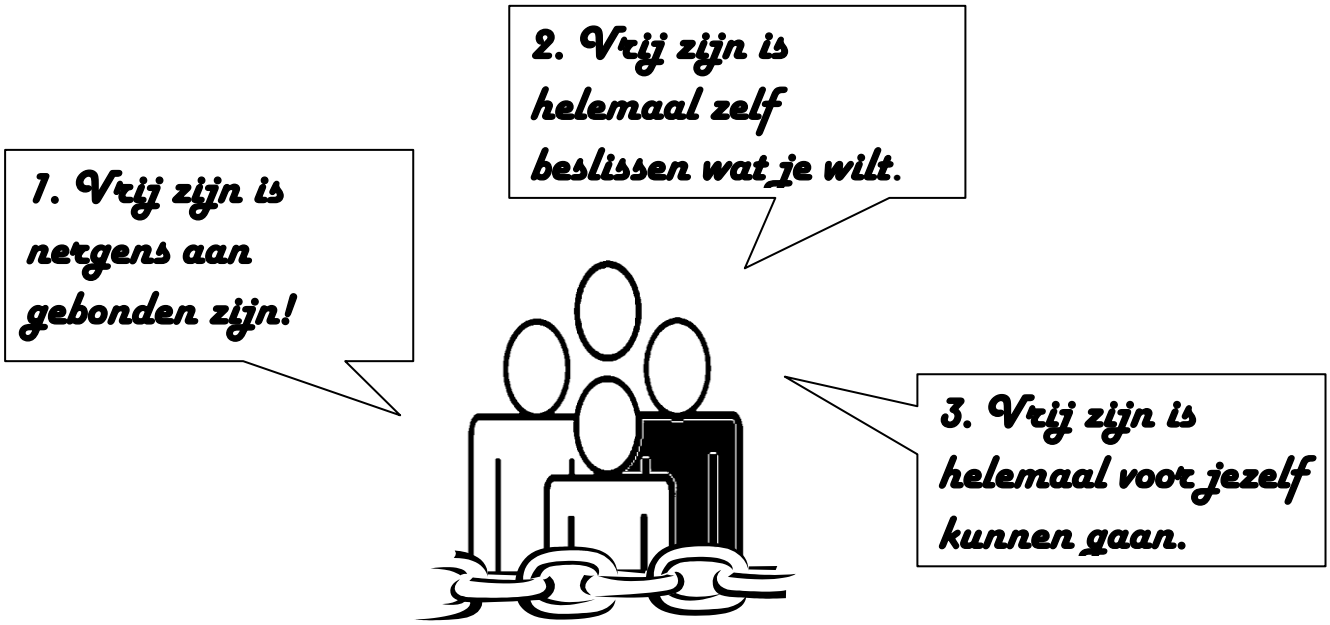

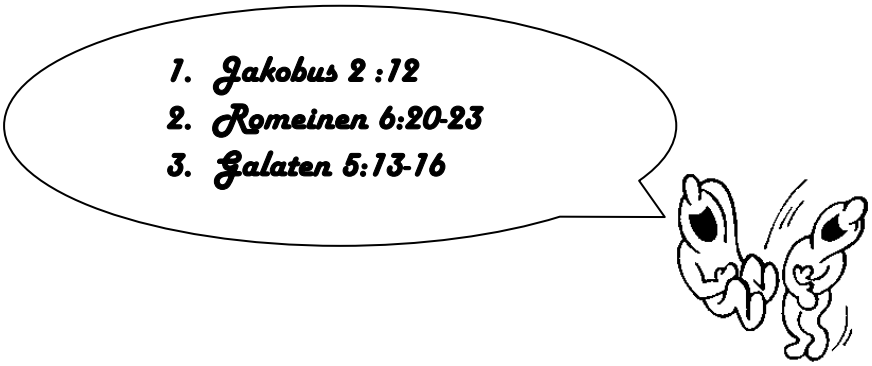

De wet die vrijheid brengt

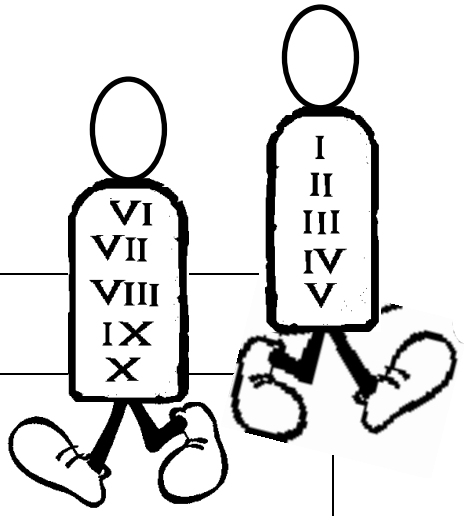

Gods regel	**Hoe merk je dat dit je vrij maakt?**
Ik wil dat ik de aller-belangrijkste ben in jouw leven (1e gebod).	
Geef gul van wat je hebt aan hen die het nodig hebben (8e gebod).	
Sex hoort in een relatie, waarin je elkaar publiek eeuwig trouw beloofd hebt (7e gebod).	
Roddel niet over een ander (9e gebod).	
Neem elke week een rustdag, en gebruik die om extra aandacht aan de Heer en het dienen van Hem te geven (4e gebod).	
Wees tevreden met wat je hebt, en wees niet jaloers op een ander (10e gebod).	

Als ik me hier niet aan houd, waar ben ik dan slaaf van?
Waarom maakt dit gebod mij vrij?
Hoe ziet dat er dan concreet uit?
Wat hoef ik dan niet meer?

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Er zijn vele soorten verslaving. Kies er één uit, en zoek daar wat informatie of illustratiemateriaal bij om volgende keer te laten zien.

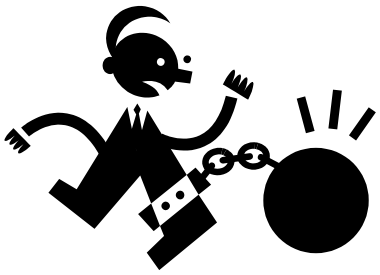

Eventuele opdrachten met betrekking tot de prestatie

Bijbelleesrooster ----------

Matteüs 6:19-24
Mammon is de god van het geld. Geld kan een echte afgod worden.

Kolossenzen 3:1-6
Hebzucht wordt afgoderij genoemd.

1 Petrus 4:1-5
Een losgeslagen leven dat geen rekening houdt met God staat op één lijn met afgoderij.

1 Tessalonicenzen 1:2-10
Let vooral op vers 9: bekering tot de levende God betekent altijd afstand nemen van afgoden. Welke zie je vandaag?

Johannes 5:41-44
Wat is de afgod van de farizeeën?

Efeze 5:1-5
Wat wordt in dit gedeelte 'afgoderij' genoemd?

2 Timoteüs 3:1-4
Wat is de afgod die in vers 4 wordt genoemd?

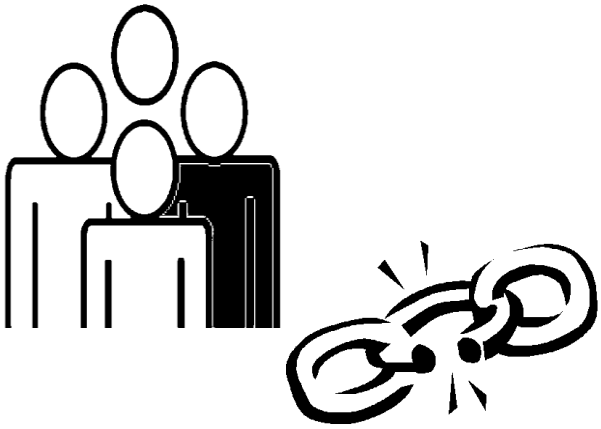

Avond 4 Wat vult jouw hart?

Achtergrondinformatie

inleiding
Bedoeling van deze les is om de jongeren aan de ene kant de zuigkracht van de afgoden te laten zien, toegespitst op verslaving. Maar om daar tegenover ze duidelijk te maken dat God hen van alle slavernij wil bevrijden, en in liefde hun God wil zijn.

extra achtergrondinfo bij lege hart
Als God de mens geschapen heeft om een relatie (verbond) mee aan te gaan, is het logisch dat de mens alleen echt gelukkig kan zijn met God.
Een gevolg van de zonde is dus dat er leegte komt in het leven van een mens.
Die leegte proberen we te vullen, dat kan met van alles zijn; maar als we iets gebruiken om die leegte te vullen los van God, dan wordt dat een afgod. Bovendien: wie een gevuld leven heeft, kan gericht zijn op de ander (liefde), wie een leeg leven heeft zoekt vooral vulling voor zichzelf (verliefdheid, zelfgerichtheid). Een voorbeeld: sex en drugs geven een kort moment van vervoering dat als surrogaat kan dienen voor het geluk dat God wil geven, maar daarna rest leegte (een afgod belooft veel, maar geeft niks). Juist omdat we een onvervuld leven hebben zijn we daarom vatbaar voor verslavingen. Maar ook de andere zaken: relatie, positie, geld zijn niet blijvend en stellen uiteindelijk teleur.
Vergeet niet dat je als gelovige, niet net moet doen alsof wij niet meer vatbaar zijn voor afgoden, en kleine witte hartjes. God wil ons zijn liefde (rode hart) geven, en belooft dat we het eens weer totaal zullen ervaren hoe het is bij God te horen, maar voorlopig is er ook in ons leven de zonde nog, en voelen we die liefde en vrede soms helemaal niet.

Voor achtergrondinformatie over verslaving
www.dehoop.org
www.trimbosinstituut.nl
www.drugsweb.nl
www.ikbenzatenwiebenjij.nl
www.rokenendewet.nl
www.stoppenmetroken.org
www.minvws.nl
www.dekaterkomtlater.nl
www.voorkom.nl
www.alcoholpreventie.nl
drugs.pagina.nl
stoppenmetroken.pagina.nl
alcohol.pagina.nl
www.alcoholinfo.nl
www.drugsinfo.nl

afgoderij is overspel
Heel opvallend in het OT is dat God afgoderij van Israël bestempelt als overspel. Dit leert ons iest belangrijks over de verhouding met God. Hij wil een exclusieve relatie waarin liefde en trouw een plek hebben. Een bijbelgedeelte waarin dit onder woorden wordt gebracht is

Jeremia 3. Een ander bijbelboek waarin dit een belangrijk thema is is Hosea. Vooral hoofdstuk 2 is indrukwekkend.
Toen de Here Jezus op aarde kwam heeft Hij zich deez beeldspraak toegeëigend. Hij was de bruidegom, de kring van gelovigen rondom hem de bruid. Zie bijvoorbeeld Matteüs 9:14-17 en Johannes 3:27 e.v. In Efeze 5 werkt Paulus dit beeld verder uit.
God wil dus een exclusieve één op één relatie waarin sprake is van liefde en trouw. Dat is het hart van het eerste gebod.
Belangrijke vragen om uit te werken en over door te praten:
-Hoe kun je God liefhebben als je Hem niet kunt zien?
wijs op wat God gedaan heeft en wat Hij nog steeds doet. In de Here Jezus heeft God een 'gezicht' gekregen. En de Here Jezus mag vervolgens weer zichtbaar worden in mensen. Om liefde voor de Here te stimuleren werd het volk israël ook altijd weer egwezen op de grote dingen die God voor hen gedaan had, bijvoorbeeld de bevrijding uit Egypte en uit de ballingschap. Zie bijvoorbeeld de Psalmen 116, 118, 126, 114, 107, 105, 106, 104, 103 etc. Vooral 116 is geschikt. '*God heb ik lief want … …*'
Belangrijke tekst uit NT in dit verband: 1 Petrus 1:8 ('*hem hebt gij lief zonder Hem gezien te hebben*') Let op het verband waarin dit vers staat > waarom hebben ze Hem lief?
-Op welke manier kan ik in mijn relatie met God vandaag 'overspel' plegen?
bespreek alle denkbare moderne afgoden. Alles wat God van de eerste plaats verdringt. Belangrijk in dit verband zijn opmerkingen in de bijbel als '*hebzucht is afgoderij*' (Kolossenzen 3:5).
Andere belangrijke bijbelgedeelten in dit verband: Matteüs 6:24, Jakobus 4:1-10, 1 Johannes 2:15-17

Uit Geloven.nu Moderne afgoden

P.:
Ik heb een nieuwe mobiel gekocht. Beetje nieuwer model, zie je wel? Gelijk even de nieuwste CD van … meegenomen. Heb jij die al? Ik hoop maar dat mijn pa gauw weer zakgeld overmaakt want ik wil een nieuwe broek kopen. En een shirtje erbij natuurlijk. Deze broek, nee die heb ik al zo lang, al bijna een half jaar.
J.:
Als de reclamekrantjes komen bekijk ik ze gelijk. Ik wil wel weten wat er mode is. Greet heeft altijd kleren van haar nichtje, zo stom. Ziet er niet uit, nu heb je heel andere modellen en kleuren. Kleren van een ander en dan ook nog zulke ouderwetse, nee dat zou ik niet willen hoor!
Mw. W.:

Je hebt van die mensen die helemaal vast zitten aan hun geld en aan dure vakanties. Haast afgoderij vind ik dat. Ik zeg altijd maar, als je gezond bent, dat is toch het allerbelangrijkste, niet?
K.:
De decaan vroeg nog wat ik deed door de week. Nou, als ik uit school kom ga ik eerst even mijn mail ophalen en kijken of er nog anderen zijn om mee te msn-nen. En anders ga ik een spelletje doen op de computer. En 's avonds? Beetje gamen, beetje televisiekijken, beetje internetten. Laatst was mijn moeder heel boos omdat ik om half twaalf nog op internet was. Achterlijk, dat doet iedereen. Ze moest eens weten dat het gisteren half twee was, maar dat zeg ik maar niet.
F.:

Mijn moeder is geabonneerd op een tijdschrift en als dat komt kijk ik altijd even naar de horoscoop. Weet je dat het heel vaak klopt? Vorige week nog stond er: Maandag of dinsdag krijgt je een tegenslag, maar daarna gaat het bergopwaarts. En wat denk je? Dinsdag een 3,2 voor Frans, maar donderdag een 7 voor Nederlands en een g-tje voor mijn verslag. Ik hoop maar dat hij voor volgende week ook goede vooruitzichten geeft!
D.:
Maar goed dat ik dat baantje heb, want dat stappen is best duur. Voor een pilsje leg je heel wat neer en je drinkt toch al gauw een stuk of 8, 9 op een avond. En dan wil ik ook nog wel eens naar die tent daar, maar daar vragen ze entree. In het weekend moet dat toch kunnen. Weekend, daar leef je voor, als het dan niet eens kan.

P. had het over zijn spullen, J. over mode, mw. W. over gezondheid, K. over moderne media, F. over occulte zaken en D. over het uitgaansleven.
Bedenk wat je over deze dingen kunt zeggen als je leeft vanuit het eerste gebod, namelijk met liefde voor de Here God. Wat zeg je als je Hem wilt dienen?
Kies afhankelijk van je groep voor het zelf geven van antwoorden of het herkennen en aanvullen van de gegeven suggesties. (alleen/tweetallen/plenair)

Hieronder staan een aantal voorbeeldzinnen, die bij één van de situaties passen. Tegen welke persoon kunnen ze gezegd worden? Wil jij het nog aanvullen?

1. God is mijn Vader en Hij heeft een plan met mijn leven. De toekomst kun je niet weten, maar die hoef ik ook niet te weten. God bepaalt wel hoe het gaan zal, Hij is zó wijs, dat komt zeker goed!

2. De Here God heeft mij gemaakt zoals ik ben. Ik houd er wel van me leuk aan te kleden, maar het hangt voor mij niet af van mijn uiterlijk. Hij heeft mij lief omdat ik zijn schepsel ben. Daarom geeft het ook niet als ik er eens wat minder uitzie, of als ik een gebrek zou hebben. Als ik maar van Hem houd.

3. Al die mooie spullen krijg ik eigenlijk van God, want Hij is de Heer van deze wereld, daarom dank ik Hem ervoor. Maar ik hoef niet steeds meer en beter. Van God leer ik ook tevreden zijn.

4. Ik laat me niet zo in beslag nemen door alle dingen om me heen, dat ik nergens anders meer aan kan denken. Je kunt wel aldoor door gaan, maar je moet ook tijd over houden om God te dienen en te bidden en bijbel te lezen en zo en dat gaat niet zo goed als je duf bent van veel computeren of gamen en zo. Uiteindelijk vind ik het dienen van God wel het allerbelangrijkste.

5. Ik houd wel van gezelligheid, maar als ik veel drink doe ik van alles waar ik me later voor schaam. En ik denk dat dat niet hoort bij God dienen ;-).

6. Natuurlijk wil ik wel graag gezond zijn, wie wil dat niet. Toch hangt mijn leven niet af van dokters maar van God. Ook weet ik wel een aantal dingen op te noemen die veel belangrijker zijn dan gezondheid of geloof jij dat niet?

(1 = F., 2 = J., 3 = P., 4 = K., 5 = D., 6 = mw. W).

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze weten wat het eerste gebod betekent
- Ze hebben nagedacht over verslaving: de oorzaken en de gevolgen.
- Ze weten wat de visualisatie van het lege hart betekent, en kunnen de link leggen naar hun eigen leven
- Ze kennen de (potentiële) afgoden in hun leven.
  - Ze weten dat de Here Heer van hun hele leven wil zijn

Hart

- Ze ervaren Gods liefde en willen Hem daarom dienen
  - Ze ervaren dat Gods liefde bevrijd van slavernij

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling, huiswerk - Wij zijn bevrijde mensen. Vraag nog even weer naar het voorbeeld van de vis en de betekenis. Het tegendeel van vrij zijn is dat je slaaf bent, of verslaafd bent. Daar gaan we het in deze les over hebben. - Laat ze het materiaal dat ze over veslaving opgezocht hebben kort presenteren	
19.20	discussie over verslaving (roken/drank) - Maak twee groepen en zet deze groepen tegenover elkaar (Lagerhuisopstelling). De ene groep verzint argumenten vóór roken. De andere groep verzint argumenten tégen roken. Ga met elkaar in discussie. Projecteer de volgende stelling met argumenten Als christenjongere af en toe dronken/flink aangeschoten zijn… …moet kunnen, want: A. God gunt ons heus wel een pleziertje. B. Zolang je niet echt voor God gekozen hebt, kun je maar beter genieten C. Geloof en alcoholgebruik hebben niets met elkaar te maken. D. Je kunt je altijd nog bekeren. E. Anders, nl. … … … …moet niet kunnen, want:	

	A. Je verwoest je geest en je lichaam. B. Dronkenschap is verboden in de Bijbel. C. Als je dronken bent, kun je Christus niet ontmoeten. D. Je loopt het risico verslaafd te raken. E. Het geld dat je aan drank besteedt, kun je beter aan goede doelen geven. F. Anders, nl. … … … (Bij Jasper zijn een aantal ppt-dia's over verslaving te krijgen. O.a. de dia's die deze werkvormen aankondigen; van de Reflector-DVD) Bewaak zelf de tijd goed bij dit onderdeel. Laat ook m.n. de mentor alert zijn op verslavingsproblematiek die naar voren kan komen. Loop je echt tegen duidelijke verslavingsproblematiek aan, schakel dan iemand van het jeugdpastoraat in.	
19.30	Iedereen is verslaafd Lees samen het volgende citaat uit een filmrecensie over de film Requiem for a dream (Op het werkblad) *Met 'Requiem For A Dream' wil de regisseur een krachtig statement maken tegen alle vormen van verslaving, of dat nu harde drugs zijn, voedsel, tv, koffie of wat dan ook. Zoals Aronofsky zelf ooit gezegd heeft, zijn verslavingen een onvervangbaar onderdeel van onze identiteit als mensen – we zijn vanaf onze eerste tot onze laatste dag op zoek naar middelen om aan de werkelijkheid te ontsnappen, en wat we daarvoor gebruiken, is in feite minder belangrijk. We zijn allemaal verslaafd aan iets, of het nu drugs is of (om maar iets te zeggen) films (ik beken!). Hoewel bepaalde verslavingen uiteraard destructiever zijn dan andere. In 'Requiem For A Dream' zien we vier à vijf personages zich volledig overgeven aan hun verslavingen, tot ze hen gaan overnemen. Hun afhankelijkheid van wat het dan ook is dat hun realiteit draaglijker maakt, wordt net een groot, rottend zwart gat dat ze, willen of niet, moeten blijven voeden.* Bespreek (evt eerst in tweetallen) de volgende vragen: - wat is de mening van de regiseur over verslaving? Ben je het met hem eens? Waarin wel en waarin niet? - Hoe komt het dat mensen verslaafd raken? Waarom zijn mensen daar vatbaar voor? Maak na bespreking van de laatste vraag, het bruggetje naar het volgende onderdeel: je hart wordt altijd ergens door beheerst.	

19.40	Wat vult jouw hart Gebruik de volgende visualisatie: Nodig: - 1 Poster A 3 met daarop de volgende afbeelding: - 1 rood hart dat precies op het gat past, met daarop de woorden: zin, liefde, vrede - een serie kleine witte hartjes met op elk van die hartjes één van de volgende woorden: relatie, baan, geld, positie, eer, kinderen, gezin, drugs, sex, enzovoort, enzovoort. Inleiding: Ik wil kort uitleggen wat de bijbel zegt over de behoefte van de mens aan God. - Je begint met de poster met het rode hart op het gat. Leg uit dat God zo de mens bedoeld heeft: Hij wil de mensen een zinvol leven (een taak, en een doel) geven. Hij wil ze onvoorwaardelijk en totale liefde geven, en zo wil Hij ze innerlijke vrede geven. - Je neemt nu het rode hart weg, zodat alleen de tekening met het gat overblijft. vertel: Als we dus de relatie met God verbreken, dan ontbreekt er iets, dan komt er een lege ruimte in ons leven. Je gebruikt nu de kleine witte hartjes Omdat God de mensen gemaakt heeft voor zin, liefde en vrede, blijven ze er naar zoeken; ze proberen de leegte in te vullen, de één gebruikt z'n baan (hartje: baan), of z'n relatie (hartje: relatie), enz. Leg uit dat mensen daarom zo vatbaar voor verslaving zijn: dingen die een kick geven of een verdoving geven je even het gevoel dat je hart vol is. Maar a. die hartjes zijn te klein, ze kunnen ons leven niet echt vullen b. ze zijn ook geen van allen voor altijd - Je gebruikt weer het rode hart Als God de zin van je leven is, en steeds meer je gevoel gaat bepalen; en als je weet dat God je echt wil bevrijden, terwijl verslaving je te gronde richt; dan heb je een sterke hulp om tegen verslaving te vechten. (Bij Jasper is een powerpoint- presentatie te krijgen met ongeveer dezelfde boodschap) Vertel hoe God jou hart vult en wat het voor je betekent, en vraag de jongeren of ze daar iets van herkennen.	

19.45	twee schemaatjes Op het werkblad staan de volgende twee schemaatjes (Hang ze ook op op een groot vel papier): 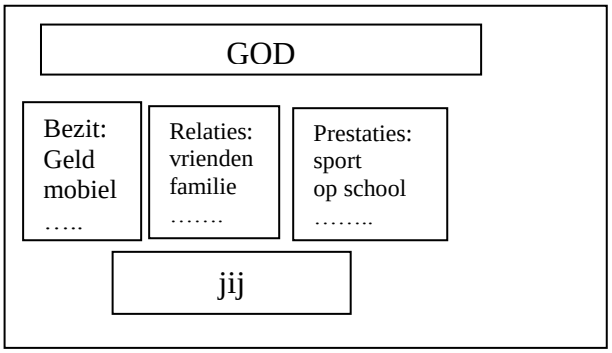 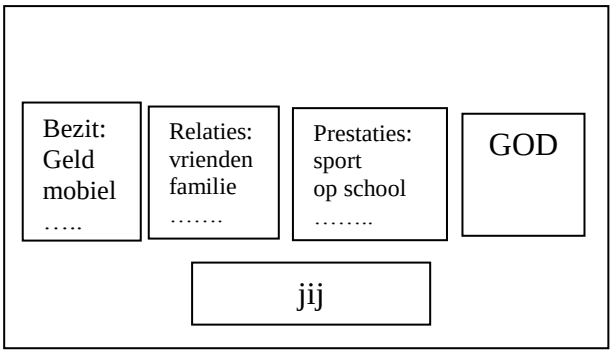 bespreek de vraag: - Wat is het schema van jouw leven? - waar merk je dat aan in je leven? - wat heeft dit met het eerste gebod te maken?	
19.50	zondag 34 HC Op het werkblad staan vraag en antwoord 94 en 95 van de HC. naast v/a 94 ten eerste, staan de volgende vragen: - wat hebben afgoderij t/m aanroeping van heiligen gemeenschappelijk? - zou verslaving ook in dit rijtje passen? naast v/a 94 ten tweede staan de volgende vragen: - kun je dit gebod houden? - hoe moet je houding tov God in één woord zijn. Naast vraag en antwoord 95, staan nog een keer in het klein de twee bovengenoemde schema's, met de vraag: welk schema wordt hier afgewezen? Bespreek samen de vragen	

20.00	Presentatie: Net als de vorige keer eerst weer samen kijken wat er is gemaakt van de vorige les en daarna bespreken wat er van deze les op de dia moet.	
20.15	Huiswerk opgeven - memorisatietekst uitdelen sluiting	
Huiswerk:	Huiswerk: - taken die verdeeld zijn voor de prestatie - uit het hoofd leren tekst memorisatiekaartje - Het bijbelleesrooster: * Jesaja 40:12-20 God is nergens mee te vergelijken, oneindig groot en machtig. Haal hem niet naar beneden door een beeld van Hem te maken. * Jesaja 40:25-31 Deze oneindig machtige God kijkt wel om naar kleine mensen! * Psalm 97 Alle beeldendienst zal het moeten afleggen tegen de God van hemel en aarde. * Handelingen 17:15-25 De levende God laat zich niet opsluiten in een beeld of tempel. * Handelingen 19:21-27 Waar de levende Christus wordt gepreekt verdwijnen de afgodsbeelden. * Kolossenzen 1:15-23 Denk nooit aan God zonder aan Christus te denken. Hij is namelijk het beeld van God. * Johannes 14:8-14 Hier zegt Jezus het zelf: Wie hem heeft gezien heeft God zelf gezien.	

c. benodigde materialen
- Flaps met schema; tekening lege hart+ hart en hartjes
- evt. ppt presentatie lege hart; ppt presentatie bij discussiestellingen
- memorisatiekaartje

d. suggesties
zingen: Ps 2; Ps.96:1,3 en5; Ps 115:1,3 en 5; Gz 11; Gz 38; LB 30;
bijbelgedeelten: Deut.6:1-9;1 Kon 18; Ps 96; Ps 115; Jes 44:6-20
belijdenis: HC znd 34

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
1 - Ze weten wat het eerste gebod betekent				
2 - Ze hebben nagedacht over verslaving: de oorzaken en de gevolgen.				
3 - Ze weten wat de visualisatie van het lege hart betekent, en kunnen de link leggen naar hun eigen leven				
4 - Ze kennen de (potentiële) afgoden in hun leven.				
5 - Ze weten dat de Here Heer van hun hele leven wil zijn				
6- Ze ervaren Gods liefde en willen Hem daarom dienen				
7- Ze ervaren dat Gods liefde bevrijd van slavernij				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

Wat vult jouw hart?

blok D - nivo 2 - avond 4

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugblik en huiswerk
19.20	Discussie over verslaving (roken/drinken)
19.30	Iedereen is verslaafd
19.40	Wat vult jouw hart?
19.45	De wet die vrijheid brengt
19.50	Zondag 34 HC
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

Iedereen is verslaafd

Het volgende citaat komt uit een filmrecensie over de film Requiem for a dream

Met 'Requiem For A Dream' wil de regisseur een krachtig statement maken tegen alle vormen van verslaving, of dat nu harde drugs zijn, voedsel, tv, koffie of wat dan ook. Zoals Aronofsky zelf ooit gezegd heeft, zijn verslavingen een onvervangbaar onderdeel van onze identiteit als mensen – we zijn vanaf onze eerste tot onze laatste dag op zoek naar middelen om aan de werkelijkheid te ontsnappen, en wat we daarvoor gebruiken, is in feite minder belangrijk. We zijn allemaal verslaafd aan iets, of het nu drugs is of (om maar iets te zeggen) films (ik beken!). Hoewel bepaalde verslavingen uiteraard destructiever zijn dan andere. In 'Requiem For A Dream' zien we vier à vijf personages zich volledig overgeven aan hun verslavingen, tot ze hen gaan overnemen. Hun afhankelijkheid van wat het dan ook is dat hun realiteit draaglijker maakt, wordt net een groot, rottend zwart gat dat ze, willen of niet, moeten blijven voeden.

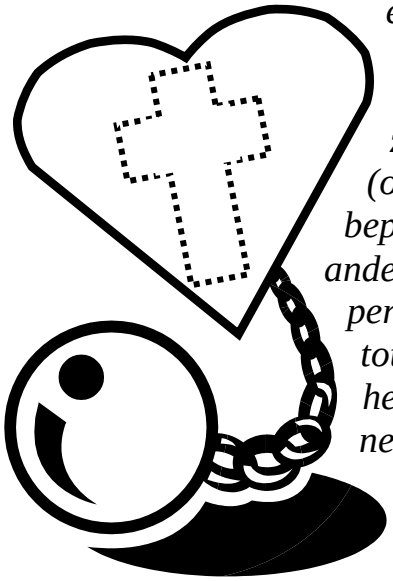

Wat is de mening van de regisseur over verslaving?
Ben je het met hem eens? Waarin wel en waarin niet?
Hoe komt het dat mensen verslaafd raken?
Waarom zijn mensen daar vatbaar voor?

De wet die vrijheid brengt

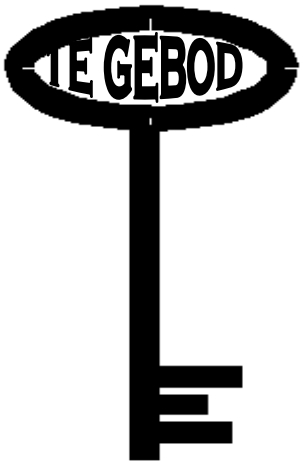

GOD

Bezit:	**Relaties:**	**Prestaties:**
geld	*vrienden*	*sport*
mobiel	*familie*	*op school*
…..	……	……..

jij

Bezit:	**Relaties:**	**Prestaties:**	**God**
geld	*vrienden*	*sport*	
mobiel	*familie*	*op school*	
…..	……	……..	

jij

Wat is het schema van jouw leven?
Waar merk je dat aan in je leven?
Wat heeft dit met het eerste gebod te maken?

Zondag 34 HC

Vraag en antwoord 94 : *Wat gebiedt God in het eerste gebod?*

Ten eerste dat ik, als mijn heil mij lief is, alle afgoderij, tovenarij, waarzeggerij, bijgeloof, aanroeping van de heiligen of van andere schepselen vermijd en ontvlucht.

- wat hebben afgoderij t/m aanroeping van heiligen gemeenschappelijk?
- zou verslaving ook in dit rijtje passen?

Ten tweede dat ik de enige ware God naar waarheid leer kennen, Hem alleen vertrouw, met alle ootmoed en geduld mij aan Hem alleen onderwerp, al het goede van Hem alleen verwacht, Hem met heel mijn hart liefheb, vrees en eer, en wel zo, dat ik eerder alle schepselen prijsgeef, dan dat ik het minste of geringste tegen zijn wil zou doen.

- kun je dit gebod houden?
- hoe moet je houding tov God in één woord zijn.?

Vraag en antwoord 95: *Wat is afgoderij?*

Afgoderij is in plaats van de enige ware God, die Zich in zijn Woord geopenbaard heeft, of naast Hem iets anders verzinnen of hebben, waarop de mens zijn vertrouwen stelt.

- ***welk schema (zie vorige pagina) wordt hier afgewezen?***

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Eventuele opdrachten voor de prestatie

Bijbelleesrooster ----------

Jesaja 40:12-20
God is nergens mee te vergelijken, oneindig groot en machtig. Haal hem niet naar beneden door een beeld van Hem te maken.

Jesaja 40:25-31
Deze oneindig machtige God kijkt wel om naar kleine mensen!

Psalm 97
Alle beeldendienst zal het moeten afleggen tegen de God van hemel en aarde.

Handelingen 17:15-25
De levende God laat zich niet opsluiten in een beeld of tempel.

Handelingen 19:21-27
Waar de levende Christus wordt gepreekt verdwijnen de afgodsbeelden.

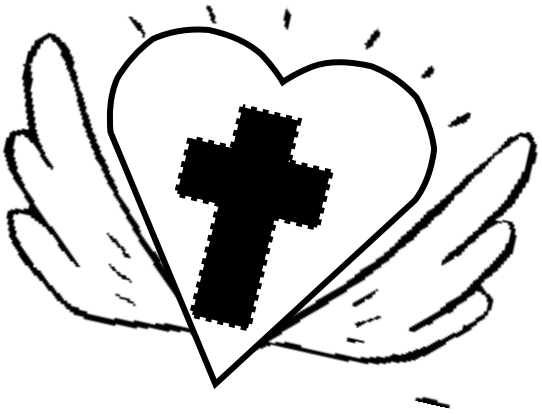

Kolossenzen 1:15-23
Denk nooit aan God zonder aan Christus te denken. Hij is namelijk het beeld van God.

Johannes 14:8-14
Hier zegt Jezus het zelf: Wie hem heeft gezien heeft God zelf gezien.

Avond 5 Godsbeelden

Achtergrondinformatie

De bedoeling van deze les is om de jongeren te laten begrijpen wat het tweede gebod inhoudt, en dat te laten landen in hun leefwereld. Wij maken geen godenbeelden meer, maar ook wij hebben de neiging God op onze maat te snijden, zodat Hij zich aanpast aan ons, in plaats van wij aan Hem.

De betekenis van het tweede gebod tov het eerste
De Rooms-katholieke telling van de geboden loopt wat anders dan de protestantse omdat zij wat wij het eerste en het tweede gebod noemen samen nemen als 1 gebod (ze splitsen het laatste gebod in tweeën en komen zo toch weer op 10). Hieruit blijkt al dat de eerste twee geboden nauw samenhangen. Toch is het goed ze als aparte geboden te behandelen.
In het eerste gebod staat: vereer naast mij geen andere goden.
In het tweede gebod staat: maak geen godenbeelden
Wat is nu het verschil tussen deze twee geboden?
In gebod 1 gaat het over het dienen van iets anders, afgoden. In het tweede gebod gaat het om het naar beneden halen en afbeelden van de levende God.
Het eerste gebod zegt dus: dien alleen de HEER. Het tweede gebod zegt: dien Hem zoals Hij dat wil en niet op je eigen manier.

De geschiedenis van Hofni en Pinehas
Een voorbeeld van een geschiedenis waar duidelijk blijkt dat de Israëlieten een beeld maakten en daarmee de HEER wilden dienen is Exodus 32. (Lees b.v. vrs 1-7). Het gouden kalf was een Jahwe-beeld. Omdat God zelf boven op de berg in al zijn Majesteit te ongrijpbaar en onhandelbaar was maakten ze een beeld.
Een beeld is zichtbaar: je kunt er als het ware omheen dansen. Bovendien is het niet zo bedreigend als Gods eigen verschijning op de Sinaï. Verder maakt een beeld God hanteerbaar. Je kunt hem op je schouders nemen en verder trekken richting Kanaän.

Iets dergelijks zie je dus ook in de geschiedenis van Hofni en Pinehas en de ark (Lees 1 Samuël 4: 1-11) Bij die geschiedenis een paar opmerkingen:
- de geschiedenis speelt in de richterentijd: iedereen deed was goed was in zijn eigen ogen. God had daarover zijn oordeel aangekondigd.
- De eerste klap is raak (vrs 2): 4000 doden. En de vraag die het volk daarbij stelt ook: waarom liet God ons zo'n nederlaag lijden. Maar ze zoeken het antwoord niet bij God, en gaan niet naar Samuël de profeet.
- In plaats daarvan komen ze met het idee om de ark mee te nemen naar het slagveld, dan moet God hen wel helpen. Ze gebruiken de ark dus als een godenbeeld: het is een zichtbaar symbool van Gods aanwezigheid en je kunt hem optillen en meenemen.
In vers 4 benadrukt de schrijver bewust de grootheid van God tegenover zondige mensen (Hofni en Pinehas) die denken Hem te kunnen manipuleren.
- De Israëlieten juichen en de filistijnen zijn diep onder de indruk; beiden denken vanuit hetzelfde heidense schema: als de ark erbij is, dan is de God van Israël erbij, en dan zal Hij dus wel voor z'n volk moeten optreden.

- Maar God laat zich niet manipuleren: de Israëlieten leiden een grote nederlaag, en de ark wordt buitgemaakt; Hofni en Pinehas vinden de dood.
- Overigens is het indrukwekkend om dat in hoofdstuk 5 en 6 te lezen hoe de Heer zorgt dat de ark weer terugkomt in Israël. Hij zit niet vast aan dat voorwerp. Maar Hij laat ook niet met een teken van zijn heiligheid spotten.

Om twee belangrijke redenen mogen we geen beeld van God maken. Het zijn ook precies de twee redenen waaromIsraël zo niet met de ark om mocht gaan:
a. Hij is er te groot voor.
Je kunt God niet in een beeld vatten, en je kunt Hem al helemaal niet hanteerbaar maken. Hij wil ons leven bepalen en wil niet dat wij Hem aan ons leven aanpassen.
b. Hij is dichtbij gekomen in zijn Woord
Je kunt God niet in een beeld vatten, maar het hoeft ook niet. In tegenstelling tot de heidenen heeft Israël een persoonlijke God, die hen heeft aangesproken. Vgl Deut 4: jullie hebben geen gestalte gezien, maar jullie hebben een stem gehoord.
Toen het volk zondigde met het gouden kalf had God net z'n Woord gegeven op de Sinaï; in het verhaal in 1 Samuël 4 heeft God zich net geopenbaard via de profeet Samuël. God wil dat eerbiedig naar Hem geluisterd wordt en dat we Hem niet naar onze hand proberen te zettem. "Het geloof is uit het horen" (Rom.10,17) betekent dan ook: je moet naar God luisteren en Hem gehoorzamen, en niet proberen Hem aan te passen aan je eigen wensen.

God is zichtbaar geworden in Jezus
God is dichtbij gekomen in zijn Woord. Dat is in het nieuwe testament nog veel duidelijker geworden, omdat Hij zich volledig heeft laten kennen in het Woord dat vlees is geworden (Johannes 1). In Jezus is God heel dichtbij gekomen.
Lees de onderstaande bijbelgedeelten maar eens.

Johannes 14
Jezus zei: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij. 7 Als jullie mij kennen zullen jullie ook mijn Vader kennen, en vanaf nu kennen jullie hem, want jullie hebben hem zelf gezien.' 8 Daarop zei Filippus: 'Laat ons de Vader zien, Heer, meer verlangen we niet.' 9 Jezus zei: 'Ik ben nu al zo lang bij jullie, en nog ken je me niet, Filippus? Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien. Waarom vraag je dan om de Vader te mogen zien?

Johannes 1
Niemand heeft ooit God gezien, maar de enige Zoon, die zelf God is, die aan het hart van de Vader rust, heeft hem doen kennen.

Vergelijk ook 2 Korinte 4:4 en Kolossenzen 1:15.

We moeten dus nooit meer over God denken buiten Christus om. Wat leert Christus ons over God? Christus maakt zelf duidelijk (bijv. Johannes 5:30, 6:39) dat Hij niks anders deed dan de wil van zijn Vader in de hemel zichtbaar maken en uitvoeren. In alles wat Hij deed werd de glorie en het karakter van zijn Vader zichtbaar.

Een stukje uit een Curaçaose cursus
Typisch voor het magische denken is de idee dat je via bepaalde voorwerpen, handelingen of formules invloed kunt uitoefenen op je leven.

En ook al doe je niet aan bruha of voedoe toch kun je wel degelijk door dit denken beïnvloed zijn. Een paar voorbeelden.

- door een open Bijbel in huis te hebben, bescherm je je tegen kwade invloeden.
- door een rozenkrans aan de spiegel van je auto te hangen bescherm je jezelf.
- door elke dag 5 keer hetzelfde gebed op te zeggen hoop je dat God j sneller zal verhoren.

Maar God accepteert dit niet. Want:
1) Hij is veel te machtig om zich te laten manipuleren. Je kunt Hem niet beïnvloeden door voorwerpen, prentjes, beelden of wat dan ook.
2) God is dichtbij. Je hoeft met Hem geen contact te zoeken via moeilijke omwegen. Hij is naar je toegekomen: in de Here Jezus, in zijn Woord, en Hij wil dat je naar Hem toekomt, door gewoon met Hem te praten in het gebed.
3) God heeft zijn liefde al bewezen. Je hoeft Hem niet voor je te winnen. Hij liet zijn Zoon voor jouw zonden aan het kruis sterven. Zo groot is zijn liefde. Als je gelooft dat Hij dat voor je deed, dan zul je er ook op vertrouwen, dat Hij je leven leidt, je beschermt, en je geeft wat goed voor je is.

Godsbeelden
Wij zullen vandaag niet zo snel in de verleiding komen om een beeld van God te maken om voor te knielen. Toch kunnen we wel in onze gedachten een beeld van God maken dat niet klopt met hoe God werkelijk is.
In de bijbel komen we ook voorbeelden tegen van mensen die een eenzijdig of verkeerd beeld van de Here hebben.
Welk godsbeeld past bij de volgende teksten?
strenge rechter, sinterklaas, joker, vriendelijke oude man

<u>1 Samuël 4:3</u> *godsbeeld*: … …
3 Toen het leger naar het kamp was teruggekeerd, vroegen de oudsten van Israël: 'Hoe komt het dat de HEER ons vandaag tegen de Filistijnen een nederlaag heeft laten lijden? De ark van het verbond met de HEER moet uit Silo hierheen worden gehaald. Dan zal de HEER in ons midden zijn en ons bevrijden uit de greep van onze vijanden.'

<u>Numeri 21:4,5</u> *godsbeeld*: … …
… maar onderweg werd het volk ongeduldig. 5 'Waarom hebt u ons weggehaald uit Egypte?' verweten ze God en Mozes. 'Om ons in de woestijn te laten sterven? We hebben geen brood en geen water, en we kunnen dit ellendige eten niet meer zien.'

<u>Jeremia 23:16-17</u> *godsbeeld (van de valse profeten)*: … …
16 Dit zegt de HEER van de hemelse machten: Luister niet naar wat de (valse) profeten jullie verkondigen. Ze geven jullie valse hoop. Hun visioenen zijn hun eigen verzinsels, ze komen niet van de HEER. 17 Tegen hen die mij minachten durven ze te zeggen: "De HEER zegt dat het jullie goed zal gaan." En tegen ieder die zich door zijn koppige hart laat leiden zeggen ze: "Nee, onheil blijft je bespaard."

<u>Johannes 9:1-2</u> *godsbeeld (van de discipelen)*: … …
1 In het voorbijgaan zag Jezus iemand die al vanaf zijn geboorte blind was. 2 Zijn leerlingen vroegen: 'Rabbi, hoe komt het dat hij blind was toen hij geboren werd? Heeft hij zelf gezondigd of zijn ouders?'

Vul maar in:
Een **‘joker-god’** moet altijd … …
Een **‘sinterklaas-god’** moet altijd … …
Een **‘vriendelijke oude man-god’** zal nooit … …
Een **‘strenge rechter-god’** zal altijd … …

Hoe is de Here dan wel?

In Exodus 33 vraagt Mozes of Hij de ‘heerlijkheid’ van God mag zien. Dat betekent zoiets als: Here, hoe bent U? Laat het mij alstublieft weten en zien! We lezen dan dat God in een wolk neerdaalt en vlak langs Mozes voorbijgaat:

Exodus 34 6 De HEER ging voor Mozes langs en riep uit: ‘De HEER! De HEER! Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, 7 die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, maar niet alles ongestraft laat en voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde.’ (Exodus 34:6-7)

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze herkennen dat ons godsbeeld vaak eenzijdig is
- Ze kennen het tweede gebod.
- Ze kunnen aangeven wat de kern van beeldendienst is, en hoe ook wij vandaag daar vatbaar voor zijn.
- Ze weten dat je God goed kunt leren kennen door naar de Here Jezus te kijken.
- Ze weten wat het betekent dat God wil dat wij zijn beeld zijn

Hart

- Ze willen van harte God leren kennen zoals Hij zich in de bijbel heeft laten kennen.
- Ze willen zelf beeld van God zijn

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugkoppeling; introductie Begin met het lege hart te tekenen en vraag wie nog kort even kan uitleggen hoe dit te maken heeft met het eerste gebod. Vertel dan dat vanavond het tweede gebod aan de beurt is. Introduceer dat even met de volgende vragen: - Wat is het tweede gebod? - Heb je wel eens tegen dit gebod gezondigd? Kun je een voorbeeld geven. NB Dit gebod kan ver van ons af lijken te staan. De uitdaging van deze les is om met elkaar te gaan begrijpen, dat - dit gebod ook voor ons actueel is. - dit gebod bevrijdend is.	
19.20	Godsbeelden Deel kaartjes uit met daarop een “beroep” zoals: herder, politieagent , leraar ,tovenaar, kapitein , dictator, sinterklaas , reisleider, koning, soldaat, kunstenaar ,sociaal werker, rechter . Vraag dan welk “beroep’ ze bij God vinden passen. Laat ze allemaal een kaartje uitkiezen, en vervolgens hun keus toelichten. Bespreek de keuzes. Vraag: - wat voor effect heeft het vergelijken van God met een beroep? (Je vormt een concreet beeld van aspecten van hoe God is en werkt.) - zijn er beroepen die absoluut niet passen?	

	- zijn er beroepen, die precies weergeven wie God is. Leg uit dat we ons voortdurend beelden van God vormen, maar dat de werkelijkheid altijd veelzijdiger en groter is dan we in een beeld kunnen vatten.	
19.30	de betekenis van het tweede gebod Op het werkblad staat deze (of soortgelijke) afbeelding van een godenbeeld, met daarbij de volgende vragen: - waarom maakten/ maken mensen godenbeelden? - waarom zou het voor de Israëlieten een verleiding geweest zijn om toch godenbeelden te vereren? Laat ze even in tweetallen over die vraag nadenken. Inventariseer daarna de antwoorden. Leg nu uit dat de mensen toen ook wel begrepen dat god geen stierkalf was. De mensen geloofden in bovennatuurlijke machten. Die machten/goden werden weergegeven in de gestalte van b.v, een stierkalf (vanwege z'n kracht), en daar werden dan beelden van gemaakt. Dat had twee voordelen: 1) de godheid werd zichtbaar en tastbaar. Als je tot God wilde bidden dan wist je waar je naar toe kon: naar de tempel waar zijn beeld stond. Mensen hebben behoefte aan heilige plaatsen waar god dichtbij is. 2) de godheid werd hanteerbaar Een beeld kun je oppakken en meenemen, in je huis neerzetten, enz. Zo krijg je invloed op de aanwezigheid van God. Vraag of ze voorbeelden kunnen noemen van hoe mensen vandaag ook kunnen proberen om via beelden of voorwerpen invloed uit te oefenen op de machten of op God.	
19.35	Bijbelstudie 1 Samuël 4 Lees samen 1 Samuel 4 : 1-11. Het verhaal van Hofni en Pinehas en de ark. Laat ze daarna in tweetallen de volgende zin voor zichzelf afmaken (op werkblad) - Dit verhaal leert ons dat……	

	En laat ze nadenken over de volgende vraag: Wat heeft dit verhaal met het tweede gebod te maken heeft. Bespreek de antwoorden. Stel nu de vraag: hoe kunnen wij in dezelfde fout vervallen als Hofni en Pinehas? Als ze er niet uitkomen geef dan zelf voorbeelden en vraag wat de overeenkomst is met 1 Sam 4. - voorbeeld 1. Je zit elke zondag in de kerk, en daarom denk je dat God jou wel goedgezind zal zijn. (alsof God zich laat dwingen vriendelijk te zijn door dat naar de kerk gaan) - voorbeeld 2 Je zegt: “Ik kan me niet voorstellen dat God zó hardvochtig is dat hij zo veel mensen zo lang zou laten boeten voor die ene zonde in het paradijs.” (jij maakt je een beeld van God dat jou goed uitkomt) - voorbeeld 3. Je zegt: Ik vindt het niet eerbiedig als er geklapt en gedanst wordt in de kerkdienst. Maar eigenlijk boedoel je: dat is niks voor mij.	
19.45	**Wat is het probleem** Leg ze de vraag voor: “Waarom accepteert God het niet als men hem dmv een beeld probeert te dienen?” Inventariseer de antwoorden. Leg samenvattend uit: Je mag van God geen beeld maken, want: 1) Hij is veel te machtig om zich te laten manipuleren. Je kunt Hem niet beïnvloeden door voorwerpen, prentjes, beelden of wat dan ook. 2) God is dichtbij gekomen. Je hoeft met Hem geen contact te zoeken via moeilijke omwegen. Hij is naar je toegekomen: in de Here Jezus, in zijn Woord, en Hij wil dat je naar Hem toekomt, door gewoon met Hem te praten in het gebed. Je kunt Hem vertrouwen want Hij houdt van je. Leg uit dat hier het bevrijdende van het gebod zit: je hoeft God niet te manipuleren of dichterbij te halen. Hij kent je, Hij houdt van je, Hij gaat met je om in woord en gebed, en woont in je hart! Lees nu samen vraag en antwoord 98 (werkblad) Leg uit dat de catechismus geschreven is in de tijd van de beeldenstorm. De kerken stonden vol beelden en afbeeldingen. En de kerkleiding verdedigde dat door te zeggen dat de mensen	

	daardoor veel van de bijbel konden leren. Wat vind je van het antwoord van de catechismus? Welke positieve les kun je volgens antwoord 98 uit het tweede gebod halen? (vorm je een beeld van God door steeds naar zijn Woord te luisteren)	
19.55	Jezus is hét beeld van God Leg uit: Hoe kunnen we God dan wel goed zien? We kunnen Hem goed zien wanneer we naar de Here Jezus kijken. Dan zien we Gods liefde voor de mensen maar ook Zijn boosheid over de zonde. Hij heeft ons zo liefgehad dat Hij Zijn Zoon heeft gegeven. Maar was ook zo boos dat Hij de zonden wel wilde straffen. Dat zie je ook bij het lijden en sterven van de Here Jezus terug. In de Here Jezus zie je pas echt wie God is.	
20.00	Prestatie: Bespreek samen hoe je deze les kort kunt samenvatten en op een dia kunt presenteren. Wie maakt dit keer de dia's? Kijk samen naar wat er tot nu toe is en bespreek of je er tevreden mee bent..	
20.15	Huiswerk: - deel de memorisatietekst uit - lees voor de volgende keer vraag en antwoord 100 van de catechismus. En beantwoord de volgende vraag: welke reactie roept dit antwoord bij je op? Sluiting	
Huis werk:	Huiswerk: - taken die verdeeld zijn voor de prestatie - uit het hoofd leren tekst memorisatiekaartje - Het bijbelleesrooster: * Psalm 22:23-32 Verlangen om Gods naam bekend te maken: herken je dat? * Ezechiël 36:16-23 Je kunt God naam ook beschadigen door je manier van leven. * Matteüs 28:16-20 Wat zegt het je dat de naam van de Vader, de Zoon en de Geest over je is uitgeroepen?	

	* Handelingen 11:19-26 Let op vers 26: de naam ‘christen’ was een griekse aanduiding voor volgelingen voor Christus. Wanneer je christen wordt genoemd draag je de naam van je Verlosser met je mee. * Handelingen 19:13-16 Een duidelijk voorbeeld van misbruik van de naam van de Here Jezus. * Openbaring 13:1-6 Satan mobiliseert krachten die de naam van God lasteren. * 1 Petrus 4:12-16 Draag de naam van Christus tot eer van God.	

c. benodigde materialen

- kaartjes met beroepen
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Ps 33; Ps 86; Ps 97; Gz 160; Gz 176a:2 en 4; Gz 176b:1-2; E&R 161
bijbelgedeelten: Exodus 32; Deut.4; 1 Samuël 3-4; Jes 44
belijdenis: HC znd 35

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
1 - Ze kennen het tweede gebod.				
2 - Ze kunnen aangeven wat de kern van beeldendienst is, en hoe ook wij vandaag daar vatbaar voor zijn.				
3 - Ze weten dat je God goed kunt leren kennen door naar de Here Jezus te kijken.				
4. - Ze willen van harte God leren kennen zoals Hij zich in de bijbel heeft laten kennen.				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

Godsbeelden

blok D - nivo 2 - avond 5

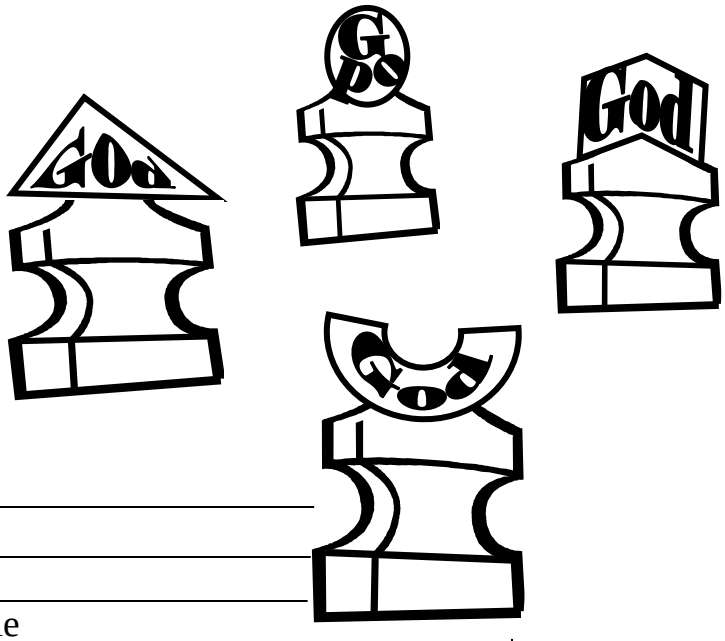

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugkoppeling en introductie
19.20	Godsbeelden
19.30	De betekenis van het tweede gebod
19.35	Bijbelstudie 1 Samuël 4
19.45	Wat is het probleem – vraag en antwoord 98 HC
19.55	Jezus is hèt beeld van God
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

De betekenis van het tweede gebod

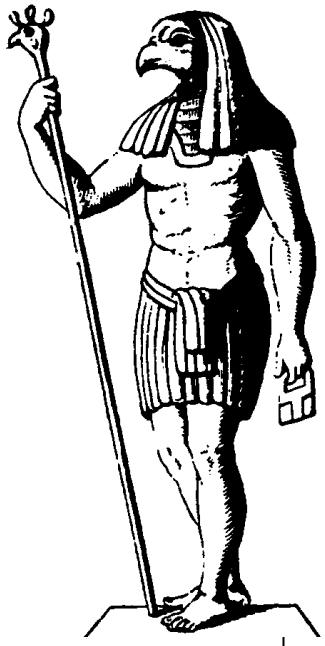

Waarom maakten/ maken mensen godenbeelden?

Waarom zou het voor de Israëlieten een verleiding geweest zijn om toch godenbeelden te vereren?

Bijbelstudie 1 Samuël 4

Dit verhaal leert ons dat……

Wat heeft dit verhaal met het tweede gebod te maken?

Wat is het probleem

of

Vraag en antwoord 98 HC:

Maar zou men de beelden als 'boeken der leken' in de kerken mogen toelaten?

Nee, want wij moeten niet wijzer zijn dan God, die zijn christenen niet door stomme beelden, maar door de levende verkondiging van zijn Woord wil laten onderwijzen.

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Eventuele opdrachten voor de prestatie

Lees voor de volgende keer vraag en antwoord 100 van de catechismus en beantwoord de volgende vraag:
Welke reactie roept dit antwoord bij je op?

Bijbelleesrooster ----------

Psalm 22:23-32
Verlangen om Gods naam bekend te maken: herken je dat?

Ezechiël 36:16-23
Je kunt God naam ook beschadigen door je manier van leven.

Matteüs 28:16-20
Wat zegt het je dat de naam van de Vader, de Zoon en de Geest over je is uitgeroepen?

Handelingen 11:19-26
Let op vers 26: de naam ‘christen’ was een Griekse aanduiding voor volgelingen voor Christus. Wanneer je christen wordt genoemd draag je de naam van je Verlosser met je mee.

Handelingen 19:13-16
Een duidelijk voorbeeld van misbruik van de naam van de Here Jezus.

Openbaring 13:1-6
Satan mobiliseert krachten die de naam van God lasteren.

1 Petrus 4:12-16
Draag de naam van Christus tot eer van God

Avond 6 What ’s in a Name?

Achtergrondinformatie

Bedoeling van deze les is om de jongeren te laten begrijpen dat Gods naam staat voor zijn reputatie, voor alle grote daden die Hij heeft gedaan. Zo’n Naam kun je niet zomaar of ten eigen bate gebruiken, mar die Naam moet geloofd en uitgedragen worden.

De betekenis van het 3e gebod

- In het derde gebod vertelt dat God dat we zijn naam hoog moeten houden:

> Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat hij niet vrijuit gaan.

Het gaat er bij het derde gebod allereerst om dat we beseffen wie God is. Hij is almachtig en heilig. Oneindig groot. Wij zijn nietig en zondig. In ons spreken over God moeten we door laten klinken dat we beseffen wie Hij is.

- Voor een goed begrip van het 3e gebod moet je iets weten van de cultuur van het oude oosten. De naam van iemand was toen veel sterker aan de persoon gekoppeld dan vandaag. Iemands naam vertelde wie die persoon was. Deed je iets ‘in iemands naam’ dan handelde je met het gezag van die persoon. De namen van goden en krachten werden dan ook gebruikt om invloed mee uit te oefenen: als je iemand zegende in Gods naam, dan bracht dat voorspoed; vervloekte je iemand met een krachtige naam, dan bracht dat z’n ondergang. (iets dergelijks zie je b.v. in Handelingen 19:13: joodse geestenbezweerders, die de naam van Jezus gebruiken). Met dit gebod maakt God duidelijk dat zijn Naam zo niet misbruikt mag worden. Het gebod lijkt dus wel wat op het tweede gebod, want ook met Gods naam kun je Hem proberen te manipuleren.

de naam Jahwe

In de bijbel worden verschillende namen voor God gebruikt: God (El of Elohim), Here (Adonai), Almachtige (El shaddai) en ook HERE (=Jahwe). Dé naam van God waarmee Hij het meeste over zichzelf vertelt is **Jahwe**. Dat betekent: Ik ben die Ik ben. Om die naam te begrijpen moet je een paar dingen weten: - in het hebreeuws betekent ‘zijn’, niet maar dat je bestaat, maar dat je handelend aanwezig bent. Je mag dus vertalen: Ik ben er voor je. -het werkwoord zoals het hier gebruikt wordt kan zowel de verleden-, de tegenwoordige- als de toekomende tijd aangeven. Vandaar dat een variatie op de naam ‘Ik ben’ is: Hij die is, die was en die komen zal. - als je in het hebreeuws iets wilt benadrukken, dan herhaal je het: ‘ik ben, die ik ben’ betekent dus ‘Ik ben!!’
De naam Jahwe betekent dus: Ik ben betrouwbaar, op Mij kun je altijd aan. Ik verander nooit, niemand is aan Mij gelijk. Dat klinkt allemaal mee in deze bijzondere naam.

De Naam

- God = El(ohim)
- HEER = Jahwe(h) (lett: Hij is)
- Heer = Adonai
- God de Ontzagwekkende= El Shadai

De joden lazen de naam Jahwe nooit hardop. In plaats daarvan lazen ze de naam Adonai. Onder de medeklinkers van Jahwe (JHWH) schreven ze daarom de klinkers van Adonai. Later lazen mensen die dat niet begrepen daarom JaHoWaH = Jehovah.

Gods Naam in Exodus

Je zou de structuur van het boek Exodus als volgt weer kunnen geven:

Slavernij → Verlossing → Gods tent bij de mensen

Dat is ook vandaag nog de structuur van het leven van God met zijn volk: Het begint met de slavernij van de zonde ("Wij en onze kinderen zijn in zonde ontvangen en geboren"), maar dan komt God met het evangelie van de verlossing ons leven binnen. Uiteindelijk loopt dat erop uit dat God bij zijn volk zal wonen (Openb.21:3).

Wat opvalt is dat God in het boek Exodus twee keer zijn naam openbaart: en wel op de volgende plaatsen:

Slavernij → Verlossing → Gods tent bij de mensen

I. Ex.3:14-15 II. Ex. 34:5-7

I. Ex.3:14-15
Het volk Israël in Egypte, schreeuwt het uit. Mozes is al weer 40 jaar ver van zijn volk, maar dan wordt hij bij het onderzoek van een vreemd woestijnbrandje ineens met de Heer gekonfronteerd, en met opdracht om het volk uit Egypte te halen. Hij weet niet hoe hij zich eruit moet draaien. Zijn eerste vraag is "Wie ben ik?"(vrs 11). Maar God zegt:"Ik ben bij je!". Maar dan zegt Mozes: Als de Israëlieten vragen wat uw naam is, wat moet ik dan zeggen?. Met andere woorden: Wie bent U eigenlijk? Wat hebt U eigenlijk tot nu toe voor ons gedaan. Dan maakt God zijn naam bekend: 'Ik ben' oftewel: Ik zal er voor jullie zijn. En omdat nog eens te onderstrepen wordt dat nog eens herhaald: 'Ik ben, die Ik ben' of 'Ik ben, die er zijn zal'. Met die naam was God tot op dat moment nog niet bekend (Ex 6:3). Deze naam is tegelijk een program van verlossing: Hij zal er zijn in de verlossing van zijn volk uit slavernij. Niet voor niks beginnen de 10 geboden zo: "Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd."

II Ex 34:5-7
God maakt zijn naam waar en bevrijdt zijn volk. Hij sluit zijn verbond met hen, maar het eerste wat zij doen is God terugbrengen tot de draagbare vorm van een gouden kalf. En ze roepen uit: "Dit is je God, die je uit Egypte heeft geleid!" (Ex 32:8). Zo misbruiken ze Gods naam, en God wil hen in zijn brandende toorn verteren. Met veel moeite weet Mozes de HEER daarvan af te houden, maar Hij wil niet meer met zijn volk meetrekken. Uiteindelijk weet Mozes Hem er toch weer toe te bewegen om met zijn volk mee te gaan. (Ex 33:17). Dan komt Mozes met de vraag: "Laat mij toch uw majesteit zien." Hij wil de Here als het ware in de ogen kijken om zeker te weten dat het weer goed is.
En hoe doet God dan zijn heerlijkheid zien? Hij gaat in zijn luister voorbij en roept zijn naam uit: 'Ik schenk genade aan wie ik genade wil schenken, en ben barmhartig voor wie ik barmhartig wil zijn". (Ex 33:19). 'Ik ben' wordt nu na de zonde met het gouden kalf 'Ik ben genadig en ik ben barmhartig', en ook hier onderstreept God dat door het te herhalen.
En alleen vanwege die naam is het mogelijk dat God toch onder zijn volk komt wonen.

In 34: 6 en 7 lezen we nogmaals dat God zijn Naam uitroept: “HEER! HEER! (en dan moet je een dubbele punt lezen;) Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizendenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld misdaad en zonde vergeeft”. Het gedeelte dat daarna volgt is in de NBV “maar niet alles ongestraft laat… enz” Dat ‘niet alles’ staat niet in de grondtekst. De NBG vertaling had dan ook “Maar (de schuldige) houdt hij zeker niet onschuldig”. Wat er letterlijk staat is dat Hij niet onschuldig houdt maar laat boeten. Dat lijkt strijdig met het voorafgaande. Toch is dat precies Gods naam: Hij vergeeft de zonde (Hij is liefde), maar tegelijk laat Hij voor de zonde boeten (Hij is rechtvaardig). Pas in Jezus begrijpen we hoe dit allebei waar kan zijn.

Nog wat info over vloeken

Interessant om te weten: In welke leeftijdscategorie vloekt men het meest?

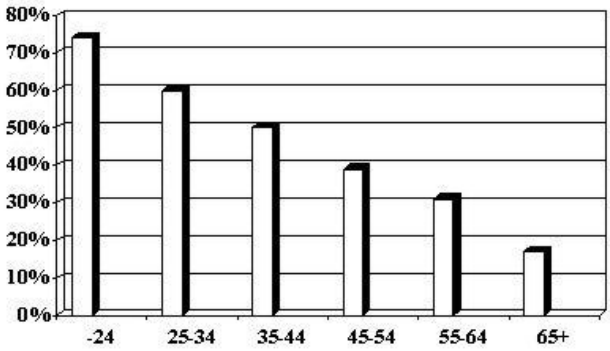

Bron: Remco Frerichs, *Vloeken in Nederland. Vijf jaar geleden en nu.* [NIPO-onderzoek]

zie voor meer info
www.**bondtegenvloeken**.nl

-vloeken in de samenleving: een paar gegevens en gebeurtenissen: (bron: bond tegen het vloeken)

1) Bijna 100.000 vloeken, scheldwoorden en verwensingen vlogen er in 2004 over de Nederlandse buis. Dat is de uitkomst van de Vloekmonitor 2004, een onderzoek dat TNS NIPO uitvoerde in opdracht van de Bond tegen het vloeken.
Ook in 2003 liet de Bond dit onderzoek uitvoeren. Toen waren er op de Nederlandse zenders gemiddeld ruim 1600 grove woorden per week te horen. Dat aantal is in 2004 opgelopen tot ruim 1850.
Gemiddeld zijn er per uur 1,3 uitingen van grove taal te horen, tegenover 1,2 in 2003. Ver boven het gemiddelde scoren de omroepen BNN (5,1 grove woorden per uur), VARA (4,1) en Veronica (2,5). BNN gebruikte in 2004 minder grove taal dan in 2003 (7,7), de VARA meer (1,5). In uitzendingen van de EO en de NOS werd nauwelijks grove taal gebruikt (0,3 grove woorden per uur).

---

2) Wayne Rooney is meer dan alleen Engelands grootste voetbaltalent. Zo blijkt de 19-jarige jarige aanvaller van Manchester plotseling het middelpunt van een uit de hand gelopen discussie over vloeken en het uitzendschema van de BBC.

Aanleiding tot die discussie is beeldmateriaal van de recent gespeelde wedstrijd tussen Arsenal en Manchester United. In een shot waarbij Engelands jongste held een minuut lang werd gevolgd, stroomden meer dan twintig agressief gearticuleerde scheldwoorden over zijn lippen.

---

3) De Amerikaanse tv-zender NBC zendt volgende maand een concert van Madonna uit, maar laat de omstreden kruisigingsact niet zien. Dat is gebeurd onder druk van conservatieve christelijke groepen, die de popster van heiligschennis beschuldigen. De VARA zendt het concert rond de jaarwisseling wel integraal uit in Nederland.

---

4) Moslims moeten van christenen afkijken hoe je reageert op kwetsende zaken. Dat stelt Yusuf Altuntas, de nieuwe directeur van de Turkse moskeekoepel Milli Görüs Noord Nederland woensdag op de internetsite van Trouw.

"Als er iets gebeurt wat moslims kwetst, zoals bij die cartoonkwestie, dan reageren ze heel impulsief. Je hoeft ze maar een keer tegen de schenen te schoppen en ze worden heftig", zegt Altuntas. "Toen christenen geschokt waren over Madonna, bleven die zó rustig. Ik benijd christenen. Die maken er geen sensatie van. We willen van christenen afkijken hoe het anders kan."

---

5) Bastaardvloeken
Bastaardvloeken zijn vloekwoorden die bijgeschaafd zijn, zodat ze onschuldiger klinken.
Soms is nog duidelijk herkenbaar van welke vloeken ze afgeleid zijn, in andere gevallen is dat moeilijker te zien.

---

6) Andre Rouvoet:
‘Ik ben tegen vloeken. Niet omdat ik er niet van gediend ben of omdat ik het vervelend vind, maar omdat het raakt aan mijn relatie met God … Ik hou van God en wil niet dat zijn naam gebruikt wordt in een context die niet relavant is.’

Wat zegt de Bijbel over vloeken?
Door de hele Bijbel heen staan teksten die ons oproepen op onze woorden te letten.
Bijbelteksten over taalgebruik:
<u>Exodus 20 vers 7:</u>
’Misbruik de naam de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat hij niet vrijuit gaan.’
<u>Psalm 19 vers 15:</u>
’Laten de woorden van mijn mond u behagen, de overpeinzingen van mijn hart u bekoren, HEER, mijn rots, mijn verlosser.’
<u>Psalm 34 vers 14:</u>
’Behoed dan je tong voor het kwaad, je lippen voor woorden van bedrog.’
<u>Efeze 4 vers 29:</u>
’Laat geen vuile taal over uw lippen komen, maar alleen goede en waar nodig opbouwende woorden, die goed doen aan wie ze hoort.’
<u>Kolossenzen 3 vers 8:</u>
’Maar nu moet u alles wat slecht is opgeven: woede en drift, vloeken en schelden.’
<u>1 Petrus 3 vers 10:</u>
Immers: 'Wie het leven liefheeft en gelukkig wil zijn, moet geen laster of leugens over zijn lippen laten komen.'

Lesopzet

a. leerdoelen

Doelstellingen:

Hoofd:

- Ze kennen het derde gebod en kunnen uitleggen wat dat betekent.
- Ze kennen het verschil tussen hedendaags vloeken en het vloeken waar de bijbel over spreekt.
- Ze weten dat Gods naam Zijn faam is.
- Ze kunnen duidelijk maken hoe zij zelf Gods goede naam kunnen bevorderen.

Hart

- Ze zijn onder de indruk van Gods Naam en willen die hooghouden

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik, herhaling - Besteed even tijd aan het overhoren van de memorisatietekst. - We zijn bezig met Gods wet aan de hand van de 10 geboden. Zet op het bord de woorden 'genade' en ' bevrijding' en laat de jongeren uitleggen waarom die twee woorden bij Gods wet passen. > genade: de wet leert je ontdekken hoeveel je tekort schiet, maar ook dat Jezus uit pure genade de wet voor jou heeft vervuld. Je hoeft niks meer te verdienen bij God, je mag door zijn Geest leren om in je leven te laten zien dat Hij je God is . bevrijding: kijk naar de inleiding van de wet: God heeft ons bevrijd en wil ons nu leren leven als bevrijde mensen. De vorige les ging het over "beelden van God"maken. Kom hier nog even op terug. (wat was het bevrijdende van dat gebod?) De inhoud van eerste vier geboden kun je kort samenvatten in:1. God alleen 2.Gods dienst 3.Gods naam 4.Gods dag. Vandaag is Gods naam aan de beurt.	
19.20	vloeken Neem de poster die hier naast staat mee (aanvragen bij de bond tegen het vloeken, of downloaden en uitprinten) Vraag wie deze poster wel eens gezien heeft. Wie vloekt zelf wel eens? Hoe reageer je als anderen vloeken? Wat doet het je als anderen vloeken?	

	Lees dan samen vr. en antw. 99 en 100 van de HC. (Op werkblad) Inventariseer hun reacties op vraag en antwoord 100. (Hebben ze thuis al over nagedacht) Vraag evt. wat door: - dus ook als je niks van vloeken zegt maakt God zich vreselijk boos? - is vloeken erger dan doodslaan? Leg vervolgens uit dat: - als de bijbel over vloeken praat het niet over het gebruiken van Gods naam als krachtterm of stopwoord gaat. Dat bestond toen niet. Vloeken is vervloeken: bewust Gods Naam gebruiken om iemand iets slechts toe te wensen. (zie achtergrondmateriaal) - Het gebod gaat er dus over dat je Gods Naam niet voor je eigen doelen gebruikt, maar dat je zijn Naam hoog houdt. - Hoe belangrijk dat is wordt nog duidelijker als je begrijpt wat Gods Naam inhoudt > volgende onderdeel	
19.30	Bijbelstudie Exodus 33:18-34:7 Leg eerst de situatie uit: God heeft zijn volk bevrijd en bij de Sinaï gebracht. Daar heeft Hij zijn verbond gesloten en zijn wet gegeven (Hij trouwde met zijn volk). Maar terwijl Mozes op de berg is en daar lang blijft, maakt het volk een gouden kalf (pleegt al overspel tijdens de trouwdag). Dat maakt God woedend. Hij wil zijn volk vernietigen, maar Mozes pleit voor het volk en weet langzamerhand God ervan te overtuigen om zijn volk te sparen en toch zelf weer met zijn volk verder te trekken. lezen: Exodus 33: 18-34:7 Op het werkblad staat Ex 33:18-20 en 34:4-7 en de volgende vragen: - In Exodus 3 maakte God zich bekend met de naam 'Ik ben, die ik ben'. Hoe word die naam hier verder uitgewerkt? - Mozes vraagt God te mogen zien, maar hij krijgt Gods Naam te horen. Kun je uitleggen waarom? - Gods Naam, dat is in de Bijbel 'hoe God is'. Hoe blijkt dat in dit gedeelte (NB denk aan de zonde met het gouden kalf)? - Maak op grond van je eigen ervaring de volgende zin af: HEER! HEER! U bent een God, die…….. Bespreek de vragen eerst in groepjes van 2 of 3 en wissel daarna de antwoorden uit.	
19. 45	Zo'n naam gebruik je niet zomaar Als je God(s naam) zo hebt leren kennen dan kun je Gods naam moeilijk gedachteloos gebruiken, en dat doet het pijn als anderen dat wel doen. <u>Twee mogelijkheden om dat te bespreken:</u> a. citaat Andre Rouvoet (op werkblad) 'Ik ben tegen vloeken. Niet omdat ik er niet van gediend ben of	

	omdat ik het vervelend vind, maar omdat het raakt aan mijn relatie met God … Ik hou van God en wil niet dat zijn naam gebruikt wordt in een context die niet relevant is.' Wat vinden ze van dit citaat. Kunnen ze het meevoelen? b. verhaal John Wesley (op werkblad) De evangelist John Wesley zat in een trekschuit tegenover een man die om de haverklap de naam 'Jezus' als stopwoord gebruikte. Wesley zag aan een naamplaatje op de bagage van de man dat hij 'Jones' heette. Om de paar minuten riep Wesley 'Jones!', maar als de man keek of vroeg wat er was reageerde hij niet. De man werd kwaad en schreeuwde: "Waarom roep je me steeds als je me niet nodig hebt?!". "Denkt u niet dat dat precies is wat Jezus ook aan u vraagt?" was Wesley's reactie.	
19.50	En nu postief Gods Naam dat is hoe God is. Daarom moet je die naam niet achteloos gebruiken of misbruiken. Maar wat moet je wel doen? Laat ze allemaal kort dit gebod in positieve vorm formuleren? (noteren op werkblad) Vergelijk de resultaten. Laat ze ook nog kort proberen uit te leggen waarom dit gebod bevrijdend is. (God staat met z'n grote bevrijdende Naam aan jouw kant, en wil voor jou het goede. Je mag Hem kennen als je God en Vader) Laat ze tenslotte in groepjes van 2 of 3 een <u>positieve</u> poster bedenken, niet tegen vloeken maar voor het goed met Gods naam omgaan.	
20.00	Prestatie Kies een van de bedachte posters uit om te geruiken voor de presentatie en kies iemand uit die dit gaat uitwerken. Controleer of alles tot nu toe goed gecoördineerd wordt. Heeft degene die uiteindelijk de powerpointpresentatie moet samenvoegen alles binnen wat al af is?	
20.15	Huiswerk opgeven - evt opdracht voor prestatie - memorisatietekst uitdelen sluiting Laat ze er weer even de zin bij pakken, die ze geformuleerd hebben: "HEER! HEER! U bent een God, die…… " Maak een rondje waarbij iedereen die zin eerbiedig voorleest. Zelf sluit je af met een kort afsluitend gebed.	

Huiswerk:	Huiswerk: - memorisatietekst leren - Het bijbelleesrooster: * Lukas 6:1-5 Christus is het doel van ons geloof, christelijk rusten moet dienstbaar zijn aan de band met Hem. * Lukas 6:6-11 Op de rustdag mag het leven opbloeien. * Lukas 14:1-6 De sabbatsregels waren voor veel Joden een doel in zichzelf geworden. De Here Jezus doorbreekt dat. * Johannes 5:1-18 Opnieuw een conflict met de joodse leders over de sabbatsrust. Jezus laat nog weer eens zien dat de sabbat een dag is waarop het leven mag opbloeien. Een genezing op sabbat is juist heel passend in plaats van in strijd met de wet. * Johannes 7:14-24 Ook hier legt Jezus de vinger bij de merkwaardige gedachtenkronkel van de farizeeën: Waarom zou een mens wel besneden mogen worden op de sabbat maar niet mogen worden genezen? * Johannes 9:1-17 Nog steeds hebben de farizeeën het niet begrepen … … * Kolossenzen 2:16-3:4 De joodse sabbat is vervuld. Het was een voorbereiding op de rust die Christus zou komen brengen. Om op je in te laten werken wat Hij kwam doen heb je natuurlijk wel tijd nodig. Daarom rusten christenen op de eerste dag van de week, de dag van de opstanding, de dag van de Heer.	

c. benodigde materialen

- Poster van Bond tegen het vloeken
- materiaal om poster te maken
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Ps 66:1; Ps 75:1: Ps 145: 1 en 5; Gz 145; Gz 165; LB 434; E&R 148
bijbelgedeelten Ex 3,1-15; Ex 33:18-34:7; Lev.24:10-23; Mt 1:20-23
belijdenis: HC znd 36 en 37

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
1 - Ze kennen het derde gebod en kunnen uitleggen wat dat betekent.				
2 - Ze kennen het verschil tussen hedendaags vloeken en het vloeken waar de bijbel over spreekt.				
3 - Ze weten dat Gods naam Zijn faam is.				
4 - Ze kunnen duidelijk maken hoe zij zelf Gods goede naam kunnen bevorderen.				
5 - Ze zijn onder de indruk van Gods Naam en willen die hooghouden				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

What's in a name

blok D - nivo 2 - avond 6

God (de ~ (m.))
1 het Opperwezen, de Schepper, de Geest waardoor en waarin alles is, zoals Hij bij monotheïsten, vooral bij joden en christenen genoemd wordt =>

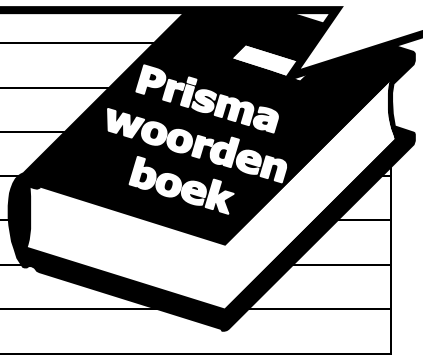

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugkoppeling, herhaling
19.20	Vloeken
19.30	Bijbelstudie Exodus 33:18-34:7
19.45	Zo'n naam gebruik je niet zomaar
19.50	En nu positief
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

Vloeken

Vraag en antwoord 99 HC:

Wat eist God in het derde gebod?

Dat wij Gods naam niet lasteren of misbruiken door vloeken of door een valse eed en evenmin door onnodig zweren. Verder dat wij ons ook niet door zwijgen of toelaten aan zulke gruwelijke zonden mee schuldig maken. Kortom, dat wij de heilige naam van God alleen met ontzag en eerbied gebruiken, zodat Hij door ons naar waarheid beleden en aangeroepen en in al onze woorden en werken geprezen wordt.

Vraag en antwoord 100 HC

Is het lasteren van Gods naam door zweren en vloeken dan zo'n grote zonde, dat God ook toornt tegen hen die het vloeken en zweren niet zoveel mogelijk helpen tegengaan en verbieden?

Ja zeker, want geen zonde is groter en wekt Gods toorn meer op dan het lasteren van zijn naam. Daarom heeft Hij op deze zonde de doodstraf gesteld.

Bijbelstudie Exodus 33:18-34:7

Exodus 33:18-20

18 'Laat mij toch uw majesteit zien,' zei Mozes. 19 Hij antwoordde: 'Ik zal in mijn volle luister voor je langs gaan en in jouw bijzijn de naam HEER uitroepen: ik schenk genade aan wie ik genade wil schenken, en ik ben barmhartig voor wie ik barmhartig wil zijn. 20 Maar,' zei hij, 'mijn gezicht zul je niet kunnen zien, want geen mens kan mij zien en in leven blijven.'

Exodus 34:4-7

4 Mozes hakte twee stenen platen uit, net als de vorige, en 's morgens ging hij in alle vroegte de Sinai op, zoals de HEER hem had opgedragen. De twee stenen platen droeg hij bij zich. 5 De HEER daalde neer in een wolk, hij kwam naast Mozes staan en riep de naam HEER uit. 6 De HEER ging voor hem langs en riep uit: 'De HEER! De HEER! Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, 7 die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, maar niet alles ongestraft laat en voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde.'

In Exodus 3 maakte God zich bekend met de naam 'Ik ben, die ik ben'. Hoe wordt die naam hier verder uitgewerkt?

Mozes vraagt God te mogen zien, maar hij krijgt Gods Naam te horen. Kun je uitleggen waarom?

Gods Naam, dat is in de Bijbel 'hoe God is'. Hoe blijkt dat in dit gedeelte? (NB denk aan de zonde met het gouden kalf)

Maak op grond van je eigen ervaring de volgende zin af:

HEER! HEER! U bent een God, die.....

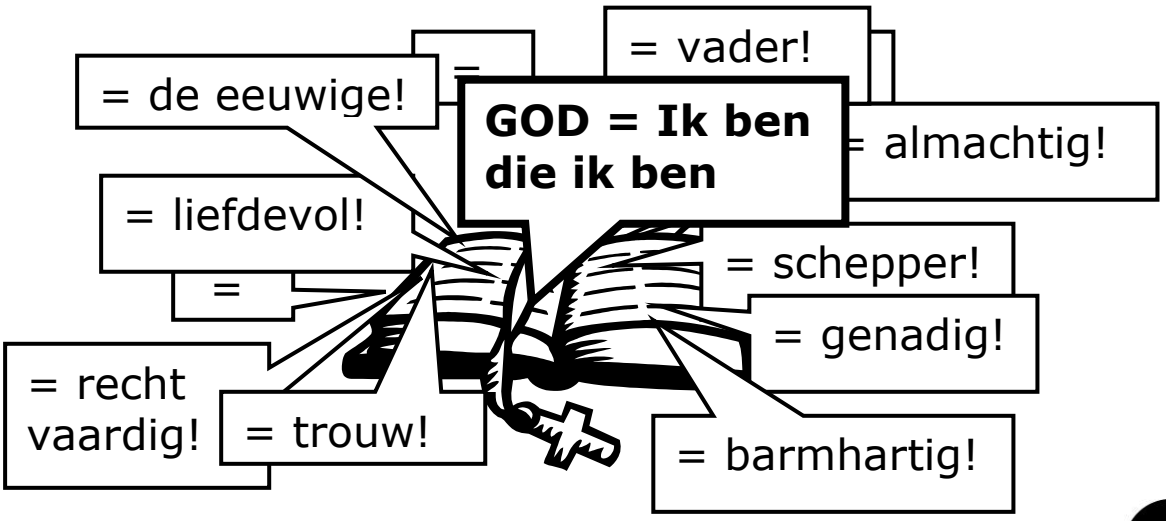

Zo’n naam gebruik je niet zomaar

Andre Rouvoet:

Ik ben tegen vloeken. Niet omdat ik er niet van gediend ben omdat ik het vervelend vind, maar omdat het raakt aan mijn relatie met God … Ik hou van God en wil niet dat zijn naam gebruikt wordt in een context die niet relevant is.

John Wesley

De evangelist John Wesley zat in een trekschuit tegenover een man die om de haverklap de naam ‘Jezus’ als stopwoord gebruikte. Wesley zag aan een naamplaatje op de bagage van de man dat hij ‘Jones’ heette. Om de paar minuten riep Wesley ‘Jones!’, maar als de man keek of vroeg wat er was reageerde hij niet. De man werd kwaad en schreeuwde: “Waarom roep je me steeds als je me niet nodig hebt?!”. “Denkt u niet dat dat precies is wat Jezus ook aan u vraagt?” was Wesley’s reactie.

En nu positief

Gods Naam, dat is hoe God is. Daarom moet je die naam niet achteloos gebruiken of misbruiken. Maar wat moet je wel doen?

“Gij zult wel.....

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Eventuele opdrachten voor de prestatie

Bijbelleesrooster ----------

Lukas 6:1-5
Christus is het doel van ons geloof, christelijk rusten moet dienstbaar zijn aan de band met Hem.

Lukas 6:6-11
Op de rustdag mag het leven opbloeien.

Lukas 14:1-6
De sabbatsregels waren voor veel Joden een doel in zichzelf geworden. De Here Jezus doorbreekt dat.

Johannes 5:1-18
Opnieuw een conflict met de joodse leiders over de sabbatsrust. Jezus laat nog weer eens zien dat de sabbat een dag is waarop het leven mag opbloeien. Een genezing op sabbat is juist heel passend in plaats van in strijd met de wet.

Johannes 7:14-24
Ook hier legt Jezus de vinger bij de merkwaardige gedachtekronkel van de Farizeeën: Waarom zou een mens wel besneden mogen worden op de sabbat maar niet mogen worden genezen?

Johannes 9:1-17
Nog steeds hebben de Farizeeën het niet begrepen … …

Kolossenzen 2:16-3:4
De joodse sabbat is vervuld. Het was een voorbereiding op de rust die Christus zou komen brengen. Om op je in te laten werken wat Hij kwam doen heb je natuurlijk wel tijd nodig. Daarom rusten christenen op de eerste dag van de week, de dag van de opstanding, de dag van de Heer.

What's in a name……

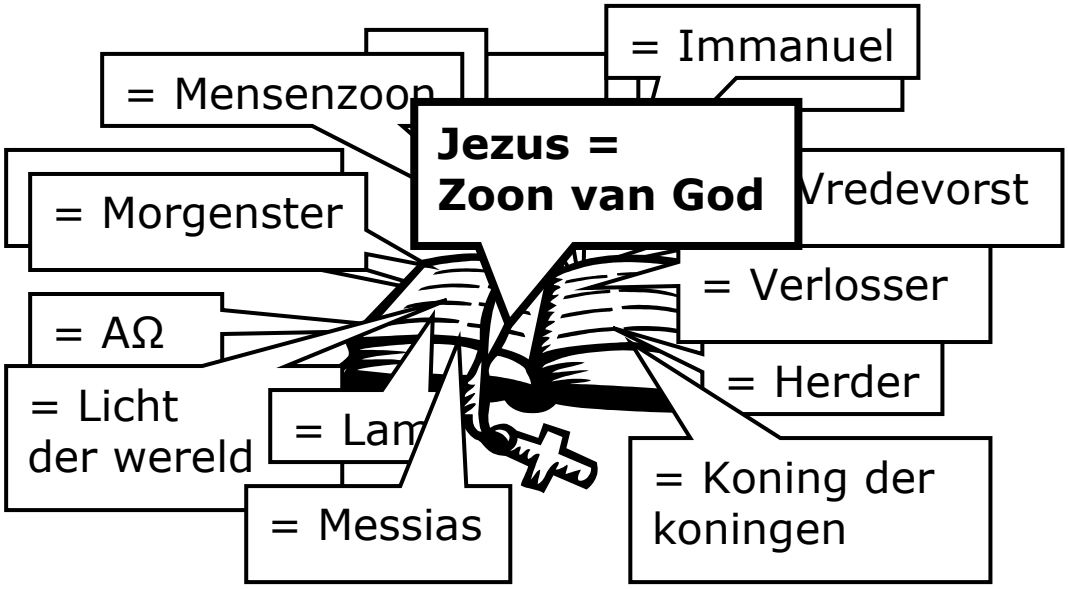

Avond 7 Relax man!

Achtergrondinformatie

Bedoeling van deze les is om de jongeren te laten begrijpen dat je op twee manieren met het vierde gebod om kunt gaan. Je kunt er op een wetticistische manier mee omgaan en het maken tot een stelsel van regels van wat wel en niet mag op zondag,. Maar je kunt ook je richten op Gods bedoeling: rust, bevrijding, en samenkomen bij Hem. Pas wie Jezus kent kan de echte betekenis van dit gebod vatten.

De bedoeling van het 4e gebod

Als je wilt weten wat het 4e gebod vandaag betekent (dat geldt trouwens voor elk gebod), moet je je dus afvragen: a. wat betekende het gebod toen, b. wat betekent het nu voor ons die Christus kennen. 4 punten:

1. rusten van je werk
In Exodus lezen we dat het volk de sabbat moet houden, omdat de Here zelf in 6 dagen de hemel en de aarde geschapen heeft en op de zevende dag rustte.
Zo deed God het: 6 dagen werk , 1 dag rust; en zo wil Hij dat de mens het doet, die naar zijn beeld geschapen is. Wel, als wij door Christus God hebben leren kennen, dan kan het niet anders dan dat wij ook rust kennen in ons leven. En zouden wij dan wijzer willen zijn dan God, die na zes dagen werk, een rustdag nam en gaf.

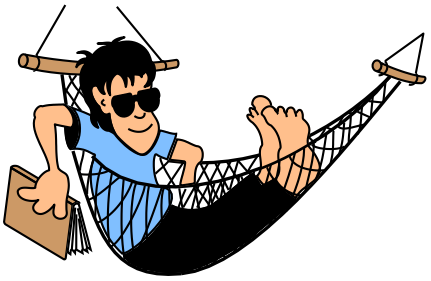

2. je bevrijding vieren.
In Deuteronomium (5:12-15) zegt God: ik heb jullie bevrijd uit de slavernij, en daarom wil ik niet dat jullie je weer tot slaven laten maken of anderen tot slaven maken. In Egypte werkten ze non-stop. Maar daar heeft God ze van bevrijdt, en dat moeten ze nu elke dag met een vrije dag vieren. Een vrije dag niet alleen voor henzelf, maar ook voor hun personeel, en zelfs voor hun vee.
Nog steeds laten mensen zich zomaar tot slaaf maken. Stress is volksziekte nummer 1. Maar een christen is anders. Die weet dat hij het allemaal niet meer zelf hoeft te maken. Die is verlost. En zouden wij er dan niet goed aan doen om ook elke dag een bevrijdingsdag te vieren. En wat is logischer dan daarvoor de dag te kiezen van de uittocht uit slavernij en dood: de dag van de opstanding van Christus.

3. God aanbidden
Op sabbat werd niet gewerkt, maar op sabbat kwam het volk wel bij elkaar om de Here te loven. En de priesters werkten op sabbat extra hard, want dan werden er dubbel zoveel offers gebracht (zie b.v Lev.23:1-3). Verder werd er op sabbat ook veel gezongen (zie b.v. Ps 90)
Het zou natuurlijk wel treurig zijn als wij die Christus hebben leren kennen, niet een dag in de week hadden waarop we er echt alle tijd voor nemen om met broeders en zusters bij elkaar te

komen om God te aanbidden, ons leven aan Hem te wijden, en om naar zijn Woord te luisteren. Al direct vanaf het begin kwamen de discipelen op zondag, de dag des Heren, bij elkaar. Later werd de zondag een vrije dag, die helemaal aan de dienst van de Here gewijd kon worden. Zo'n kans laat je natuurlijk niet schieten, en om dat mee te kunnen maken ben je als het nodig is bereid andere zaken (een lucratieve job, een leuke film, ets) te laten schieten.

4. Laten zien op wie je vertrouwt
De sabbat was een feestdag, en toch stelde de Here in het oude testament de doodstraf op het niet houden van de sabbat. Waarom? Omdat Hij wist hoe makkelijk de mens zich toch weer slaaf laat maken. Daarom stelde de Here dit gebod tot een teken (Ex 31:12-17). Door zich te houden aan de sabbat, ook in de oogsttijd, ook in tijden van armoede, kon het volk laten zien dat ze op de Here vertrouwden, en op de Here alleen.
Voor ons staat er geen doodstraf meer op het werken op de rustdag, en dat is maar goed ook. Maar dit gebod is nog wel steeds een test: durven we de Here te vertrouwen, en rust te nemen, of blijven we doorgaan, omdat we het van onze eigen prestaties verwachten.
Nemen we een dag in de week om de gemeenschap met God te vieren, of komen we daar met geen mogelijkheid aan toe: te druk met onze eigen zaken.?

Het 4e gebod en Christus

Een vraag die velen zich stellen, en die hen anders wel gesteld wordt door de adventisten, is: "Waarom houdt de kerk de 7e dag niet meer als rustdag zoals het 4e gebod gebied? Je kunt toch niet zomaar dat gebod aan de kant zetten? Waarom is voor de meeste christenen nu de eerste dag van de week het belangrijkste?"

Voor het beantwoorden van die vraag nemen we ons uitgangspunt in Kol. 2: 16-17:

> *"Laat dan niemand u blijven oordelen in zake eten en drinken, of op het stuk van een feestdag, nieuwe maan of sabbat, dingen die slechts een schaduw zijn van hetgeen komen moest, terwijl de werkelijkheid* Christus is."

In Kolosse had je christenen met een Joodse achtergrond, die de sabbat als rustdag wilden handhaven, en zich aan de spijswetten van Mozes hielden, en je had christenen met een heidense achtergrond, die zich niet aan de wetten van Mozes hielden. Dat gaf conflicten. Paulus reageert daarop door te zeggen dat men op dit punt elkaar niet moet veroordelen. De geboden uit de tijd van het oude testament moeten niet behandeld worden of er niks veranderd is: die geboden hadden een doel; ze wezen heen naar Christus, zoals een schaduw soms al iets van iemand laat zien voordat je de persoon zelf ziet. Maar als de persoon zelf er is, dan moet je je aandacht niet op de schaduw blijven richten. Zo moeten wij onze aandacht niet op de wetten uit de tijd van het oude testament blijven richten, maar letten op wat we nu op die punten van Christus kunnen leren.

Zo moet je nu ook naar de sabbat kijken:
Het volk Israël mocht op de sabbat niet werken, niet koken, maar rust houden. Daarvoor gaf God twee redenen:

- Ex 20: God heeft alles geschapen, ons leven begint met de rustdag!!
- Deut 5. God heeft ons bevrijd, daarom moeten we ons niet opnieuw tot slaven laten maken, noch anderen tot slaven maken.

Zo zie je ook dat deze wet de schaduw is, en dat Christus de werkelijkheid is:

- Hij zorgt voor de nieuwe schepping en geeft ons eeuwige rust
- Hij heeft ons pas echt van de slavernij bevrijd, en daar het onweerlegbare bewijs van geleverd toen Hij uit de dood opstond.

De essentiële vraag is dus niet: welke dag moet je rusten? Maar: wie is Christus voor je? Heeft Hij je volledige verlossing gegeven? Vindt je je rust in Hem? Laat je zien dat je leven rust in Hem, en dat het niet allemaal van jouw prestaties, jouw gehoorzaamheid, jouw bedoelingen, enz afhangt, maar van Christus, zowel voor wat de betreft de zaken van je dagelijks leven als die van je eeuwig heil.

Het vierde gebod zegt:
- zoek je rust en veiligheid in wat God gedaan heeft
- zorg dat je tijd hebt voor God: de erediensten, de zondagen, elke dag
- verlang naar de complete verlossing, en de eeuwige rust (Hebr.4)
- wees geen slaaf meer van de zonde, noch ergens anders van

Tenslotte: de handreiking van de Synode

Vanaf 1996 is er in de Gkv een hoop onrust ontstaan over de relatie tussen de betekenis van het vierde gebod voor de christelijke kerk. Het begon allemaal met een preek van ds. D.Ophoff. In deze preek stelt hij onder andere:
"Laat merken hoeveel die dag je waard is. Wat mij betreft, niet op grond van een absoluut, goddelijk gebod. Maar wel omdat het goed is samen een dag in de week rust te nemen, naar het voorbeeld van Israëls sabbat."

Er werd bezwaar gemaakt tegen de opmerking dat de zondagrust niet een rechtstreeks goddelijk gebod zou zijn. Uiteindelijk kwam de zaak op de generale synode. Die besloot:

dat de opvatting van ds. D. Ophoff dat de zondag als rustdag niet gegrond is op een goddelijk gebod, niet te veroordelen is;

met als grond:

In de loop van de geschiedenis is de Gereformeerde Kerken in Nederland steeds verschil van mening geweest over de vraag of uit de Schrift dwingend kan worden aangetoond, dat er voor de nieuwtestamentische kerk een rechtstreeks gebod van God is om de zondag als rustdag te houden. Ook wat in zondag 38 HC over de rustdag staat is niet voldoende om daaruit dwingend te kunnen afleiden, dat wij rechtstreeks van God de opdracht hebben om de zondag als rustdag te houden. In verband hiermee is er binnen de Gereformeerde Kerken in Nederland steeds ruimte geweest om verschillend te denken over de Schriftuurlijke fundering van de zondag als rustdag;

Uiteindelijk heeft de generale synode van Zuidhorn een handreiking aan de kerken gedaan over de bedoeling en invulling van de christelijke zondag. De tekst staat hieronder.

Zondag, HEERlijke dag - Een handreiking

Aanleiding
Deze handreiking is opgesteld om twee redenen. De eerste is dat, zoals vaker in de geschiedenis na de Reformatie, er in de Gereformeerde Kerken in Nederland een geschil gerezen was over de verhouding tussen het vierde gebod en de zondag en over de consequenties daarvan voor de zondagsheiliging. De tweede reden vormt daar de actuele achtergrond van, namelijk het veranderde geestelijk klimaat in ons land tot een gesecularisseerde en multireligieuze samenleving. De economische en maatschappelijke ontwikkelingen (internationalisering, globalisering en technologie) oefenen grote invloed uit op de nationale cultuur. De handreiking wil de kerken helpen de christelijke overtuiging te vernieuwen ten aanzien van het rusten op en het vieren van de zondag in het Nederland van de 21e eeuw.

Inleiding
Wij weten ons als Gereformeerde Kerken in Nederland te staan onder het gezag van het vierde gebod in het geheel van de Tien geboden en van het onderwijs van de heilige Schrift. Het is mede krachtens dit gebod dat wij de zondag vieren als de dag van de opstanding van onze Heer Jezus Christus. Ons verlangen is steeds beter te begrijpen hoe de zondag ons in Hem geschonken is tot verlossing en tot heiliging van alle dagen van het leven.

1. Onderwijzend deel

1. Van sabbat naar zondag
Zoals Israël door de eeuwen heen de sabbat vierde, zo heeft de christelijke kerk de zondag als dag van de Heer ontvangen. Jezus Christus noemt zichzelf ‘heer, ook over de sabbat’ (Mar. 2:28). Hij heeft de gehoorzaamheid aan God en het offer voor de zonden volbracht. Op de eerste dag van de week is Hij opgestaan uit de dood. Gods grote daden in de voltooiing van de schepping en in de bevrijding van het volk uit slavernij waren de motieven om de sabbat te vieren. In Christus brengt God de geschiedenis van zijn heil beslissend verder. Het motief om de zondag te vieren is nu bovendien Gods grote werk in de opwekking van de Zoon uit de doden.
In het Nieuwe Testament staat de eerste dag van de week in het licht van Christus’ verschijningen aan zijn leerlingen (Joh. 20:9, 26). De eerste christelijke gemeente komt elke dag samen in de tempel en in de huizen (Hand. 2:46). De eerste dag van de week krijgt profiel in de samenkomst om het onderwijs van de apostelen te horen en het brood te breken (Hand. 20:7) en in het reserveren van de gaven (1 Kor. 16:2). Later wordt deze ‘de dag van de Heer’ genoemd (Op. 1:10), de naam die de christelijke kerk in later tijd aan de zondag heeft gegeven. Daarom noemen we de zondag ook de HEERlijke dag.

2. De dag en de dagen van de Heer
In het Nieuwe Testament is de viering van de zondag niet met zoveel woorden aan het vierde gebod van Gods wet verbonden. Elke dag en heel het leven wordt door Christus geheiligd. Wie een bepaalde dag als feestdag viert, doet dat om de Heer te eren (Rom. 14:6). De zondag was in de wereld van het Nieuwe Testament eerst een gewone werkdag. Deze kreeg al spoedig haar bijzondere kleur in de samenkomsten van Christus’ gemeente in de morgen en tegen de avond.
Christus is de vervulling van de hele wet (Mat. 5:17) en neemt Gods geboden op in zijn onderwijs over het koninkrijk. Het grote gebod van de liefde en volmaaktheid geeft kracht aan het leven in navolging van de Meester. Het evangelie vertelt hoe Hij de sabbat naar het gebod onderhoudt en deelneemt aan de samenkomsten in de synagoge. In de gang van het evangelie verwacht je niet dat de viering van de zevende dag zou veranderen, totdat Jezus sterft en zijn lichaam op de sabbat in het graf rust. Het is de opstanding van Jezus Christus uit de dood die het nieuwe ten opzichte van het oude verbond duidelijk maakt.
Evenals de andere geboden, komt het vierde gebod in Christus naar ons toe. In zijn persoon en in de eenheid van de Schriften wil de kerk begrijpen wat het gedenken, heiligen en rusten op de dag van de HERE betekent. In de vrijheid van de Geest willen we recht doen aan het voorlopige, het blijvende en het nieuwe in de wil van God in het vierde van de Tien geboden.

3. Het voorlopige, blijvende en nieuwe
God wil zijn schepselen tot rust brengen en op adem laten komen (Ex. 23:12). Hij wil hen bevrijden uit de kramp van het werken onder de vloek. Het motief van de schepping (Gen. 2:2-3; Ex. 20:11) wordt versterkt door het motief van de bevrijding uit slavernij (Deut. 5:15). Mens, dier en land mogen delen in de rust die God te genieten geeft.

3.1 Het **voorlopige** in het vierde gebod zien we in de zevende dag, in de mogelijkheden van het beloofde land, in de claim van Gods wet op Israëls samenleving en in de regelgeving ten aanzien van de sabbat die de HERE aan zijn volk opdroeg. Ook daarin heeft de wet Israël naar de Verlosser geleid. De Schrift noemt ook de sabbat als een schaduw van wat komt, terwijl Christus de werkelijkheid is (Kol. 2:17). Het ene beloofde land gaf voorlopige uitdrukking aan de rust. De christelijke kerk is in de wereld nu in vreemdelingschap. Niet altijd en niet overal ter wereld verkeren christenen in de positie de rustdag en zondag te doen samenvallen.
3.2 Er zijn ook **blijvende** aspecten aan het vierde gebod. We zien die eerst in de afwisseling van werken en rusten. Vervolgens ook in de samenkomsten voor de HEER op de rustdag en de feestdagen. En zo in het loskomen van eigen prestatie om te leren leven uit de gulle hand van God. Al bij de voltooiing van de wereld horen we hoe God rustte van zijn scheppingswerk in zes dagen (Gen. 2:2-3; Ex. 20:11). De Here Jezus voegt eraan toe dat de sabbat gemaakt is voor de mens (Mar. 2:27). Dat laat Hij zelf horen in de verkondiging van het evangelie. Hij laat het ook zien in daden van genezing en bevrijding aan kinderen van Israël, ook op de sabbat. Die horen bij uitstek bij de rust die in Hem te vinden is en waartoe Hij Gods volk uitnodigt (Mat. 11:28-12:21).
3.3 Het **nieuwe** in Christus' opstanding maakt dat niet meer de zevende, maar de eerste dag van de week in het licht komt te staan. In Hem is de werkelijke rust te vinden (Mat. 11:28-30). Hij is onze sabbat. Het hele leven van zondaars wordt door Hem bevrijd van de last van zonde en schuld. Er straalt licht over alle dagen van de week en over alle volken van de wereld. De komst van zijn rijk zal ons bij de eeuwige sabbatsvrede brengen (Hebr. 4:9). Daarom bidden wij: 'Kom, Heer Jezus' (Opb. 22:20).

4. Zondag, dag voor de kerk
Vanuit het nieuwe dat in Christus gekomen is kunnen ook de blijvende aspecten van het vierde gebod gestalte krijgen. Het gebod tot het **rusten** van eigen werk en inspanning vraagt om concretisering. Juist op zondag leren we rust te vinden in het volbrachte werk van onze Schepper en in het volbrachte lijden van onze Verlosser. Uitgaande van zijn opstanding krijgt de eerste dag van de week in de Schrift profiel. De levende Heer verzamelt zijn gemeente op die dag om zich heen. Hij zendt haar vanuit die dag in het leven van alle dagen om het licht te laten schijnen.
De **samenkomsten** van de gemeente liggen in het verlengde van Israëls 'heilige samenkomsten' op de sabbat. We worden aangespoord de 'eigen bijeenkomsten niet te verzuimen', en wel in het licht van het naderend oordeel van dé dag van de HEER (Hebr. 10:25). Het 'heden' van Gods stem die tot bekering roept, geldt elke dag dat het Woord klinkt (Hebr. 4:1-13). Zijn stem klinkt speciaal zovaak de heilige Schriften in de samenkomsten voorgelezen en verkondigd worden. Christus is de Heer van zijn kerk die Hij in één lichaam samenbrengt.
We willen recht doen aan het daadwerkelijke rusten en aan het **gedenken** van Gods werken. We doen dat wanneer we de zondag vieren en daarin de samenkomsten van de gemeente plaats geven. Als christelijke kerk weten wij ons geroepen het geschenk van deze rustdag dankbaar te aanvaarden en optimaal tot Gods eer te gebruiken. Wanneer die ruimte ons ontnomen zou worden, blijft de zondag een teken van verlangen om de Heer in volle vrijheid te dienen.
Wij sporen elkaar aan die dag zoveel mogelijk vrij te houden van beroepsarbeid en activiteiten die ons afhouden van de eredienst voor de Here, van de ontmoeting als gemeente en van de rust die deze dag typeert. Het vierde gebod komt tot zijn recht wanneer Gods volk van de dag van de Heer geniet door afstand te nemen van de gewone bezigheden (Jes. 58:13).

5. De gemeente als Christus' lichaam
Het dubbele gebod van de liefde is de samenvatting van de wet en de rode draad van alle geboden (Mat. 22:27-40; Rom. 13:8-10). De liefde tot God als het hoogste gebod krijgt gestalte in de samenkomst van de gemeente met haar Heer. In de samenkomsten presenteert de gemeente zich aan Hem die haar Hoofd is.
De liefde tot de naaste komt tot uitdrukking in de wil om samen te komen als gemeente die het lichaam van Christus mag heten. Dit gebod spoort ons aan de samenkomsten niet te verzuimen, maar elkaar in dat opzicht aan te vuren (Hebr. 10:25). In het geheel van het lichaam kan geen deel gemist worden (1 Kor. 12:12-31). Het vieren van de zondag bindt de leden samen tot het ene lichaam, waarin wij in één Geest gedoopt zijn (1 Kor. 12:12-13).

6. Zondag en samenleving
De Gereformeerde Kerken in Nederland hebben de vrije zondag, zoals die onder Gods voorzienigheid in Europa tot ons is gekomen, steeds met dank aan God aanvaard. Het Nederlandse volk heeft echter in groten getale de weg van het geloof in God verlaten en waardeert de zondag vooral als vrije dag.

Nu op zondag door de wetgever meer ruimte wordt geboden om te werken en die dag daardoor als dag van de Heer minder beschermd wordt, willen wij publiek en eensgezind, met woord en daad, getuigen van Christus' evangelie. Dat houdt in:

§ wijzen op de Schepper van al wat leeft die het ritme van werken en rusten gegeven heeft aan mensen die naar zijn beeld geschapen zijn;
§ getuigen van de Verlosser die verloren mensen vrij maakt uit de macht van de zonde en ons in zijn gemeente samenbrengt;
§ prijzen van de Geest die beschadigde mensen wil vernieuwen naar het beeld van Christus en ons leidt naar de vernieuwing van hemel en aarde.

We willen de zondag tot eer van de levende Heer en als dag van de christelijke gemeente hooghouden. Ook komen we op voor de handhaving van de zondag als dag van collectieve rust. De God van Israël heeft van meet af aan ook het personeel, de buitenlander en de dieren in de rustdag betrokken (Ex. 20:10; Deut. 5:14). Ook verlangen wij ernaar de viering van de zondag zo vorm te geven, dat die een aantrekkelijk beeld vertoont van rust bij God en gemeenschap bij elkaar. Ons gebed is dat dit voorbeeld en getuigenis ook onze naaste tot Christus nodigt.
In het dagelijks werk, in onze vrije tijd en op de zondag willen we getuigen van Christus zijn door zelf rust te vinden in Hem. Zo willen wij, verenigd op de belijdenis van Zondag 38 van de Catechismus, in deze tijd en onze omstandigheden recht doen aan Gods bedoeling met het vierde gebod en de zondag.

2. Praktisch-ethisch deel

2.1 In een samenleving met mobiele telefoon, laptop, files, tv, internet en e-mail worden veel mensen opgejaagd. Werktijd en vrije tijd vervloeien, ondanks de korte arbeidsweek. Hoog tijd om opnieuw in de leer te gaan bij de Schepper die **werk- en rusttijd** maakte. Christus is Heer van vrijgekochte slaven én van de rustdag.

2.2 Leven en werken zijn nog altijd aan de vloek van de zondeval onderworpen (Gen. 3:15-19). Werken is, ook in een hoogontwikkelde economie en samenleving, voor velen zwoegen (Pr. 1:3). Onderwijs en opleiding leggen een grote druk op jonge en oudere mensen. Daarom is het zo heilzaam dat de Schepper in het ritme van de week een **rustdag** gegeven heeft (Gen. 2:2-3; Ex. 20:8-11; 23:12). Naar Gods voorbeeld en gebod mogen we tot rust komen, leren genieten en terugkijken op het gedane werk. Zo wordt God geëerd als degene die alle werk volbrengt. Niet aan onze prestatie, maar aan zijn zegen is alles gelegen.

2.3 **Eerst komt het rusten** (dat is: neerleggen van werk), daarna het vieren. God heeft zijn scheppend werk volmaakt en legde zo het fundament onder de sabbat. Jezus Christus heeft het werk van verlossing volbracht en legde zo het fundament onder de zondag. Hij schept tijd om tot rust te komen in zijn nabijheid. Zijn geboden, ook om te rusten, zijn niet zwaar (1 Joh. 5:3; Mat. 11:30). Zo leren we verlangen naar de volkomen rust (Heb. 4).

2.4 De HERE heeft de rust op zijn dag ook geboden om het personeel, de dieren en het land in de rust te laten delen. Die rust heeft ook betekenis voor het Nederlandse volk, de samenleving en economie. God heeft de herschepping (werkelijke 're-creatie') van zijn wereld op het oog. In woord en daad zal de kerk getuigen van de rust bij de Schepper, Verlosser en Vernieuwer van al wat leeft.

2.5 Door te rusten laten we zien dat we beseffen verlost te zijn van slavernij, ook van de eigen zonden, prestaties en de economische wetten. Door de zondag te vieren geven we uitdrukking aan de erkenning van **Christus als Heer**, ook over de rustdag (Mar. 2:28). Als Hij zegt 'Maak je dus geen zorgen voor de dag van morgen', geldt dat des te meer op zondag (Mat. 6:34). Op de rustdag leren we genieten van zijn zorg, zoals Israël in de gave van het manna leerde.

2.6 Ook al kent het Oude Testament weinig directe voorschriften voor de vormgeving van de eredienst op de sabbat, toch krijgt **het vieren** profiel. Bijvoorbeeld in de aanwezigheid van de 'tent van de samenkomst' en de offers, in de 'heilige samenkomsten' van het volk en later in de synagoge. Jezus ging naar zijn gewoonte op sabbat naar de synagoge (Luc. 4:16). In het Nieuwe Testament verschijnt Christus na zijn opstanding aan leerlingen en vrouwen. Zij komen samen op de eerste dag van de week (Joh. 20; Hand. 20), die door de gemeente 'de dag van de Heer' genoemd wordt (Op. 1:10).

2.7 Christus roept ons tot zijn **gemeente**, die zijn lichaam is. De gemeente bestaat niet uit individuen, maar is het lichaam van Christus, door de kracht van de Geest samengesteld uit vele leden (lichaamsdelen). Wanneer de Verlosser ons tot zijn gemeente roept, is er geen plaats meer voor individualisme.

2.8 In de samenkomst presenteert de gemeente zich als het lichaam dat zich in Christus' dienst stelt. In de **eredienst** stelt zij zich als volk voor haar God om er ernst mee te maken tot Gods rust in te gaan (Heb. 4). Naar het voorbeeld van de oudchristelijke kerk hebben ook wij de tweede kerkdienst nodig om de zondag als een geheel en als gemeente te genieten. Als afwezigheid in de middag- (of avond)dienst toeneemt, moet de gemeente worden onderwezen en gemotiveerd om deel te nemen.

2.9 Het is nodig in het kerkelijk **onderwijs** de samenhang te leren van:
a. Gods gebod en gewillige naleving ervan,
b. de gemeente die samenkomt en zelf een levend lid daarvan zijn,
c. beroepskeuze en persoonlijke verantwoordelijkheid.
We hebben de verkondiging van het Woord en de gemeenschap der heiligen nodig om een christelijke stijl van leven te ontwikkelen.

2.10 Wanneer onder druk van economie en maatschappij **zondagsarbeid** toeneemt, is het nodig elkaar te bepalen bij de noodzaak te rusten van eigen inspanning en bij onze totale afhankelijkheid van Gods zegen. Werk dat in dienst van het evangelie (Mat. 12:4-5) en in het teken van barmhartigheid staat (Mat. 12:6-7) kan nodig zijn. Dit biedt ook kansen om aan de navolging van Christus gestalte te geven. Onder welke omstandigheden (beroeps-)arbeid noodzakelijk is zal overwogen worden in christelijke vrijheid. Zulke weging vindt plaats door te luisteren naar Gods Woord, met gebed om wijsheid en het vragen van raad. Jesaja 58:13 kan daarbij praktisch richting en houvast bieden.

2.11 Gevaar van **regelmatige zondagsarbeid** is dat je aan het ritme van zondagsrust ontwend raakt, dat je geen kracht vindt om zo mogelijk aan één eredienst deel te nemen en dat je jezelf van het gemeenteleven isoleert. Dan is een biddend leven extra nodig om toewijding aan de Heer van het leven en van zijn gemeente te ontvangen. Ook is het goed dat de gemeente om hen die beroepshalve moeten werken, heen gaat staan. Dit kan door gebed en persoonlijke aandacht voor elkaar. In het tijdstip van eredienst wordt zoveel mogelijk met hen rekening gehouden.

2.12 Zondagsarbeid die aanvaard wordt alleen om **financieel gewin** is verwerpelijk, zoals alle geldzucht (1 Tim. 6:9). Immers, 'niemand kan twee heren dienen. Jullie kunnen niet God dienen én de mammon', zegt Jezus, onze Heer (Mat. 6:24).

2.13 De wet van de HERE is richtsnoer van **dankbaarheid** voor de verlossing in Christus. Het vierde gebod helpt ons - in werken en rusten - de heiliging van heel ons leven te ontvangen. De Heilige Geest vervult de gemeente als een tempel. Daar ontvangen zondaars kracht om al de dagen van de week tot Gods eer te leven.

2.14 Christus bevrijdde de sabbat van menselijke wetten die een last op de rustdag legden. Het ontwikkelen van een patroon van zondagsheiliging vraagt **creativiteit**: om te ontdekken wat het goede, het welgevallige en volkomene voor God is (Rom. 12:2). Het vraagt om **liefde** om elkaar daarin tot een hand en een voet te zijn.

2.15 In het beoordelen van en spreken over elkaar is het goed een **levensstijl van geduld en barmhartigheid** te gebruiken. Niet de uiterlijke kenmerken van zondagsarbeid zijn richtinggevend. Het gaat om de motieven, waaronder de afwegingen van zondagsarbeid zijn gemaakt. Ook in dit kader zijn de woorden van de Here Jezus heilzaam: 'Als u had geweten wat bedoeld wordt met: "Barmhartigheid wil ik, geen offers", dan zou u geen onschuldige mensen hebben veroordeeld. Want de Mensenzoon is heer en meester over de sabbat' (Mat. 12:7-8).

2.16 In de geloofsopvoeding is het van belang een persoonlijke en gedeelde levensstijl te ontwikkelen. Daarbij kunnen **huisregels** helpen om rust en vrede op de dag van de Heer te vinden. Huisregels zijn afspraken tussen volwassenen, waarin duidelijkheid geboden wordt over keuzes van levensstijl inzake het vieren van de zondag (bijv. inzake huiswerk, het gebruik van media, het soort recreatie). De ruimte die de Geest in onze harten wil maken, mag niet door onze drukte verdrongen worden. Tegelijk geeft God de rustdag om te genieten van vrije tijd en ontspanning. Huisregels zijn afspraken die aan de kinderen geleerd worden als persoonlijke vormgeving

van zondagsrust. Zo kan de jongere generatie leren in verantwoordelijkheid tot vormgeving van de rust te komen.

2.17 Een aspect van zondagsviering is ook alle vertrouwen op onszelf en eigen werk af te leggen. Alleen Christus is bij machte ons te bevrijden van de slavernij van de vloek en van de macht van zonde. **Bekering** van dode werken is omkeer naar de levende God.

2.18 Een krachteloze en vreugdeloze zondagsviering hangt samen met kleingeloof dat haar kracht niet vindt in Christus als Heer. Daarentegen leidt een levend geloof in Christus, de levende, tot een bezielde en blijde **viering** van de dag van zijn opstanding.

2.19 Gerichtheid op het volbrachte werk van Christus en de vernieuwende kracht van de Geest betekent voor de rustdag: alles **doen** wat een feestelijke viering van de dag van de Heer dient en alles **nalaten** wat daaraan afbreuk doet.

2.20 De samenleving is vervreemd van de zondag als rustdag. De zondag als dag van de kerk speelt zich veelal binnen de grenzen van de gemeente en de huizen af. De gemeente van Jezus Christus zal wegen zoeken om **contact te leggen** met de naaste en hem of haar uit te nodigen iets van de werkelijke rust te proeven. Aan wie tot geloof in Christus komt en zich bij de gemeente voegt willen we uitleggen waarom die dag ons zoveel waard is en laten zien hoe we in vreugde de zondag vieren (vgl. 2.15).

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze weten met welke 3 doelen God de Sabbath heeft ingesteld in het oude testament en ze kunnen aangeven hoe je dat nu nog terugziet in onze zondagsbesteding.
- Ze kunnen uitleggen wat het betekent dat Jezus het sabbatsgebod heeft vervuld, en wat dat voor ons betekent

Hart

- Ze ervaren dat God de zondag heeft bedoeld om te genieten en uit te rusten en te vieren.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik en stellingenspel Korte terugblik. Haal kort het volgende naar voren: - de geboden zijn bevrijdend (probeer of ze dat kunnen laten zien bij de geboden die tot nu toe behandeld zijn) - als een gebod iets verbied, houdt dat ook in dat er iets geboden wordt. (wat wordt b.v. geboden in het 3e gebod?) Vandaag gaat het over Gods dag. Start met een stellingenspel. Op de muur staan de volgende stellingen aangeplakt. 1.Op zondag moet je twee keer naar de kerk. 2. Op zondag kijk je geen t.v. 3.Op zondag mag je huiswerk maken. 4. De zondag is een fijne dag 5. Je hebt de kerk niet nodig om zondag te vieren. Geef ze drie kleuren stiften of drie kleuren stickertjes. Bijv. rood groen oranje.Ze lopen langs de stellingen en plakken er een stickertje bij: rood=oneens, groen=eens, oranje= ik weet het niet. Als ze klaar zijn met plakken bespreek de stellingen dan door steeds iemand die een rode sticker heeft geplakt in gesprek te latren gaan met iemand die een groen sticker heeft geplakt. Vraag de anderen om ook hun steentje bij te dragen als de discussie op gang komt. Neem hier maximaal een kwartier voor.	
19.25	De bedoeling van het gebod Begin met uit te leggen dat de joden in de tijd van Jezus een heel stelsel regels hadden over wat je wel en niet op de sabbat mocht	

doen. Zo vonden ze dat je geen aren mocht plukken op de sabbat, want dat was oogstwerk (Mc2,23-24). Je mocht wel een luis doden, maar geen vlo, want voor dat laatste moest je jagen. Ook rond de zondag is er de neiging (geweest?) om in een stelsel van regels vast te leggen wat wel en niet mocht. (NB leg evt. een link naar de discussie over de stellingen).
Waarom is dat niet goed?
> je raakt het bevrijdende kwijt van het gebod; je denkt dat je het gebod houdt als je je aan een aantal regels houdt (wetticisme).

Leg uit dat we naar de oorspronkelijke bedoeling van het sabbatsgebod gaan kijken aan de hand van een aantal teksten.

Op het werkblad staan de volgende teksten:
Ex 20: 8-11 (vrs 11 cursief), Deut 5:12-15 (vrs 15 cursief), Lev 23: 1-3. ("die je als heilige dag samen moet vieren" cursief)
(Leg uit dat de 10 geboden 2 keer voorkomen: in Exodus 20, als verteld wordt dat de Here de geboden gaf; en in Deuteronomium, waar Mozes vlak voor zijn sterven dat verhaal nog eens verteld, maar dat de argumentatie bij het 4e gebod in Deut. anders is dan in Ex.)

Laat ze in tweetallen de drie teksten bekijken. De teksten leggen verschillende accenten mbt de bedoeling van de sabbat.
Laat ze in onderstaand schema, per tekst in één of twee kernwoorden aangeven wat het accent is dat dat vers legt.
(Ex: rust; Deut: bevrijding; Lev: samen vieren)

	Ex 20:8-11	Deut 5:12-15	Lev 23: 1-3
de betekenis van het 4e gebod			

In iventariseer het resultaat.
Vraag vervolgens: hoe blijkt hieruit dat het gebod bevrijdend is?
(rust: God schiep alles, de mens mocht met rust beginnen;
bevrijding: in Egypte werkten ze alle dagen als slaaf
samen vieren: ze mogen vieren dat ze bij God horen)

19.35

De werkelijkheid in Christus

Start met de vraag: wij houden de sabbat niet meer op de 7e dag, is dat omdat Jezus de sabbat heeft afgeschaft?
Laat ze hun mening geven, en da dan door naar de teksten.

Op het werkblad staan de volgende teksten:
- Mt 5:17 (Ze verdachten Jezus ervan de wet van Mozes te negeren, maar Jezus zegt juist dat Hij gekomen is om de sabbat te vervullen = de diepste betekenis ervan te laten zien)

- Kol 2: 16-17 (In een gemeente uit joden, die nog steeds stipt de sabbat hielden, en heidenen, die op sabbat gewoon werkten, was er veel te doen over de sabbat)

Wat zeggen deze teksten over de betekenis van Jezus voor ons begrijpen van het 4e gebod?

Laat ze nu weer in tweetallen de onderste rij van de tabel invullen. Bespreek daarna het resultaat

	Ex 20:8-11	Deut 5:12-15	Lev 23: 1-3
de betekenis van het 4e gebod	(rust)	(bvrijding)	(samenkomen)
Hoe wordt dat in Jezus nog duidelijker			

(rust: jezus heeft voor ons alles gedaan, zelfs de dood overwonnen, daarom kunnen wij rusten in zijn werk;
bevrijding: we waren slaaf van de zonde, maar zijn nu door Jezus bevrijd.
samen vieren: Jezus heeft ervoor gezorgd dat wij weer samen bij God kunnen horen; dat vieren we voor zijn troon)

19.50	Zondag 38 Lees samen Hc zondag 38.Bespreek hoe je daar daar dezelfde 3 elementen in terug vindt. Koppel dan wat net besproken is over bevrijding, rust en samenkomen terug naar het begin van de les waar het vooral ging over regels. Hoe laat jij zien dat je bevrijd bent, rust vindt en wilt samenkomen? Brainstorm tenslotte over de vraag:Hoe zou je van de zondag nog meer een feest kunnen maken? Misschien komt er een suggestie die iedereen of de hele gemeente echt zou kunnen toepassen , maak daar dan een afspraak over.	
20.00	Prestatie: Ook deze keer weer afspreken wie de dia verzorgt. Volgende keer moet de voorlopige presentatie af zijn op één dia na.	

20.15	Huiswerk opgeven - memorisatietekst uitdelen - evt. opdracht mbt prestatie sluiting	
Huiswerk:	Huiswerk: - memorisatietekst leren - Het bijbelleesrooster: * 1 Samuël 2:12-26 Een voorbeeld van ongehoorzaamheid. * Efeze 6:1-4 Het vijfde gebod is vandaag onverminderd van kracht * Romeinen 13:1-7 Ook het gezag van de overheid moet worden gerespecteerd. * 1 Petrus 5:1-6 In de gemeente van Christus is ook gezag: het gezag van de oudsten. * Hebreeën 13:17 Nog een tekst waarin wordt opgeroepen tot respect voor het gezag van de oudsten * 2 Timoteüs 3:1-4 Heel opvallend: ongehoorzaamheid aan de ouders wordt genoemd als één van de zonden van de laatste dagen. * Titus 3:1-7 Het respecteren van gezag hoort bij een gelovig leven naar Gods wil.	

c. benodigde materialen

- flap met stellingen , stickertjes of gekleurde stiften
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Psalm 92; Psalm 122; Gz 73; Gz 176a:1,2 en 6, LB 328; E&R 59
bijbelgedeelten: Gen.1:21-2:3;Ex. 31: 12-17; Neh. 13: 15-22; Mc 2:23-3:6; Hebr 4: 1-13
belijdenis: HC znd 38

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
1 - Ze weten met welke 3 doelen God de Sabbath heeft ingesteld in het oude testament en ze kunnen aangeven hoe je dat nu nog terugziet in onze zondagsbesteding.				
2 - Ze kunnen uitleggen wat het betekent dat Jezus het sabbatsgebod heeft vervuld, en wat dat voor ons betekent				
3 - Ze ervaren dat God de zondag heeft bedoeld om te genieten en uit te rusten en te vieren.				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

Relax man!

blok D - nivo 2 - avond 7

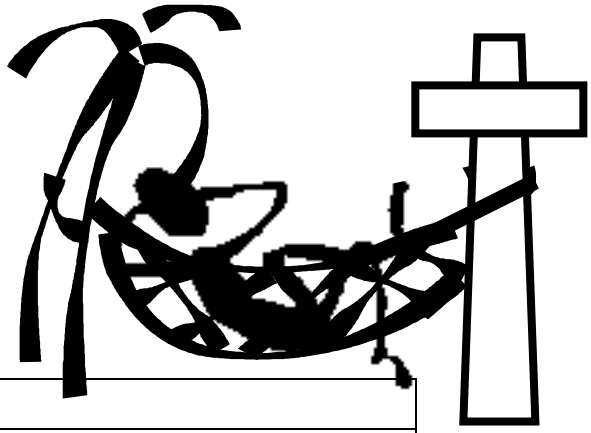

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugblik en stellingenspel
19.25	De bedoeling van het gebod
19.35	De werkelijkheid in Christus
19.50	Zondag 38 HC
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

De bedoeling van het gebod

Exodus 20: 8-11

8 Houd de sabbat in ere, het is een heilige dag. 9 Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten, 10 maar de zevende dag is een rustdag, die gewijd is aan de HEER, uw God; dan mag u niet werken. Dat geldt voor u, voor uw zonen en dochters, voor uw slaven en slavinnen, voor uw vee, en ook voor vreemdelingen die bij u in de stad wonen. *11 Want in zes dagen heeft de HEER de hemel en de aarde gemaakt, en de zee met alles wat er leeft, en op de zevende dag rustte hij. Daarom heeft de HEER de sabbat gezegend en heilig verklaard.*

Deuteronomium 5:12-15

12 Neem de sabbat in acht, zoals de HEER, uw God, u heeft geboden; het is een heilige dag. 13 Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten, 14 maar de zevende dag is een rustdag, die gewijd is aan de HEER, uw God; dan mag u niet werken. Dat geldt voor u, voor uw zonen en dochters, voor uw slaven en slavinnen, voor uw runderen, uw ezels en al uw andere dieren, en ook voor vreemdelingen die bij u in de stad wonen; want uw slaaf en slavin moeten evengoed rusten als u. *15 Bedenk dat u zelf slaaf was in Egypte totdat de HEER, uw God, u met sterke hand en opgeheven arm bevrijdde. Daarom heeft hij u opgedragen de sabbat te houden.*

Leviticus 23: 1-3
1 De HEER zei tegen Mozes: 2 ‘Zeg tegen de Israëlieten: “Dit zijn de hoogtijdagen van de HEER, *die je als heilige dagen samen moet vieren*. Dit zijn mijn hoogtijdagen:

3 Zes dagen kun je werken, maar de zevende dag is het sabbat, een dag van volstrekte rust, die je als heilige dag samen moet vieren. Je mag die dag geen enkele bezigheid verrichten. Waar je ook woont, het moet een rustdag zijn die aan de HEER gewijd is.

	Exodus 20:8-11	**Deuteronomium 5:12-15**	**Leviticus 23: 1-3**
de betekenis van het 4e gebod			

De werkelijkheid in Christus

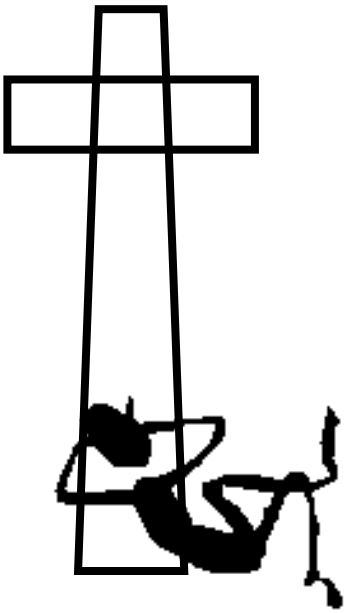

Matteus 5:17
17 Denk niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten af te schaffen. Ik ben niet gekomen om ze af te schaffen, maar om ze tot vervulling te brengen.

Kolossenzen 2: 16-17
Laat niemand u iets voorschrijven op het gebied van eten en drinken of het vieren van feestdagen, nieuwemaan en sabbat. 17 Dit alles is slechts een schaduw van wat komt – de werkelijkheid is Christus.

	Exodus 20:8-11	Deuteronomium 5:12-15	Leviticus 23: 1-3
De betekenis van het 4e gebod	*(rust)*	*(bevrijding)*	*(samenkomen)*
Hoe wordt dat in Jezus nog duidelijker			

Zondag 38 HC

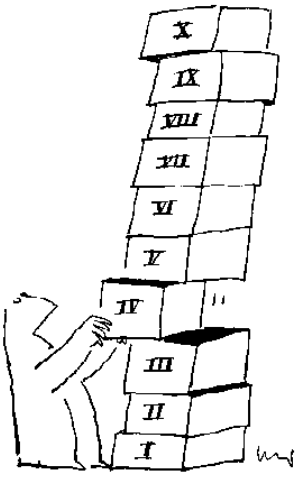

Wat gebiedt God in het vierde gebod?

Ten eerste dat gezorgd wordt voor het in stand houden van de dienst des Woords en van de scholen, en dat ik vooral op de sabbat, dat is op de rustdag, trouw tot Gods gemeente zal komen om Gods Woord te horen, de sacramenten te gebruiken, God de Here publiek aan te roepen en de armen christelijke barmhartigheid te bewijzen.
Ten tweede dat ik al de dagen van mijn leven mijn slechte werken nalaat, de Here door zijn Geest in mij laat werken, en zo de eeuwige sabbat in dit leven begin.

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst

Eventuele opdrachten voor de prestatie

Bijbelleesrooster ----------

1 Samuël 2:12-26
Een voorbeeld van ongehoorzaamheid.

Efeze 6:1-4
Het vijfde gebod is vandaag onverminderd van kracht

Romeinen 13:1-7
Ook het gezag van de overheid moet worden gerespecteerd.

1 Petrus 5:1-6
In de gemeente van Christus is ook gezag: het gezag van de oudsten.

Hebreeën 13:17
Nog een tekst waarin wordt opgeroepen tot respect voor het gezag van de oudsten

2 Timoteüs 3:1-4
Heel opvallend: ongehoorzaamheid aan de ouders wordt genoemd als één van de zonden van de laatste dagen.

Titus 3:1-7
Het respecteren van gezag hoort bij een gelovig leven naar Gods wil.

Avond 8 Gezag en gehoorzaamheid

Achtergrondinformatie

Inleiding
Bedoeling van deze les is dat de jongeren gaan beseffen dat het goed is dat God via mensen (ouders en andere gezagsdragers) ons leven leidt, en dat we die mensen de eer moeten geven die hen toekomt.

Overgang naar de tweede tafel
In het eerste tot het vierde gebod gaat het over onze verhouding tot God. Géén andere goden, God niet afbeelden, Gods naam niet misbruiken, tijd voor God nemen. In het vijfde t/m het tiende gebod gaat het over onze verhouding tot onze naaste. En wat is dan het eerste dat we horen?

> **Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan wordt u gezegend met een lang leven in het land dat de HEER, uw God, u geven zal.**

Waarom zou dit als eerste genoemd worden? Doodslag, stelen en overspel zijn toch veel erger dan niet naar je ouders luisteren?
Het waren echter de ouders die joodse kinderen op de weg van het geloof brachten.
Luisterden kinderen daarnaar, dan zouden ze een gezegend leven hebben in het beloofde land.
Luisterden ze niet, dan zouden ze het merken (en dat is gebeurd ..).
Het vijfde gebod moet dus worden ebgrepen in het licht van het gehoorzamen en leren liefhebben van de Here. Er zijn zelfs joodse rabbijnen die het vijfde gebod daarom rekenen bij de ‘eerste tafel’.
Op veel plaatsen lezen we in het OT dat ouders de kinderen moeten vertellen van de bevrijdende werken van God en zijn wet. Zie bijvoorbeeld Deuteronomium 6 en Psalm 78.

Uit ‘Geloven.nu’ les 19.2
De plaats van de ouders
Ouders hebben een sleutelpositie in het verbond dat God sluit met de gelovigen en hun kinderen. Daarom zijn goede opvoeding en gehoorzaamheid van groot belang. Ouders laten je zien hoe •e als kind van God, afhankelijk van Gods genade, onderweg naar Hem toe, luisterend naar Gods woorden en sprekend tot Hem in gebed. Ouders zijn wegwijzers naar God, voorbeelden in het e. als kind van God. Zij geven het goede nieuws over de redding van zonde en dood door. Ouders zijn zelf ook afhankelijk van Gods redding. Kinderen moeten geduld hebben met de zwakheden en gebreken van ouders. Zij moeten hen blijven respecteren, omdat God hen door hen wil leiden.
‘Allen die over je gesteld zijn’
Er zijn meer mensen die het over je te zeggen hebben, die gezag over je krijgen. God stelt mensen over je aan, stelt ze in een positie waarin ze recht hebben op je eer en respect. Niet omdat ze het verdiend hebben, maar omdat God hen in die positie plaatst. Je moet hen gehoorzamen als aan de Here, Rom. 13: 1,2; Ef. 6: 1,5. Er zijn verschillende soorten gezag: ouders (thuis en overal), leerkrachten (op school), ambtsdragers (de kerk, je leven voor God), overheid (de samenleving), directie e.d. (werk). Hun bevoegdheid hangt samen met hun taak.
De belofte bij het vijfde gebod
Het houden van Gods geboden geeft je een veilig en goed leven. Daar zet God nog een streep orde door aan het vijfde gebod een belofte te verbinden, een lang en gelukkig leven! Zie ook

Ef. 6; 1-3

Gezag en macht

Gezag en macht zijn niet hetzelfde. Gezag is het recht op een positie. Je hebt het wettig voor het zeggen, dat geeft je spreken kracht. Anderen moeten je gehoorzamen omdat je gezag hebt. Macht is de kracht waarmee je je gezag handhaaft. Macht is als zodanig nog niet wettig, denk maar aan de leider van een opstand. Gezag geeft je het recht om van macht gebruik te maken, denk maar aan de politie van een land. Gezag zonder macht gaat niet. In het vijfde gebod geeft God ouders (en andere gezagsdragers) gezag in hun positie. De macht die zij uitoefenen, moeten zij uiteindelijk verantwoorden tegenover God, die hun in deze positie plaatste.

Grenzen aan gezag

Je moet God meer gehoorzamen dan mensen, Hand. 5: 29. Tegen die grens aan het gezag loop *e* aan als ouders of anderen misbruik maken van hun positie. Het is zaak dan hulp te zoeken bij vertrouwde mensen, om een goede weg te gaan.

Een schemaatje

'eren' betekent letterlijk: ze hun gewicht toekennen.
Maar wat geeft ouders (en andere gezagsdragers) hun gewicht? De bijbel zegt: de positie, die God hen gegeven heeft. Achter de ouders staat God.
Dat betekent:
a. kinderen moeten achter hun ouders God zien, die hen die ouders gegeven heeft. En daarom gehoorzamen, niet alleen als het hun uitkomt, maar omdat ze hun ouders als gezagsdragers namens de Here erkennen.
(de naar boven gerichte pijlen)
b. ouders moeten naar hun kinderen toe, God de Vader reflecteren. Ze moeten laten zien dat ze namens Hem, en in zijn lijn in hun kinderen opvoeden
(de naar beneden gerichte pijlen)

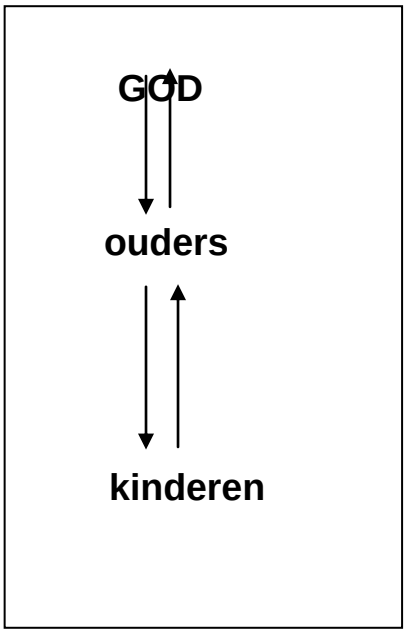

Niet alleen de ouders ook de andere gezagsdragers

Dat het vijfde gebod niet alleen over het eren van de ouders gaat, maar over het eren van alle gezagsdragers kun je op 2 manieren uitleggen:

a. alle geboden raken een heel gebied
Als Jezus in Mat.5 de geboden uitlegt laat hij zien dat de geboden veel breder zijn dan de letterlijke tekst. Zo gaat het 6^{e} gebod (pleeg geen moord) over het leven van je naaste, dat je ook niet mag aantasten door b.v. verbaal geweld. Het 7^{e} gebod gaat over het hele terrein van relaties en sexualiteit; het 8^{e} gebod raakt heel je omgaan met bezit, enz. Zo raakt het 5^{e} gebod het omgaan met allen die gezag over je hebben.

b. ouders hadden in de tijd van Mozes een veel bredere functie
In de tijd van Mozes bestond een gezin uit meerdere generaties incl. personeel. De ouders waren ook degenen die je les gaven. Je leerde ook je beroep van je ouders. Er was nog geen catechisatie, dus ze gaven ook ahw catechisatie; de sacramenten (besnijdenis en pascha) vonden in gezinsverband plaats; de familie was er ook voor hulp en steun bij werkloosheid, ziekte en ouderdom; en tenslotte waren de vaders (opa's/ oudsten) ook verantwoordelijk voor de rechtspraak. Kortom dat hele brede terrein van het leven wordt in dit gebod geraakt.

Lesopzet

a. leerdoelen

Hoofd:

- Ze kennen het 5e gebod en kunnen uitleggen wat het betekent
- Ze weten waarom ouders een belangrijke positie hebben en kunnen er vanuit de bijbel voorbeelden van geven.
- Ze weten dat dit gebod niet beperkt blijft tot het eren van ouders en kunnen uitleggen waarom
- Ze kunnen vertellen wat dit gebod voor henzelf betekent.

Hart:

- Ze zijn dankbaar voor wat God hun allemaal geeft in hun ouders en in andere gezagsdragers
- Ze willen gehoorzaam zijn aan God en dat laten zien in gehoorzaamheid aan hu ouders en andere gezagsdragers

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	terugkoppeling Dit is alweer de laatste les van dit blok. - Laat ze allemaal iets noemen wat hen in de afgelopen lessen geraakt heeft of wat hen is bijgebleven. - Praat nog even door over de bedoeling die God met zijn wet heeft voor ons leven - vraag ook nog even naar de les van vorige week: welke kernpunten zijn er bij het 4e gebod naar voren gekomen (rust, bevrijding, samenkomen	
19.20	Intro 5e gebod Tot nu toe ging het (bij de eerste 4 geboden) over God liefhebben boven alles. Vanavond beginnen we met het deel dat gaat over je naaste liefhebben als jezelf. Leg uit: Waarom zou dit als eerste genoemd worden? Doodslag, stelen en overspel zijn toch veel erger dan niet naar je ouders luisteren? Het waren echter de ouders die joodse kinderen op de weg van het geloof brachten. Het vijfde gebod gaat dus over het gehoorzamen en leren liefhebben van de Here. Er zijn zelfs joodse rabbijnen die het vijfde gebod daarom rekenen bij de ‘eerste tafel’.	

	Geef ze onderstaand schema (op werkblad, maar zet het ook op een poster) en laat ze in tweetallen met elkaar overleggen wat ermee bedoeld wordt i.v.m het 5e gebod. God ↓↑ Ouders ↓↑ jij Bespreek het daarna samen. Achter je ouders zie je God dat betekent voor je ouders dat zij jou God moeten laten zien.	
19.30	Zondag 39 Lezen zondag 39.Laat ze dan het hart invullen: Eer je vader en moeder dat betekent dat ik hen ……(zoek 5 dingen die je doet als je je ouders eert) 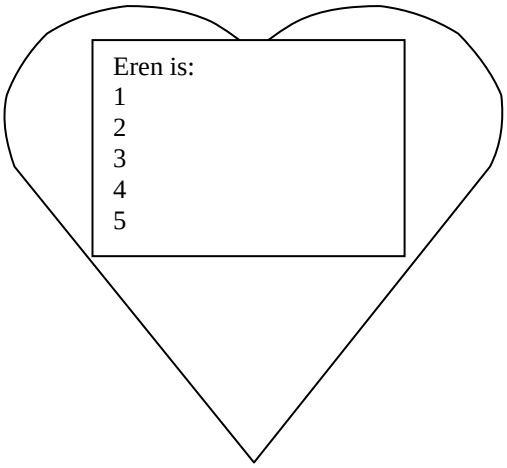 Vraag ook waarom hier een hart bij getekend is. *Houdt er wel rekening mee dat er jongelui bij zijn waar hun thuissituatie niet ideaal is. (Gebroken gezinnen, misbruik, verkeerd gedrag van ouders.)* *Wees alert op signalen, dwing ze niet tot praten als ze dat niet willen maar laat wel merken dat je er oog voor hebt en dat een persoonlijk gesprek altijd hierover mogelijk is.*	
19.35	Bijbelstudie Op het werkblad staan de volgende tekstverwijzingen (laat ze de tekst maar in de bijbel opzoeken) met daarbij wat ruimte voor aantekeningen: Efeziërs 6:1-4, Deut.6:4-9, Ps.78:1-7, Hand.5:29 en 1Tim.2:1-3	

<table>
<tr><td></td><td>Laat ze (in tweetallen) bij elke tekst kort noteren:
- wat leer jij van deze tekst
- wat heeft dit met het tweede gebod te maken

(Eventueel kun je de teksten ook verdelen, en ze daarna per groepje de tekst voor laten lezen, en laten vertellen wat de les is)</td><td></td></tr>
<tr><td>19.45</td><td>De belofte bij dit gebod

God zelf verbindt aan dit gebod een belofte. Welke belofte is dat? Geldt die belofte nu ook nog? Hoe moet je dat dan zien?</td><td></td></tr>
<tr><td>19.50</td><td>en andere gezagsdragers

In antw.104 staat ook “andere gezagsdragers’. Leg uit dat de geboden steeds een heel terrein bestrijken: bv. 6^{e} gebod: het leven van de naaste; 7^{e} gebod: relaties en seksualiteit; 8^{e} gebod: bezit. Zo gaat het 5^{e} gebod over alle gezagsrelaties.

Laat ze het volgende schema (werkblad) invullen

<table>
<tr><td>wie heeft gezag</td><td>in welke situatie</td><td>welke middelen worden gebruikt om gezag uit te oefenen</td></tr>
<tr><td>leraar</td><td>in de klas</td><td></td></tr>
<tr><td>politieagent</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>ouderling</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>bedrijfsleider</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>condiërge</td><td></td><td>het plein laten aanvegen</td></tr>
<tr><td>jeugdleider</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>…… (eigen vb)</td><td></td><td></td></tr>
</table>

Bespreek dit samen: laat zien dat gezag z’n grenzen heeft (b.v. leraar heeft iets te zeggen op school, niet in de kerk). Leg ook het verschil tussen gezag en macht uit.
Bespreek tenslotte de vraag: hoe dit gebod je vrijheid brengt. (wat zijn de gevolgen als we ons niet onderwerpen aan gezag).</td><td></td></tr>
<tr><td>20.00</td><td>Presentatie:

De powerpointpresentatie zoals hij nu is samen bekijken. Of afspreken dat dat de volgende les zal gebeuren als een soort herhalingsles van dit blok.
Deze les moet nog een dia van komen. Hiervoor iemand aanwijzen.
Bespreek ook samen wanneer de powerpoint geshowd zal worden:
- in een kerkdienst?
- op een slotavond samen met de ouders?</td><td></td></tr>
</table>

20.15	Huiswerk opgeven - Opdracht voor volgende week: presentatie goed afmaken. - memorisatiekaartje Afsluiting - Lees 1 Tim 2: 1-3 nog eens. Inventariseer gebedspunten en sluit samen in gebed af.	
Huiswerk:	Huiswerk: - memorisatietekst leren - taken voor de prestatie uitvoeren	

c. benodigde materialen

- poster met schema
- flaps, stiften
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Psalm 105, Ps 78: 1-2; Ps 90:1,8 ; Ps 111:5-6; Ps128, Gz 11, Gz 141
bijbelgedeelten: Deut.6:1-9; Psalm 78:1-11; Hand. 5:29; Rom13:1-7; Ef. 6: 1-4; 1 Tim.2:1-3
belijdenis: HC znd 39

e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?

	--	-	+	+ +
Ze kennen het 5e gebod en kunnen uitleggen wat het betekent				
Ze weten waarom ouders een belangrijke positie hebben en kunnen er vanuit de bijbel voorbeelden van geven.				
Ze weten dat dit gebod niet beperkt blijft tot het eren van ouders en kunnen uitleggen waarom				
ze kunnen vertellen wat dit gebod voor henzelf betekent.				
Ze zijn dankbaar voor wat God hun allemaal geeft in hun ouders en in andere gezagsdragers				
ze willen gehoorzaam zijn aan God en dat laten zien in gehoorzaamheid aan hu ouders en andere gezagsdragers				

2	Opmerkingen mentor/ catecheet
3	Wat moet de volgende keer anders

Werkbladen

Gezag en gehoorzaamheid

Blok D - nivo 2 - avond 8

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugkoppeling
19.20	Intro 5e gebod
19.30	Zondag 39 HC
19.35	Bijbelstudie
19.45	De belofte bij dit gebod
19.50	En andere gezagsdragers
20.00	Prestatie
20.10	Huiswerk en sluiting

Intro 5e gebod

God
↓↑
ouders
↓↑
jij

Zondag 39 HC

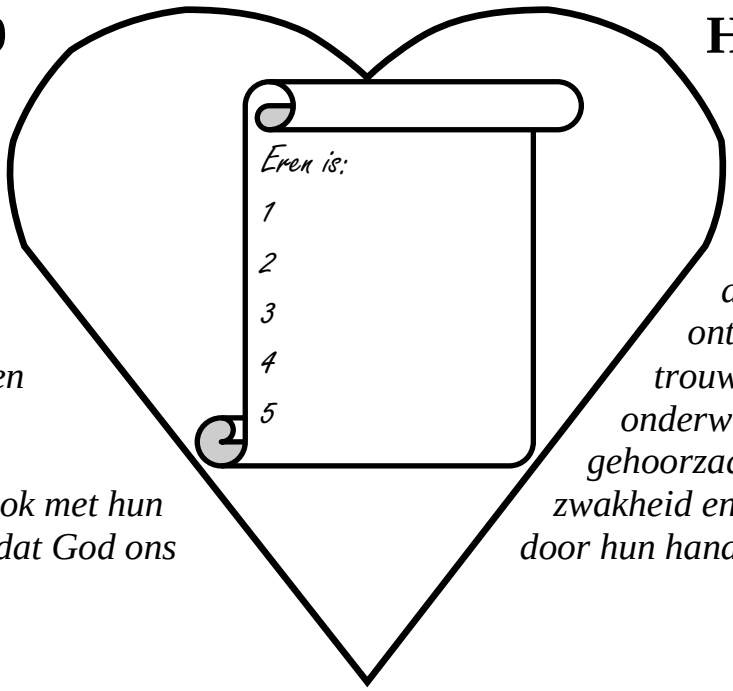

Wat eist God in het vijfde gebod?

Dat ik aan mijn vader en moeder en aan allen die gezag over mij ontvangen hebben, alle eer, liefde en trouw bewijs, mij aan hun goede onderwijzing en tucht met gepaste gehoorzaamheid onderwerp en ook met hun zwakheid en gebreken geduld heb, omdat God ons door hun hand wil regeren.

Bijbelstudie

Efeziërs 6:1-4
Deuteronomium 6:4-9
Psalm 78:1-7,
Handelingen 5:29
1Timotheus 2:1-3

wat leer jij van deze tekst
wat heeft dit met het tweede gebod te maken

En andere gezagsdragers

wie heeft gezag	**in welke situatie**	**welke middelen worden gebruikt om gezag uit te oefenen**
leraar	in de klas	
politieagent		
ouderling		
bedrijfsleider		
condiërge		het plein laten aanvegen
jeugdleider		
…… (eigen vb)		

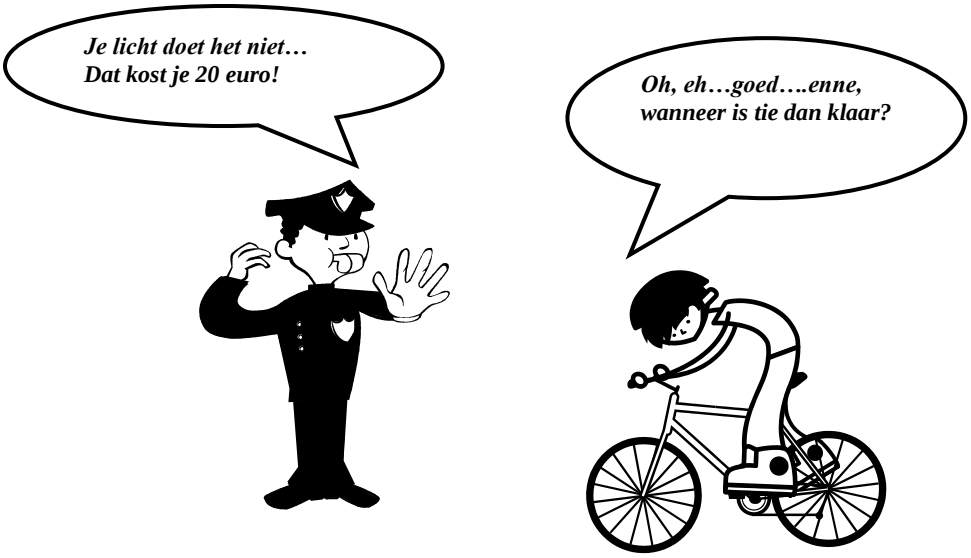

Aantekeningen:

Huiswerk ----------

Uitgedeelde memorisatietekst
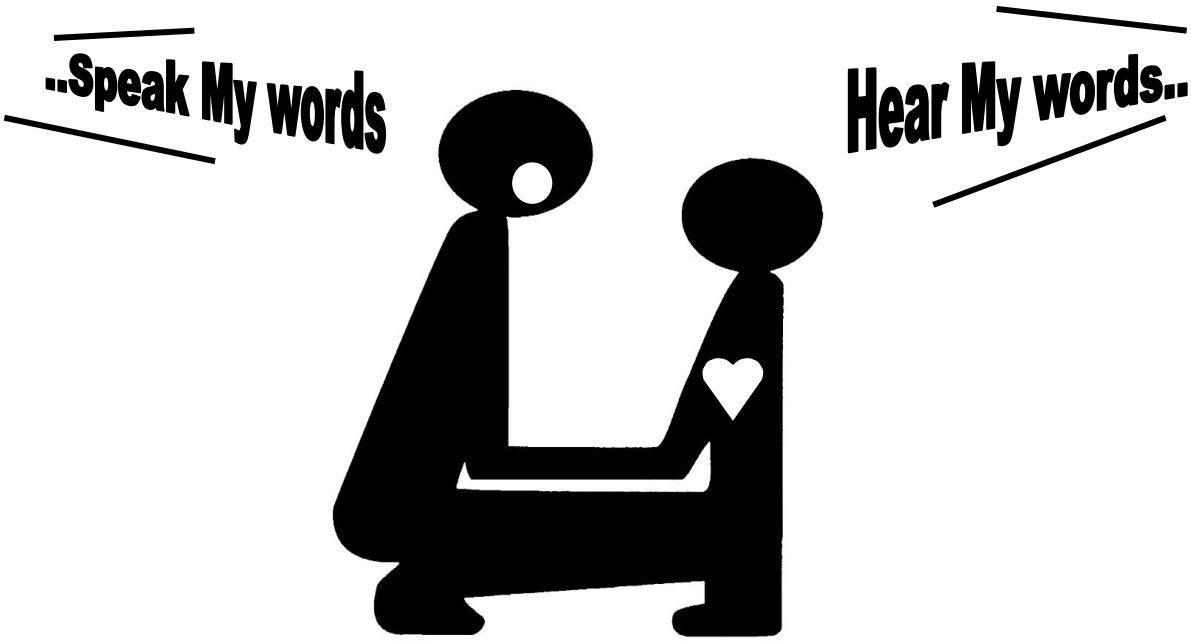
Powerpoint bekijken en afronden